

ЛУСИ М. МОНТГОМЪРИ

АНН ОТ ДОМА НА МЕЧТИТЕ

Част 5 от „Анн Шърли“

Превод от английски: Стефка Хрусанова, 2001

chitanka.info

I

НА ТАВАНА В „ГРИЙН ГЕЙБЪЛС“

— Слава богу, приключих с геометрията, и с изучаването, и с преподаването ѝ — каза Анн Шърли, малко отмъстително, докато тикаше опърпания том на Евклид в голям сандък с книги. Хлопна триумфално капака му и седна върху него, като гледаше към Дайана Райт със сиви като утринно небе очи.

Таванът на „Грийн Гейбълс“ беше сенчесто, прекрасно място, каквито трябва да бъдат всички тавани. През отворения прозорец, до който седеше Анн, духаше сладкият, ароматен въздух на августовския следобед. Отвън клоните на тополата шумоляха и се поклащаха на вятъра. Зад тях беше гората, където се извиваше Пътеката на

влюбените и старата ябълкова градина, която все още щедро даряваше розовите си плодове. И над всичко се издигаше огромна планинска верига от снежни облаци. През другия прозорец се виждаше далечното, набраздено от бели вълнички синьо море — красивият залив Сейнт Лорънс, където се намира остров Принц Едуард.

Дайана Райт, с три години по-стара отколкото последния път, когато я видяхме, междувременно беше израснала някак си като матрона. Но очите ѝ бяха пак така черни и блестящи, бузите ѝ розови, трапчинките — толкова чаровни, колкото в отдавнашните дни, когато тя и Анн Шърли се бяха заклели във вечно приятелство в градината на Овощния хълм. В ръцете си тя държеше малко, спящо същество с черни къдрици, което от две щастливи години беше известно на обществото в Авонлий като малката Анн Корделия. Хората от Авонлий знаеха защо Дайана я е нарекла Анн, разбира се, но бяха озадачени от Корделия. Никога не беше имало Корделия в родовете Райт или Бари. Госпожа Хармън Андрюс предполагаше, че Дайана е открила името в някой евтин роман и се чудеше защо Фред е позволил това. Но Дайана и Анн си разменяха усмивки. Те знаеха защо на малката Анн Корделия беше дадено такава име.

— Ти винаги си мразела геометрията — каза Дайана с носталгична усмивка. — Мисля, че ще бъдеш наистина щастлива да се отървеш от преподаването.

— О, винаги съм харесвала да преподавам, освен геометрията. Тези три години в Съмърсайд бяха много приятни. Когато се върнах у дома, госпожа Хармън Андрюс ми каза, че брачният живот сигурно няма да ми хареса повече, отколкото преподаването. Очевидно госпожа Хармън е на Хамлетовското мнение, че е по-добре да понасяме бедите, които ни сполетяват, отколкото да се прехвърляме на други, които не познаваме.

Смехът на Анн, игрив и заразителен, както някога, проехтя в таванската стая. Долу в кухнята Марила, която майстореше конфитюр от сини сливи, го чу и се усмихна, после с въздишка си помисли колко рядко ехото от този мил смях ще оглася „Грийн Гейбълс“ в предстоящите години. Нищо в живота не беше радвало повече Марила от увереността, че Анн ще се омъжи за Гилбърт Блайт. Но всяка радост трябва да носи със себе си мъничко тъга. През трите години в Съмърсайд Анн често си беше идвала у дома за ваканциите и в края на

седмицата, но в бъдеще Марила можеше да се надява на не повече от едно посещение на две години.

— Не трябва да позволяваш думите на госпожа Хармън да те разтревожат — каза Дайана със спокойната увереност на съпруга от четири години. — Брачният живот има своите плюсове и минуси, разбира се. Не трябва да очакваш, че всичко винаги ще върви гладко. Но мога да те уверя, Анн, че това е щастлив живот, когато си омъжена за подходящия човек.

Анн скри една усмивка. Претенциите на Дайана за голям опит винаги леко я размиваха.

— Решено ли е вече къде ще живеете? — попита Дайана, като люлееше на ръце малката Анн Корделия.

— Да. Това исках да ти кажа. Впрочем, изобщо не мога да повярвам, че вече наистина имаме телефони в Авонлий. Звучи толкова модерно за това спокойно старо местенце.

— За тях можем да сме благодарни на Обществото за подобряване на село Авонлий — каза Дайана. — Никога нямаше да бъдат прокарани, ако Обществото не беше поело инициативата и не бе я довело докрай. Ти направи прекрасно нещо за Авонлий, когато основа това общество, Анн. Колко весело беше на нашите събрания! Ще забравиш ли някога синята зала и плана на Джъдсън Паркър да изрисува оградата си с реклами за лекарства?

— Не зная дали да благодаря на ОПСА за прокарването на телефона — каза Анн. — О, знам, че е голямо удобство — по-добре е, отколкото да си сигнализираме със свещи! И, както казва госпожа Рейчъл, „Авонлий трябва да върви в крак с процесията, ето какво“. Но понякога се чувствам така, сякаш не искам Авонлий да бъде развален от онова, което господин Харисън нарича „модерни неудобства“, когато иска да е остроумен. Бих искала да се запази винаги такъв, какъвто беше в добрите стари времена. Това е глупаво и невъзможно. Така че трябва незабавно да стана мъдра и практична. Телефонът, както признава господин Харисън, е „страшно хубаво нещо“ — дори когато знаеш, че може би половин дузина заинтересовани хора слушат на линията.

— Това е най-лошото — въздъхна Дайана. — Толкова е притеснително да чуваш затварянето на слушалките, когато позвъниш на някого. Днес, когато ти ми позвъни, ясно чух как бие онзи странен

часовник на семейство Пай. Не се съмнявам, че Джоузи или Гърти са ни слушали.

— О, ето защо ти каза: „Имате си нов часовник в «Грийн Гейбълс», нали?“. Не можах да се сетя какво имаше предвид. Чух злобно изтракване, щом ти проговори. Сигурно са затворили слушалката у семейство Пай с нечестиви помисли. Е, не обръщай внимание на тези Пай. Както казва госпожа Рейчъл: „Винаги са били Пай и винаги ще си останат Пай. Амин“. Искам да говорим за по-приятни неща. Всичко е уредено за новия ми дом.

— О, Анн, къде ще бъде той? Надявам се, че е някъде наблизо.

— Не-е-е, това е неудобството. Гилбърт ще се установи в пристанището на „Четири вятъра“ — на шейсет мили оттук.

— Шейсет! Все едно, че са шестстотин — въздъхна Дайана. — Никога не съм била по-далеч от дома, отколкото в Шарлоттаун.

— Ще трябва да дойдеш в „Четири вятъра“. Това е най-красивото пристанище на острова. В началото му има малко селце на име Глен Сейнт Мери и доктор Дейвид Блайт практикува там от петдесет години. Той е дядо на Гилбърт, знаеш ли. Той ще се оттегли и Гилбърт ще поеме практиката му. Обаче д-р Блайт ще запази къщата си, така че ще трябва да си намерим дом. Все още не знам какъв е и къде всъщност ще бъде, но имам малък дом на мечтите, целият обзаведен във въображението ми — мъничък, прекрасен замък в Испания.

— Къде ще ходите на сватбено пътешествие? — попита Дайана.

— Никъде. Не гледай така уплашено, Дайана. Приличаш на госпожа Хармън Андрюс. Искам да прекарам моя меден месец в „Четири вятъра“ в моя собствен дом на мечтите.

— И си решила да нямаш никакви шаферки?

— Няма кого да взема. И ти, и Фил, и Присцила, и Джейн — всичките ме изпреварихте с женитбата, а Стела преподава във Ванкувър. Нямам друга „сродна душа“ и няма да взема шаферка, която не е такава.

— Но ще носиш воал, нали? — попита Дайана с безпокойство.

— Да, разбира се. Без него няма да се чувствам като булка. Спомням си как казах на Матю вечерта, когато ме доведе в „Грийн Гейбълс“, че никога няма да бъда булка, защото съм толкова грозна, че никой няма да иска да се ожени за мен — освен някой чуждестранен

мисионер. Представях си, че чуждестранните мисионери не могат да си позволят да са придирчиви по въпроса за външния вид, щом искат момичето да рискува живота си сред канибалите. Трябваше да видиш за какъв чуждестранен мисионер се омъжи Присцила. Той беше красив и загадъчен като онези бленувани мъже, за които някога правехме планове да се омъжим, Дайана. Той беше най-добре облеченият мъж, когото някога съм срещала, и горещо възхваляваше „ефирната, златна красота“ на Присцила. Но, разбира се, в Япония няма канибали.

— Булчинската ти рокля е фантазия, във всеки случай — въздъхна Дайана с възхищение. — В нея си като същинска кралица — толкова си висока и стройна. Как се запазваш толкова слаба, Анн? Аз съм по-дебела от всякога — скоро изобщо няма да имам талия.

— Струва ми се, че пълнотата и слабостта са въпрос на предопределение — каза Анн. — Каквото и да става, госпожа Хармън Андрюс не може да ти каже това, което ми каза при завръщането ми от Съмърсайд: „Е, Анн, все така мършава си, както винаги“. Звучи много романтично да си „стройна“, но „мършава“ е съвсем различен нюанс.

— Госпожа Хармън разказва за твоя чеиз. Тя признава, че е похубав, отколкото на Джейн, обаче напомня, че Джейн се е омъжила за милионер, а ти ще се омъжиш само за някакъв беден млад доктор без пукнат цент.

Анн се засмя.

— Роклите ми са хубави. Обичам хубавите неща. Спомням си първата ми официална рокля в живота — божествената кафява, която Матю ми подари за училищния концерт. Преди това всичко, което носех, беше толкова грозно. Онази вечер ми се стори, че съм влязла в нов свят.

И двете млади жени се разсмяха, докато слизаха по таванските стълби.

II ДОМЪТ НА МЕЧТИТЕ

Във въздуха на „Грийн Гейбълс“ витаеше напрежение. Дори Марила не можеше да скрие вълнението си — а това беше повече от необичайно.

— В тази къща никога не е имало сватба — каза тя полуизвинително на госпожа Рейчъл Линд. — Когато бях малка, чух един стар свещеник да казва, че една къща не е истински дом, докато не бъде осветена от раждане, сватба и смърт. Имали сме смърт тук — баща ми и майка ми умряха тук, както и Матю; тук сме имали дори раждане. Много отдавна, точно след като се бяхме преместили в тази къща, бяхме наели за малко женен ратай и жена му роди тук. Но досега не е имало сватба. Изглежда толкова странно като си помисля, че Анн ще се омъжва. Някак си за мен тя все още е малкото момиче, което Матю доведе у дома преди петнайсет години. Не мога да повярвам, че е пораснала. Никога няма да забравя какво почувствах, когато видях, че Матю води момиче. Чудя се какво ли е станало с момчето, което щяхме да имаме, ако не беше станала грешка. Чудя се каква е неговата съдба.

— Е, това беше щастлива грешка — каза госпожа Рейчъл Линд. — Макар че, да ви кажа, имаше време, когато не мислех така — онази вечер аз наминах да видя Анн и тя ни устрои такава сцена. Оттогава са се променили много неща, ето какво.

Госпожа Рейчъл въздъхна и после пак се оживи. Когато на дневен ред бяха сватбите, госпожа Рейчъл беше готова да забрави миналото.

— Ще подаря на Анн две от моите памучни тъкани кувертюри — продължи тя. — Едната на тютюневи райета и другата на ябълкови листа. Тя ми каза, че отново идват на мода. Е, модни или не, смятам, че за легло в стая за гости няма нищо по-хубаво от красива кувертюра на ябълкови листа, ето какво. Трябва да накарам да ги избелят. Те стоят зашити в памучни торби от смъртта на Томас и сигурно цветът им е

ужасен. Но има още цял месец, избелването на роса ще направи чудеса.

Само един месец! Марила въздъхна, а после каза гордо:

— Аз пък ще дам на Анн онези половин дузина шити черги, които имам на тавана. Никога не бях предполагала, че тя ще ги иска — те са толкова старомодни и според мен сега всички искат само шити килимчета. Но тя ме помоли за тях — каза, че ще сложи на пода или тях, или нищо. Те са красиви. Направила съм ги от най-хубавите парцали и съм ги съшила на ивици. Беше такава занимавка през последните няколко зими. Ще ѝ направя и достатъчно буркани конфитюр от сини сливи, за да напълни шкафа си за цяла година. Наистина изглежда странно. Онези дървета нямаха дори цвят цели три години и си помислих, че можем да ги отсечем. Но тази пролет целите бяха в бяло и не си спомням в „Грийн Гейбълс“ някога да сме имали такава реколта от сливи.

— Е, слава богу, че Анн и Гилбърт най-накрая наистина ще се оженят. Винаги съм се молела за това — каза госпожа Рейчъл с тон, говорещ за спокойната ѝ увереност, че нейните молитви са помогнали доста. — Беше огромно облекчение, като разбрах, че тя всъщност не е имала намерение да се омъжва за онзи от Кингспорт. Разбира се, той беше богат, а Гилбърт е беден — най-малкото, което може да се каже; но пък той е момче от острова.

— Той е Гилбърт Блайт — отбеляза Марила със задоволство. Марила би умряла, преди да признае на глас мисълта, която винаги беше присъствала дълбоко в съзнанието ѝ, когато наблюдаваше как расте Гилбърт от детинството си насам — мисълта, че ако не беше собствената ѝ упорита гордост много, много отдавна, той можеше да бъде неин син. Марила усещаше, че по някакъв странен начин женитбата му с Анн щеше да поправи онази стара грешка. От злото на някогашното огорчение беше произлязло добро.

Колкото до самата Анн, тя беше толкова щастлива, че чак се плашеше. Боговете, казва едно старо суеверие, не обичат да виждат твърде щастливи смъртни. А и някои от смъртните не обичаха да виждат щастливи човешки същества. Две от тази пасмина посетиха Анн една теменужена привечер и се опитаха да направят всичко по силите си, за да помрачат надеждите ѝ. Ако си въобразявала, че има нещо специално, заради което да се възхищава на д-р Блайт или ако си

въобразявала, че той е все така безумно влюбен в нея, както може би докато е бил още съвсем млад, несъмнено техен дълг било да ѝ представят въпроса в друга светлина. И все пак тези две достойни дами не бяха врагове на Анн. Обратното, те много я харесваха и биха я защитили като собственото си дете, ако някой друг я нападнеше. Човешката природа не е задължена да бъде последователна.

Госпожа Инглис — по баща Джейн Андрюс — дойде с майка си и госпожа Джаспър Бел. У Джейн човешката доброта не бе изчезнала в годините на съпружески препирни. Заложбите ѝ бяха намерили благодатна почва. Въпреки факта — както би казала госпожа Рейчъл Линд — че тя се беше омъжила за милионер, бракът ѝ беше щастлив. Богатството не я беше увредило. Тя все още си беше кротката, дружелюбна, розовобузеста Джейн от стария квартет, като се радваше на щастieto на старата си приятелка. Джейн беше толкова живо заинтересована от всички изискани дреболии в чеиза на Анн, сякаш той можеше да съперничи на нейните собствени копринени великолепия с бижута. Джейн не беше съвършена и може би никога през живота си не беше казвала нищо, което си заслужава да се чуе, но тя никога не казваше нищо, което би могло да нарани чувствата на когото и да било.

— Значи Гилбърт в края на краищата не даде заден ход — заяви госпожа Хармън Андрюс, като успя да придаде учудване на тона си. — Е, семейство Блайт обикновено държат на дадената дума, каквото и да става. Да видим — ти си на двайсет и пет, нали, Анн? Когато аз бях мома, двайсет и пет беше първата граница. Но ти изглеждаш съвсем млада. Червенокосите хора винаги изглеждат така.

— В днешно време червената коса е много модна — каза Анн, като се опитваше да се усмихне, но говореше доста студено. Животът беше развил у нея чувство за хумор, което ѝ помагаше да превъзмогва много трудности. Но нищо не можеше да я удържи да не отвърне на забележка за червената ѝ коса.

— Така е, така е — съгласи се госпожа Хармън. — Нямам думи да ви опиша до какви аномалии би могла да стигне модата. Е, Анн, нещата ти са много хубави и са много подходящи за положението ти в живота, нали, Джейн? Надявам се, че ще бъдеш много щастлива. Имаш най-добрите ни пожелания, със сигурност. Невинаги дългото

годеничество завършва добре. Но, разбира се, в твоя случай всичко е наред.

— Гилбърт изглежда много млад за доктор. Страхувам се, че хората няма много да му имат вяра — каза госпожа Джаспър Бел мрачно. После затвори уста така плътно, сякаш беше казала онова, което смяташе за свой дълг и съвестта ѝ беше чиста. Тя беше от онзи тип жени, които винаги имаха по някое стърчащо перо в шапката си и разчорлени кичури коса на врата си.

Повърхностното удоволствие на Анн от красивите ѝ булчински дрехи беше временно засенчено. Но дълбочините на щастието отдолу не можеха да бъдат нарушени така и малките стрели на госпожите Бел и Андрюс бяха забравени, когато по-късно дойде Гилбърт. Те отидоха на разходка до брежите край потока, които бяха фиданки, когато Анн дойде в „Грийн Гейбълс“. Под техните сенки Анн и Гилбърт разговаряха като влюбени за новия си живот заедно.

— Намерих дом за нас, Анн.

— О, къде? Не в самото село, надявам се.

— Не. В това село нямаше свободна къща. Открих малка бяла къща на брега на пристанището, на половината път между Глен Сейнт Мери и нос „Четири вятъра“. Малко е встрани от пътя, но когато си вземем телефон, това няма да има голямо значение. Местоположението е прекрасно. Гледа към залеза, а пред него е големият син залив. Дюните не са много далече.

— Ами самата къща, Гилбърт — нашият дом? Как изглежда той?

— Не е много голям, но е достатъчен за нас. Долу има прекрасна всекидневна с камина и трапезария, която гледа към залива и една малка стая, която ще бъде мой кабинет. Къщата е на шейсет години — най-старата в „Четири вятъра“. Но е добре поддържана и е била изцяло ремонтирана преди петнайсет години — препокрита, измазана и с нов под. Преди всичко, била е добре построена. Разбрах, че някаква романтична история била свързана с построяването ѝ, но човекът, от когото я наех, не знаел каква. Казва, че само капитан Джим би могъл да измисли такава заплетена история.

— Кой е капитан Джим?

— Пазачът на фара на нос „Четири вятъра“. Светлината на фара се върти и проблясва като звезда. Вижда се от прозорците на нашата всекидневна и от предната врата.

— Кой е собственикът на къщата?

— В момента е собственост на презвитерианската църква в Глен Сейнт Мери и аз я наех от попечителите. Но до неотдавна е била собственост на много стара дама, госпожица Елизабет Ръсъл. Тя умря миналата пролет и нямаше близки родственици — остави собствеността си на църквата в Глен Сейнт Мери. Мебелите ѝ са все още в къщата и аз купих повечето от тях — направо без пари, може да се каже, защото са толкова старомодни, че попечителите отчаяно се опитваха да ги продадат. Хората от Глен Сейнт Мери предпочитат плюшен брукат и бюфети с огледала и орнаменти, мисля. Но мебелите на госпожица Ръсъл са много хубави и съм сигурен, че ще ти харесат.

— Дотук добре — каза Анн и кимна с предпазливо одобрение. — Но, Гилбърт, хората не могат да живеят само с мебели. Все още не си ми казал нещо много важно. Има ли дървета около тази къща?

— Купища, дриадо^[1]! Зад нея има голяма борова гора, два реда ломбардски тополи край алеята и пръстен от бели брези около превъзхитителна градина. От предната ни врата се излиза направо в градината, но има друг вход — малка портичка, закачена между два бора. Пантите са на единия ствол, а резето на другия. Над нея клоните им образуват арка.

— О, толкова съм щастлива! Не мога да живея на място без дървета. Е, след всичко това няма смисъл да те питам дали някъде наблизо има поток. Това би било твърде много.

— Но там има поток. Всъщност, той пресича единия ъгъл на градината.

— Тогава — каза Анн с дълга въздишка на върховно удовлетворение — домът, който си намерил, е домът на мечтите ми.

---

[1] Дриада — горска нимфа, самодива. — Бел.пр. ↑

III

В ЗЕМЯТА НА МЕЧТИТЕ

— Реши ли вече кого ще поканиш на сватбата, Анн? — попита госпожа Рейчъл Линд, докато усърдно премрежваше с ажурна плетка салфетки за маса. — Време е да изпратиш поканите си, дори да са само неофициални.

— Не смятам да каня много хора — каза Анн. — Само искаме онези, които ни обичат най-много, да присъстват на бракосъчетанието ни. Роднините на Гилбърт, господин и госпожа Алан и господин и госпожа Харисън.

— Имаше време, когато ти трудно би причислила господин Харисън към най-скъпите си приятели — каза Марила сухо.

— Е, при първата ни среща не ми хареса твърде много — призна Анн, като се засмя на спомена. — Но откакто се запознахме, господин Харисън се разви, а госпожа Харисън наистина е мила. После, идват, разбира се, госпожица Лавендар и Пол.

— Решили ли са дали ще идват на острова това лято? Мислех си, че ще ходят в Европа.

— Промениха намеренията си, когато им писах, че ще се омъжвам. Днес получих писмо от Пол. Той казва, че трябва да дойде на моята сватба, независимо какво ще се случи с Европа.

— Това дете все те идеализира — отбеляза госпожа Рейчъл.

— Сега това „дете“ е млад мъж на деветнайсет години, госпожо Линд.

— Как лети времето! — беше блестящият и оригинален отговор на госпожа Линд.

— И Шарлота Четвърта може да дойде с тях. Тя прати съобщение по Пол, че ще дойде, ако съпругът ѝ разреши. Интересно дали все още носи онези огромни сини панделки и дали съпругът я нарича Шарлота или Леонора. Ще се радвам Шарлота да дойде на сватбата ми. С Шарлота не сме били на сватба цяла вечност. Очаква се

да пристигнат в „Къщата на ехото“ следващата седмица. После — Фил и преподобния Джо...

— Звучи ужасно да говориш така за свещеник, Анн — каза строго госпожа Рейчъл.

— Жена му го нарича така.

— Би трябвало повече да уважава тази свещена длъжност — отвърна госпожа Рейчъл.

— Доста често съм чувала самата ти доста остро да критикуваш свещениците — подразни я Анн.

— Да, но го правя с почит — запротестира госпожа Линд. — Никога не си ме чувала да се обръщам към свещеник с прякора му.

Анн прикри една усмивка.

— Добре, следват Дайана, Фред и малкият Фред, както и малката Анн Корделия — и Джейн Андрюс. Искам да поканя госпожица Стейси, леля Джеймисина, Присцила и Стела. Но Стела е във Ванкувър, Прис е в Япония, госпожица Стейси е омъжена в Калифорния, а леля Джеймисина замина за Индия да провери терена на мисията на дъщеря си, въпреки страха си от змии. Наистина е ужасно — начинът, по който хората се пръскат из земното кълбо.

— Господ никога не го е искал нарочно, ето какво — каза госпожа Рейчъл с авторитет. — Когато бях млада, хората порастваха, женеха се и се установяваха в свой дом. Слава богу, че се придържаш към острова, Анн. Страхувах се, че Гилбърт ще настоява да се втурне към края на света, след като завърши колежа, и ще помъкне със себе си и теб.

— Ако всички оставаха там, където са родени, местата скоро щяха да са претъпкани, госпожо Линд.

— О, няма да споря с теб, Анн. Аз не съм бакалавър. По кое време на деня ще бъде церемонията?

— Решихме да е следобед — в късния следобед, както казват светските репортери. Ще можем да хванем вечерния влак за Глен Сейнт Мери.

— И ще се омъжиш в гостната?

— Не, освен ако не вали. Смятаме да се оженим в овощната градина — със синьото небе над нас и слънчевата светлина около нас. Знаеш ли кога и къде бих искала да се омъжа, ако можех? На разсъмване — в юнска зора, с прекрасен изгрев и цъфтящи рози в

градините. Ще слеза при Гилбърт и двамата ще отидем в сърцето на буковата гора. И там, под зеления свод, който ще бъде като великолепна катедрала, ще се оженим.

Марила изсумтя презрително, а госпожа Линд изглеждаше шокирана.

— Но това би било много странно, Анн. Всъщност това не би изглеждало законно. Какво ли би казала госпожа Хармън Андрюс?

— А, това е проблемът — въздъхна Анн. — Има толкова много неща в живота, които не можем да правим поради страха си от това какво би казала госпожа Хармън Андрюс.

— Понякога, Анн, не съм съвсем сигурна, че те разбирам напълно — оплака се госпожа Линд.

— Анн винаги е била романтична, знаеш ли — каза Марила извинително.

— Е, брачният живот вероятно ще я излекува — отвърна госпожа Рейчъл строго.

Анн се разсмя и избяга на Пътеката на влюбените, където я намери Гилбърт. И нито един от двамата нямаше вид на уплашен или убеден, че брачният им живот ще ги излекува от романтиката.

Хората от „Къщата на ехото“ пристигнаха следващата седмица и „Грийн Гейбълс“ бръмчеше от удоволствие. Госпожица Лавендар се беше променила толкова малко, че трите години, които бяха изминали от последното ѝ посещение на острова, сякаш бяха само една нощ, но Анн зяпна от изненада при вида на Пол. Този ли висок шест стъпки мъж беше малкият Пол от училищните дни в Авонлий?

— Наистина ме караш да се чувствам стара, Пол — каза Анн. — Ами че аз трябва да те гледам от долу нагоре!

— Никога няма да остареееш, учителко — каза Пол. — Ти си една от щастливите смъртни, които са открили и са пили от извора на младостта — ти и майка ми. Виж сега! Когато се омъжиш, аз няма да те наричам госпожа Блайт. За мен ти винаги ще бъдеш „Учителката“ — която ми е преподавала най-добрите уроци, които някога съм научавал. Искам да ти покажа нещо!

„Нещото“ беше книга джобен формат, пълна със стихотворения. Пол беше изразил в стихове някои от красивите си фантазии. Анн прочете стихотворенията на Пол с истинска радост.

— Ти ще станеш известен, Пол. Винаги съм мечтала да имам един известен ученик. Смятах, че ще е директор на колеж, но велик поет е още по-добре. Някой ден ще мога да се хваля как съм налагала с пръчка изтъкнатия Пол Ирвинг. Но нали никога не съм те налагала, Пол? Каква пропуснатата възможност!

— Самата ти можеш да бъдеш известна, учителко. Видях доста от работите ти през последните три години.

— Не. Зная какво мога. Мога да пиша причудливи малки пиески, които децата харесват и за които издателите изпращат добре приети чекове. Но не мога да направя нищо голямо. Единственият ми шанс за безсмъртие е с някоя страница от твоите „Мемоари“.

Шарлота Четвърта беше хвърлила сините панделки, но не се забелязваше луничките ѝ да са намалели.

— Никога не бях мислила, че ще падна толкова ниско, че да се омъжа за янки, госпожице Шърли — каза тя. — Но никога не знаеш какво те очаква, а и той не е виновен. Така се е родил.

— Самата ти си янки, Шарлота, щом си омъжена за такъв.

— Госпожице Шърли, не съм! Няма да съм, дори да се омъжа за дузина янки! Том е добър. Освен това, мислех си, да не бъда много капризна, че можеше да нямам друг шанс. Том не пие и не мърмори, аз съм доволна, госпожице Шърли.

— Нарича ли те Леонора? — попита Анн.

— Не, за бога, госпожице Шърли. Няма да знам към кого се обръща, ако го прави. Разбира се, на сватбата трябваше да произнесе „Вземам теб, Леонора“, и кълна ти се, госпожице Шърли, чувствам се най-ужасно оттогава, сякаш той не го е казал на мен и сякаш изобщо не съм омъжена както трябва. И така, сега ти ще се омъжваш, госпожице Шърли? Винаги съм си мислела, че бих искала да се омъжа за лекар. Би било толкова удобно, когато децата се разболеят от дребна шарка и круп. Том е само зидар, но наистина е с добър характер. Казвам му: „Том, мога ли да отида на сватбата на госпожица Шърли? И без това ще отида, но бих искала съгласието ти“, а той само ми каза: „Угоди на себе си, Шарлота, и ще угодиш на мен“. Наистина е приятно да имаш такъв съпруг, госпожице Шърли.

Филипа и преподобният Джо пристигнаха в „Грийн Гейбълс“ в деня преди сватбата. Анн и Фил се поздравиха с възторг, който се

уталожи до поверителен разговор за всичко, което се беше случило и което предстоеше.

— Кралице Анн, ти си по-царствена от всякога. Ужасно съм отслабнала откакто дойдоха бебетата. Не изглеждам и наполовина толкова добре, колкото бях; но мисля, че на Джо му харесва. Няма толкова голяма разлика между нас, виждаш ли. О, чудесно е, че ще се омъжиш за Гилбърт.

— Ходила ли си напоследък в дома на Пати?

— О, да, често ходя. Госпожица Пати и госпожица Мария все още седят пред камината и плетат. И това ми напомня — донесохме ти сватбен подарък от тях, Анн. Познай какъв е.

— Никога не бих могла. Как са разбрали, че ще се омъжвам?

— О, аз им казах. Бях там миналата седмица. И те бяха толкова любопитни. Преди два дни госпожица Пати ми изпрати бележка с молба да я посетя. После ме попита дали мога да ти донеса подаръка ѝ. Какво най-много би желала да имаш от дома на Пати, Анн?

— Да не би да казваш, че госпожица Пати ми е изпратила китайските си кучета?

— Позна. В момента те са в куфара ми. Има и писмо за теб. Почакай да ти го донеса.

Скъпа госпожице Шърли, пишеше госпожица Пати, Мария и аз с много голям интерес чухме за приближаващата ти брачна церемония. Изпращаме ти най-добрите си пожелания. Мария и аз никога не сме се омъжвали, но нямаме нищо против другите хора да го правят. Изпращаме ти китайските кучета. Имах намерение да ти ги оставя в завещанието си, защото изглежда ти наистина си привързана към тях. Но аз и Мария очакваме да поживеем още доста (с Божия помощ), затова реших да ти дам кучетата докато си млада. Не си забравила, че Гог гледа надясно, а Магог наляво.

— Представи си само как тези прекрасни стари порцеланови кучета седят пред камината в моя дом на мечтите — каза Анн възторжено. — Никога не съм очаквала толкова възхитително нещо.

Вечерта „Грийн Гейбълс“ бръмчеше като кошер от приготовленията за следващия ден. Но Анн се измъкна по здрач. Тя отиде на гроба на Матю в малкото гробище на Авонлий под сенките на тополите и застана там за безмълвна среща със стари спомени и незабравима любов.

— Колко щеше да се радва Матю утре, ако беше тук — прошепна тя. — Но вярвам, че знае и че се радва — някъде другаде. Някъде четох, че „нашите мъртви никога не са мъртви, докато не сме ги забравили“. За мен Матю никога няма да е мъртъв, защото никога няма да мога да го забравя.

Тя остави на гроба му цветята, които беше донесла, и бавно тръгна надолу по дългия склон.

IV

ПРИСТИГАНЕТО У ДОМА

Анн и Гилбърт се ожениха в слънчевата светлина на старата овощна градина, обградени от любящите и мили лица на дългогодишни приятели. Господин Алан ги венча, а преподобният Джо произнесе това, което по-късно госпожа Рейчъл Линд обяви за „най-красивата сватбена молитва“, която някога беше чувала. Птиците не пеят често през септември, но една пееше сладко от някое скрито клонче, докато Гилбърт и Анн повтаряха своята вечна клетва за вярност. Старата сиво-зелена къща сред обгръщащите я овощни градини никога не беше преживявала по-жизнерадостен и по-весел следобед. Всички стари закачки и задевки, които се полагаха на сватби още от библейски времена, бяха изпълнени, и изглеждаха толкова нови, остроумни и смешни, сякаш никога по-рано не бяха произнасяни. Смехът и радостта господстваха. И когато Анн и Гилбърт потеглиха, за да хванат влака за Кармъди, като кочияш им беше Пол, близнаците бяха приготвили ориз и стари обувки, в хвърлянето на които сърцато участваха Шарлота Четвърта и господин Харисън. Марила стоеше на портата и гледеше как файтонът изчезва от погледа надолу по дългата алея със златник от двете страни. В края ѝ Анн се обърна, за да махне за последен път. Тя си беше отишла — „Грийн Гейбълс“ повече не беше неин дом. Лицето на Марила изглеждаше много мрачно и старо, когато се обърна към къщата, която Анн четиринайсет години беше изпълвала със светлина и живот.

Доктор Дейвид Блайт беше изпратил коня и двуколката си да ги посрещнат. Хлапакът, който я беше докарал, се оттегли с отзивчива усмивка, като ги остави да изпитат удоволствието сами да стигнат до новия си дом през лъчезарната вечер.

Анн никога не забрави красотата на гледката, която се разкри пред тях, когато излязоха на хълма зад селото. Нейният нов дом още не се виждаше, но пред нея се простираше пристанището „Четири вятъра“ като огромно искрящо огледало от розово сребро. Далече долу

тя видя входа му между плитчината при пясъчните дюни от едната страна и стръмната, мрачна скала от червен пясъчник от другата. Зад плитчината морето спокойно сънуваше във вечерната заря. Малкото рибарско селце бе сгущено в скалистото заливче. Въздухът беше свеж, с дъх на море. Няколко мачти с платна се поклащаха край тъмнеещите, покрити с борове брегове на залива. От кулата на малката бяла църква една камбана звънеше със сочна и сънлива сладост. Голямата въртяща се светлина на фара проблясваше с топли и златисти лъчи на чистото северно небе. Далече на хоризонта се виеше сивата панделка от дима на преминаващ параход.

— О, красиво, красиво — промърмори Анн. — „Четири вятъра“ ще ми харесат, Гилбърт. Къде е нашата къща?

— Още не се вижда — поясът брези, който се простира нагоре от онова малко заливче, я скрива. На две мили е от Глен Сейнт Мери, а от нея до фара има още една миля. Няма да имаме много съседни, Анн. Има само една къща близо до нас и не зная кой живее в нея. Ще бъдеш самотна, когато ме няма.

— Не и с тази светлина и тази красота за компания. Кой живее в тази къща, Гилбърт?

— Не знам. Не изглежда обитателите й да са сродни души.

Къщата беше голяма и солидно построена, боядисана в толкова яркозелено, че в сравнение с нея пейзажът изглеждаше избелял. Зад нея имаше овощна градина, а пред нея добре поддържана морава.

— Не изглежда вероятно някой с такъв вкус за боите да е сродна душа — призна Анн, — освен ако цветовете не са плод на някакво недоразумение, както нашата синя стая. Чувствам със сигурност, че там няма деца.

Не бяха срещнали никого на мокрия червен път, който се извиваше по брега на залива. Но тъкмо преди да стигнат пояса брези, който скриваше дома им, Анн видя едно момиче, което гонеше стадо снежнобели гъски по билото на кадифения хълм отдясно. По него растяха големи, разпръснати борове. Между стволите им се виждаха жълти ожънати поля, проблясваха златисти дюни и парчета синьо море. Момичето беше високо и носеше рокля от бледосиня басма. Тя вървеше с пъргава стъпка и изправена снага. Тя и гъските й излизаха от портата в подножието на хълма, когато Анн и Гилбърт минаха оттам. Момичето стоеше с ръка на резето на портата и ги гледаше

изпитателно, с изражение, което трудно би могло да се нарече заинтригувано, но не беше просто любопитство. За миг на Анн ѝ се стори, че в погледа ѝ проблясва враждебност. Но красотата на момичето накара Анн да ахне — толкова ясно изразена красота, че би привлякла вниманието навсякъде. Момичето не носеше шапка, но имаше тежки плитки лъскава коса с цвят на зряла пшеница, които бяха увити около главата ѝ като диадема. Очите ѝ бяха сини и като звезди, фигурата ѝ в обикновената басмена рокля беше великолепна. Устните ѝ бяха алени като китката кървавочервени макове, които носеше на колана си.

— Гилбърт, кое е момичето, което отминахме току-що? — попита Анн с нисък глас.

— Не забелязах никакво момиче — каза Гилбърт, който виждаше само своята съпруга.

— То стоеше на онази порта — не, не се обръщай. Още ни гледа. Никога не съм виждала такова красиво лице.

— Не си спомням да съм виждал хубави момичета, докато бях тук. Има някои приятни момичета в Глен, но едва ли биха могли да се нарекат красиви.

— Това момиче е. Не може да си я виждал, иначе щеше да си спомняш за нея. Никой не би могъл да я забрави. Никога не съм виждала такова лице, освен на картина. А и косата ѝ е великолепна!

— Може би е гостенка в „Четири вятъра“.

— Тя беше с бяла престилка и пасеше гъски.

— Може да го прави за забавление. Виж, Анн — ето там е нашата къща.

Анн погледна и забрави за известно време момичето с прекрасните презрителни очи. Първият поглед към новия ѝ дом беше наслада за окото и душата — толкова приличаше на голяма, накъдрена раковина, заседнала на брега на залива. Редовете високи ломбардски тополи надолу по алеята се извисяваха с внушителните си пурпурни силуети на небесния фон. Зад тях, пазейки градината от твърде напористия дъх на морските ветрове, беше потъналата в облаци борова гора. Както всички гори, тя сякаш бе пълна с тайни.

Нощните ветрове започваха дивите си танци отвъд плитчината и рибарското селище от другата страна на залива беше отрупано със светлини, докато Анн и Гилбърт караха по алеята с тополите. Вратата на малката къща се отвори и топлият пламък на огъня проблесна в здрача. Гилбърт поведе Анн към градината, през портичката между боровете с румени върхове, нагоре по чистата червена пътека към стъпалата от пясъчник.

— Добре дошла у дома — прошепна той и хванати за ръка, те пристъпиха прага на своя дом на мечтите.

V

КАПИТАН ДЖИМ

Старият доктор Дейв и госпожа докторшата Дейв бяха дошли в малката къщичка, за да поздравят булката и младоженеца. Доктор Дейв беше едър, весел възрастен мъж с побелели бакенбарди, а госпожа докторшата беше спретната, розовобузеста дребна дама с посребряла коса, която веднага хареса Анн.

— Толкова се радвам, че те виждам, скъпа. Сигурно си много уморена. Приготвили сме нещичко за вечеря, а капитан Джим донесе малко пъстърва за вас. Капитан Джим — къде си? О, сигурно е навън да нагледа коня. Качете се горе и оставете багажа си.

Анн се оглеждаше със светнал и преценяващ поглед, докато следваше госпожа Дейв нагоре по стълбите. Много харесваше обстановката в новия си дом. Сякаш той притежаваше атмосферата на къщата в „Грийн Гейбълс“ и вкуса на старите ѝ традиции.

— Мисля, че бих определила госпожица Елизабет Ръсъл като „сродна душа“ — промърмори си тя, когато остана сама в стаята. В нея имаше два прозореца; капандурата гледаше към залива, пясъчната плитчина и фара на „Четири вятъра“.

От прозореца на фронтоната се откриваше гледка към малката долина с цвят на жито, през която течеше поток. Половин миля над потока беше единствената къща наоколо — стара и сива, заобиколена от огромни върби, през които надничаха прозорците ѝ. Анн се зачуди кой живее там — това щяха да са най-близките ѝ съседи и тя се надяваше, че ще са добри. Изведнъж се усети, че мисли за красивото момиче с белите гъски.

„Гилбърт смята, че тя е може би гостенка, разсъждаваше Анн, но аз съм сигурна, че е свързана с това място. Нещо в нея я прави част от морето, небето и залива. «Четири вятъра» е в кръвта ѝ.“

Когато Анн слезе долу, Гилбърт стоеше пред камината и разговаряше с един непознат. И двамата се обърнаха при влизането ѝ.

— Анн, това е капитан Бойд. Капитан Бойд, това е моята съпруга.

За пръв път Гилбърт представяше своята съпруга на друг човек и просто щеше да се пръсне от гордост. Старият капитан протегна мускулестата си ръка към Анн. Те се усмихнаха един на друг и от този момент станаха приятели. Сродните души се разпознаха.

— Искрено се радвам да ви видя, скъпа госпожо Блайт, и се надявам да бъдете толкова щастлива, колкото първата булка, която дойде тук. Не мога да ви пожелаю нищо по-хубаво от това. Но вашият съпруг не ме представя както му е редът. Капитан Джим е всекидневното ми име и определено винаги можете да ме наричате така.

Госпожа Дейв настоя капитан Джим да остане за вечеря с тях.

— Любезно благодаря. Нямам често удоволствието да седя с такива приятни дами.

Комплиментите на капитан Джим изглеждаха грубовати, но той ги произнасяше с такъв галантен и мил тон, съпроводени с такъв поглед, че жената, към която биваха отправяни, се чувстваше като кралица.

Капитан Джим беше възрастен мъж с висок дух и несложен ум, с вечна младост в очите и в сърцето. Имаше висока, доста тровава фигура, излъчваща голяма сила и издръжливост. Гладко избръснатото му лице беше дълбоко набраздено и с бронзов загар, гъста грива желязно сива коса се спускаше до раменете му. Поразително сините му дълбоки очи понякога блестяха, а понякога бяха замечтани, сякаш търсеха нещо скъпоценно и изгубено. Един ден Анн щеше да научи какво търсеше капитан Джим.

Не може да се отрече, че капитан Джим беше грозноват мъж. Той беше преживял много трудности и огорчения, които бяха оставили отпечатъка си върху тялото и душата му. Но въпреки че на пръв поглед той се стори простоват на Анн, тя никога повече не си помисли така за него — духът, който блестеше в това грубовато обиталище, го разкрасяваше изцяло.

Те весело наобиколиха сервираната за вечеря маса. Огънят от камината прогони студа на септемврийската вечер, но прозорецът на трапезарията беше отворен и морските ветрове влизаха по собствено желание. Гледката беше великолепна, като обхващаше залива и

простиращите се отвъд него ниски пурпурни хълмове. Масата беше отрупана с деликатесите на госпожа докторшата, но центърът беше несъмнено голямото плато с пъстърва.

— Помислих си, че ще ви се усладят след пътуването — каза капитан Джим. — Пресни са, колкото могат да са пресни пъстървите, скъпа госпожо Блайт. Преди два часа още си плуваха в езерото на Глен.

— Кой наглежда фара тази вечер, капитан Джим? — попита доктор Дейв.

— Племенникът Алек. Той разбира колкото мене от тази работа. Ами, много се радвам, че ме поканихте да остана за вечеря. Страшно съм гладен — днес не съм ял кой знае какво.

— Май на този фар си седиш полугладен през повечето време — каза госпожа Дейв строго. — Не си правиш труда да стотвиш нещо свястно.

— О, не, госпожо докторке, правя го — възрази капитан Джим. — Общо взето живея като крал. Снощи бях горе в Глен и си взех за вкъщи два фунта^[1] пържоли. Искях да си направя хубавичка вечеря днес.

— И какво стана с пържолите? — попита госпожа Дейв. — Загуби ли ги по пътя към дома?

— Не. — Капитан Джим погледна стеснително. — Като си лягах, едно нещастно, противно куче дойде и ме помоли да го подслоня за нощта. Май беше на някой рибар от брега. Не можех да изгоня бедния пес — кракът му беше наранен. Затова го затворих в коридора, постлах му да лежи на един стар чувал и си легнах. Но някак си не можех да заспя. Като си помисля, че кучето изглеждаше гладно.

— И стана и му даде всичките пържоли — всичките — каза госпожа Дейв с тържествуващ упрек.

— Е, нямах какво друго да му дам — каза капитан Джим неодобрително. — Нямах нищо друго за кучета, това е. Мисля, че беше гладно, защото изяде цялото месо. През останалата част от нощта спях чудесно, но вечерята ми беше оскъдна — картофи и хляб, както бихте казали. Кучето си тръгна тази сутрин.

— Като си помисля, че си гладувал заради едно нищо и никакво куче! — изсумтя госпожа докторшата.

— Вие не знаете, но то може да означава много за някого — възрази капитан Джим. — Не беше нищо особено на вид, но човек не

може да съди за кучетата по вида им. Като мен, то сигурно е същински красавец отвътре. Първия помощник не го хареса, ще признае. Изрази силно недоволство. Но Първия помощник има предразсъдъци. Няма полза да се съобразяваш с мнението на котка за куче. Но така или иначе загубих вечерята си, така че както сега сме се разположили хубаво в тази прекрасна компания наистина е приятно. Чудесно е да имаш добри съседи.

— Кой живее в къщата сред върбите горе край потока? — попита Анн.

— Госпожа Дик Мур — каза капитан Джим — и съпругът ѝ — добави той, сякаш се колебаеше.

Анн се усмихна и си представи втора госпожа Рейчъл Линд.

— Нямайте много съседи, госпожо Блайт — продължи капитан Джим. — От тази страна заливът е извънредно слабо заселен. Повечето земя принадлежи на господин Хауърд и той я дава под аренда за пасище. А пък отгатакъ заливът е гъсто населен — особено с Макалистърови. Има цяла колония от Макалистърови — да хвърлиш яйце, ще удариш някого. Онзи ден говорих със стария Леон Блакиер. Цяло лято работи на залива. „Тук почти всички са Макалистърови, каза ми той. Туй са Нийл Макалистър и Сенди Макалистър, и Уилям Макалистър, и Алек Макалистър, и Ангъс Макалистър — вярвам, че там е и Дяволът Макалистър.“

— Има почти толкова Елиъти и Крауфорди — каза доктор Дейв, след като смехът беше утихнал. — Знаеш ли, Гилбърт, ние хората от отсамната страна на „Четириите вятъра“ имаме стара поговорка: „От самонадеяността на Елиът, от надменността на Макалистър и от самохвалството на Крауфорд да ни избави добрият Господ Бог“.

— Макар че сред тях има много добри хора — каза капитан Джим. — Много години плавах с капитан Уилям Крауфорд и по кураж, издръжливост и честност този мъж няма равен на себе си. Умни глави са от отсрещната страна на „Четириите вятъра“. Може би затова от тукашната страна ги гледат накриво. Не е ли странно как хората сякаш негодуват срещу всеки роден малко по-умен от тях.

Доктор Дейв, който беше имал четиридесетгодишна вражда с хората отвъд залива, се изсмя и притихна.

— Кой живее в онази бляскава смарагдова къща половин миля нагоре по пътя? — попита Гилбърт.

Капитан Джим се усмихна с възхищение.

— Госпожица Корнелия Брайънт. Вероятно тя скоро ще намине да ви види, като разбере, че сте презвитерианци. Ако бяхте методисти, тя нямаше да дойде изобщо. Корнелия изпитва свещен ужас от методистите.

— Тя е голям образ — изкиска се доктор Дейв. — Най-закоравялата мъжемразка!

— Заради „киселото грозде“ ли? — запита Гилбърт през смях.

— Не, не „гроздето е кисело“ — отговори капитан Джим сериозно. — Корнелия имаше избор, когато беше млада. Дори сега е достатъчна и една нейна дума, за да видите как скачат старите вдовци. Тя просто май е родена с някаква хронична злоба към мъжете и методистите. Тя има най-острия език и най-милото сърце в „Четири вятъра“. Където има беда, тази жена е там и прави всичко възможно, за да помогне по най-деликатен начин. Тя никога не казва груба дума за други жени, а щом ѝ харесва да злослови срещу мъжете, нека го прави.

— Тя винаги говори хубави неща за теб, капитан Джим — каза госпожа докторшата.

— Да, страхувам се, че е така. Не ми харесва. Кара ме да се чувствам като някакво чудовище.

---

[1] Фунт — единица за тегло, приблизително равна на половин килограм. — Бел.пр. ↑

VI

БУЛКАТА НА УЧИТЕЛЯ

— Коя беше първата булка, дошла в тази къща, капитан Джим?
— попита Анн, докато седяха около камината след вечеря.

— Тя имаше ли нещо общо с историята, която чух за тази къща?
— попита Гилбърт. — Някой ми каза, че вие знаете, капитан Джим.

— Ами да, зная. Мисля, че аз съм единственият от „Четири
вятъра“ в момента, който си спомня булката на учителя такава, каквато
беше, когато дойде на острова. От трийсет години е мъртва, но беше
незабравима жена.

— Разкажете ни историята — помоли Анн. — Искам да знам
всичко за жените, които са живели в тази къща преди мен.

— Ами, бяха тъкмо три — Елизабет Ръсъл, госпожа Нед Ръсъл и
булката на учителя. Елизабет Ръсъл беше добро, умно малко създание,
а и госпожа Нед беше добра жена. Но двете не можеха да се сравняват
с булката на учителя.

— Учителят се казваше Джон Селуин. Беше дошъл от Европа, за
да преподава в училището в Глен, когато аз бях момче на шестнайсет
години. Не приличаше много на обикновената тълпа неверници, които
по онова време идваха на остров Принц Едуард да учителстват.
Повечето бяха умни пияници, които обучаваха децата на четене,
писане и аритметика, когато бяха трезви, и ги ругаеха, когато не бяха.
Той нае квартира при баща ми и станахме добри приятели, макар че
той беше с десет години по-стар от мен. Непрекъснато четяхме,
разхождахме се и разговаряхме. Той знаеше всичко за цялата написана
поезия на света и рецитираше вечер на брега. Татко смяташе това за
страшна загуба на време, но търпеше, надявайки се, че по този начин
ще ми избие от главата намерението да отида в морето. Е, нищо не
можеше да се направи — майка ми произхожда от род на моряци и аз
бях роден с това. Но обичах да слушам как Джон чете и рецитира.
Беше почти преди шейсет години, но мога да повтора ярдове^[1]
стихове, които научих от него. Почти шейсет години!

Капитан Джим замълча за миг, втренчен в пламтящия огън със спомена за миналото. После с въздишка продължи разказа си.

— Спомням си как една пролетна вечер го срещнах на дюните. Изглеждаше някак си въодушевен — точно като вас, доктор Блайт, когато доведохте госпожа Блайт тази вечер. Сетих се за него веднага, когато ви видях. Той ми каза, че бил оставил любима у дома и че тя щяла да дойде при него. Това не ми хареса, какъвто си бях егоист; помислих си, че той няма да ми бъде приятел, след като пристигне тя. Но бях достатъчно възпитан, за да не го покажа. Той ми разказа всичко за нея. Казвала се Пърсис Ли и щяла да дойде с него, ако не бил старият ѝ чичо. Бил болен, а се грижел за нея навремето, когато умрели родителите ѝ, затова не могла да го остави. Сега той бил починал и тя пристигала, за да се омъжи за Джон Селуин. Не беше лесно пътешествие за жена по онова време. Нямаше параходи, ако си спомняте.

„Кога я очаквате?“ — казах аз.

„Тя ще отплава на «Крал Уилям» на 20 юни, каза той, и трябва да пристигне тук в средата на юли. Трябва да уредя с дърводелеца Джонсън да построи къща за нея. Получих писмото ѝ днес. Знаех, преди да го отворя, че има добри новини за мен. Сънувах я преди няколко нощи.“

Не го разбрах, той ми обясни, че имал дарба — или проклетие. Това бяха думите му, госпожо Блайт — дарба или проклетие. Не знаеше кое от двете е. Каза, че прапрапрабаба му го имала и я изгорили като вещица заради това. Той каза, че понякога го обхващат странни магии — трансове, мисля, че така ги наричаше. Има ли такива неща, докторе?

— Има хора, които наистина изпадат в транс — отговори Гилбърт. — Въпросът е по-скоро в областта на психичните изследвания, отколкото медицински. Какви бяха виденията на Джон Селуин?

— Като сънища — каза старият доктор скептично.

— Той казваше, че вижда някои неща в сънищата — каза бавно капитан Джим. — Забележете, казвам ви само това, което съм чул от него — неща, които наистина се случваха — неща, които щяха да се случат. Казваше, че понякога те били утеха за него, а понякога ужас. Четири нощи преди срещата ни му се случило отново, докато седял и

гледал огъня. Видял една стара стая, която добре познавал в Англия, и Пърсис Ли в нея, която протягала ръце към него и изглеждала весела и щастлива. Така той разбрал, че ще получи добри новини от нея.

— Сън, значи, сън — присмя се старият доктор.

— Точно така — съгласи се капитан Джим. — И аз му казах това тогава. Беше много по-удобно да се мисли така. Не ми харесваше мисълта, че той вижда такива неща — беше наистина необичайно.

„Не, каза той, не го сънувах. Но няма да говорим повече за това. Няма да ми бъдеш такъв приятел, ако много мислиш за това.“

Казах му, че нищо не може да ме направи по-малко негов приятел. Но той само поклати глава и каза така: „Момче, зная го. Преди съм губил приятели заради това. Понякога и аз не мога да се понасям заради това. В такава сила има нещо божествено — дали добра, или лоша божественост, кой може да каже? Ние, смъртните, се въздържахме от твърде близък допир с Бога или с дявола“.

Това бяха думите му. Спомням си ги, сякаш беше вчера, макар че не разбрах точно какво означават. Какво смятате, че е искал да каже, докторе?

— Страхувам се, че и самият той не е знаел какво иска да каже — каза доктор Дейв раздражено.

— Мисля, че разбирам — прошепна Анн. Тя слушаше с блестящи очи.

Капитан Джим се усмихна, преди да продължи разказа си.

— Е, много скоро всички хора от Глен и „Четири вятъра“ разбраха, че пристига годеницата на учителя и бяха много щастливи, защото много бяха загрижени за него. И всички се интересуваха от новата му къща — тази къща. Той избра това място за нея, защото се вижда заливът и се чува прибойт на морето. Той направи градината отвън за невястата си, но не посади ломбардските тополи. Господин Нед Ръсъл ги посади. Но в градината има двойна редица розови храсти, посадена за годеницата на учителя от малките момичета, които ходеха на училище в Глен. Той казваше, че са розови като бузите ѝ, бели като челото ѝ и червени като устните ѝ. Той цитираше толкова много стихове, че беше придобил навика да говори така и в ежедневието.

Почти всички му изпращаха по някой малък подарък, за да му помогнат да обзаведе къщата. Когато семейство Ръсъл дойде в нея,

беше възможно и мебелите им бяха наистина елегантни, както виждате; но първите мебели, които влязоха в нея, бяха доста простовати. Обаче къщата беше богата на любов. Жените изпращаха юргани, покривки за маса и пешкири, а един от мъжете направи ракла, друг маса и така нататък. Дори сляпата леля Маргарет Бойд изплете малка кошница от ароматната трева от дюните. Съпругата на учителя години наред държеше в нея носните си кърпички.

И накрая всичко беше готово — дори пъновете в голямата камина бяха готови за запалване. Не беше точно туй огнище, макар че беше на същото място. Госпожица Елизабет накара да поставят тази камина, когато оправяше къщата преди повече от петнайсет години. Беше огромна, старомодна камина, където можеше да се опече вол. Много пъти съм седял тук и съм бърборел, както правя тази вечер.

Отново настъпи тишина, докато траеше срещата на капитан Джим с гости, които Анн и Гилбърт не можеха да видят — хората, които бяха седели с него край тази камина през изчезналите години. Тук през някогашните вечери деца се бяха смели и тичали насам-натам. Тук през зимните вечери се бяха събирали приятели. Тук бяха отеквали танци, музика и закачки. Тук бяха мечтали младежите и девойките. За капитан Джим малката къща беше обитавана от сенки, които молеха да си спомни за тях.

— Къщата беше завършена на първи юли. Тогава учителят започна да брои дните. Виждахме го да се разхожда по брега и си казвахме: „Тя скоро ще бъде с него“.

Очаквах я в средата на юли, но не дойде тогава. Но никой не се разтревожи. Корабите често се забавяха с дни, а може би и със седмици. „Крал Уилям“ закъсня с една седмица — после с две — после с три. Накрая той започна да се страхува и ставаше все по-лошо. Накрая не можех да гледам Джон Селуин в очите. Знаете ли, госпожо Блайт — капитан Джим снижи глас, — мислех си, че гледа точно както сигурно е гледала старата му прапрапрабаба, когато са я изгаряли. Той не говореше много, но всеки ден преподаваше уроците си като насън и бързаше да отиде на брега. Много нощи той се разхождаше там от привечер до зори. Хората казваха, че полудявал. Всички бяха изгубили надежда — „Крал Уилям“ закъсняваше с осем седмици. Беше средата на септември, а годеницата на учителя още не беше дошла.

Имаше страшна буря, която продължи три дни и вечерта, след като утихна аз отидох на брега. Заварих там учителя, беше се подпрял върху една голяма скала, втренчен в морето.

Заговорих го, но той не ми отвърна. Очите му сякаш гледаха към нещо, което не можех да видя. Лицето му беше като на мъртвец.

„Джон, Джон, извиках аз — ето така — като изплашено дете, събуди се, събуди се.“

Странният ужасен поглед изчезна от очите му. Той обърна глава и ме погледна. Никога не забравих лицето му — до последното си пътуване с кораб няма да го забравя.

„Всичко е наред, момче“, каза той. „Видях «Крал Уилям» да се задава откъм Източния нос. На разсъмване тя вече ще е тук. Утре вечер ще седя със съпругата си пред собствената си камина.“

— Мислите ли, че наистина я е видял? — попита рязко капитан Джим.

— Един господ знае — каза тихо Гилбърт. — Голямата любов и голямото страдание могат да направят какви ли не чудеса.

— Дрън-дрън — каза доктор Дейв, но говореше с по-малко увереност, отколкото обикновено.

— Защото, знаете ли — заяви тържествено капитан Джим, — „Крал Уилям“ пристигна в пристанището на „Четири вятъра“ на дневна светлина следващата сутрин. Всичко живо в Глен и по брега беше на кея, за да го посрещне. Учителят беше прекарал на кея цялата нощ. Колко радостни бяхме, когато корабът заплава нагоре по канала.

Очите на капитан Джим блестяха. Те гледаха към пристанището на „Четири вятъра“ отпреди шейсет години, с разнебитения стар кораб, плаващ през великолепието на слънчевата светлина.

— И Пърсис Ли беше на борда му? — попита Анн.

— Да. Бяха преминали през страшни прежеждия — бури подир бури — бяха им свършили и провизиите. Но бяха пристигнали най-накрая. Когато Пърсис Ли стъпи на стария кей, Джон Селуин я вдигна на ръце. Одобрителните възгласи на хората отстъпиха на сълзите. И аз самият заплаках, макар че минаха години, преди да си призная. Не е ли смешно колко се срамуват от сълзите момчетата?

— Беше ли красива Пърсис Ли? — попита Анн.

— Е, не зная дали бихте я нарекли точно красива... не зная — каза бавно капитан Джим. — Някак си човек никога не стигаше до

мисълта дали тя е красива, или не. Просто нямаше значение. У нея имаше нещо толкова мило и очарователно, че не можеха да не я обичат, това беше всичко. Но беше приятна на вид — имаше големи ясни лешникови очи и много буйна кестенява коса. Тя и Джон бяха венчани в нашата къща още същата вечер при първото запалване на свещите. Всички от близо и далеч бяха дошли да гледат сватбата и после ги поканихме долу. Госпожа Селуин запали огъня, ние си отидохме и ги оставихме да седят там, тъй както Джон беше съзрял в онова свое видение. Странно, странно! Но аз съм виждал през живота си ужасно много странни неща.

Капитан Джим поклати мъдро глава.

— Мила история — каза Анн, като чувстваше, че поне веднъж беше получила задоволително количество романтика. — Колко време живяха тук?

— Петнайсет години. Избягах в морето скоро след като се бяха оженили, какъвто млад негодник си бях. Но всеки път, когато се завръщах от пътешествие, минавах оттук, дори преди да се прибера у дома, и разказвах всичко на госпожа Селуин. Петнайсет щастливи години! Те двамата имаха някакъв талант да бъдат щастливи. Някои хора са такива, ако сте забелязали. Те не можеха да са нещастни дълго време, независимо какво се е случило. Те се скараха веднъж или два пъти. После те се преместиха в Шарлоттаун, а Нед Ръсъл купи тази къща и доведе булката си тук. Те бяха весела млада двойка, доколкото си ги спомням. Госпожица Елизабет Ръсъл беше сестра на Алек. Тя дойде да живее с тях около година по-късно, и тя беше лъчезарно същество. Стените на тази къща трябва да са подгизнали от смях и приятни преживявания. Вие сте третата младоженка, която посрещам тук, госпожо Блайт — ама най-хубавата.

Капитан Джим съумя да придаде на непохватния си комплимент изяществото на теменужка и Анн го прие с гордост. Тя изглеждаше най-хубава тази вечер, с младоженска червенина на бузите и любовна светлина в очите си. Дори киселият стар доктор Дейв ѝ отправи одобрителен поглед и каза на съпругата си, когато си отиваха с двуколката у дома, че тази червенокоса жена комай е красавица.

— Трябва да се връщам във фара — обяви капитан Джим. — Тази вечер прекарах страхотно.

— Трябва често да ни идвате на гости — каза Анн.

— Чудя се дали би отправила тази покана, ако знаеше колко вероятно е да я приема — отбеляза капитан Джим колебливо.

— Което е друг начин да попитате дали поканата е искрена — усмихна се Анн. — Честен кръст, както казвахме в училище.

— Тогава ще идвам. Ще ви досаждам по всяко време на денонощието. И аз ще се радвам да прескачате на гости при мен от време на време. По принцип няма с кого да си говоря, освен с Първия помощник, да е жив и здрав. Той е много добър слушател, но не го бива много по разговорите. Вие сте млади, а аз съм стар, но душите ни са на еднаква възраст, смятам.

Луната беше току-що изгряла, когато Анн и Гилбърт отидоха до вратата с гостите си. Заливът на „Четири вятъра“ изглеждаше така, сякаш никога в него нямаше да вилнее опустошителна буря. Ломбардските тополи край алеята, високи и мрачни, бяха поръсени със сребро.

— Винаги като стражи — каза капитан Джим и махна с дългата си ръка към тях. — Местните се оплакват, че съхнели на върха и ставали парцаливи. Така е, така е, ако не ги подкастрирате всяка пролет. Винаги съм го правел за госпожица Елизабет, затова нейните тополи никога не бяха със стърчащи клони. Тя беше много привързана към тях.

— Каква хубава нощ — каза госпожа Дейв, докато се качваше в двуколката на доктора.

— Повечето нощи са хубави — отвърна капитан Джим. — Но онази лунна светлина над „Четири вятъра“ ме кара да се питам какво остава за рая. Луната ми е голяма приятелка, госпожо Блайт. Обичам я, откакто се помня. Когато бях малко хлапе на осем години, заспах в градината една вечер и не ме потърсиха. През нощта се събудих сам и бях изплашен до смърт. Какви сенки и странни шумове имаше там! Не смеех да мръдна. Бях се свил на кълбо и треперех като пале. Сякаш нямаше никой друг на света, освен мен, и той беше страшно голям. После съвсем неочаквано видях луната да гледа надолу към мен през клоните на ябълковите дървета, съвсем като стар приятел. Веднага се успокоих. Станах и закрачих нагоре към къщата смел като лъв. Много нощи съм я гледал от палубата на моя кораб в далечни морета. Защо, хора, не ми кажете да си затварям устата и да си вървя у дома?

Заглъхна смехът от взаимното пожелаване на „лека нощ“. Анн и Гилбърт, хванати за ръце, тръгнаха да се разхождат из градината си. Вълните на потока, който пресичаше ъгъла ѝ, светеха в сенките на брезите. Маковете по бреговете му бяха като плитки чаши, пълни с лунна светлина. Цветята, засадени от ръцете на съпругата на учителя, ухаеха сладко в тъмния въздух.

— Обичам да мириша цветя в тъмното — каза Анн. — Тогава ставаш притежател на душите им. О, Гилбърт, тази малка къщичка съм виждала в сънищата си. И толкова се радвам, че не сме първите, които започват семейния си живот тук!

---

[1] Ярд — английска мярка за дължина, равна на 91,4 см. Бел.пр.

↑

VII

ГОСПОЖИЦА КОРНЕЛИЯ БРАЙЪНТ ИДВА НА ПОСЕЩЕНИЕ

Този септември беше месец на златни мъгли и пурпурна омара в залива на „Четири вятъра“. Не го нараняваха бури, не духаха сурови ветрове. Анн и Гилбърт подреждаха дома си, разхождаха се по бреговете, плаваха към пристанището, ходеха с двуколката в „Четири вятъра“ и в Глен. Или поемаха през обраслите с папрат, уединени пътища в горите около носа на залива; накратко — имаха такъв меден месец, че всички влюбени на света можеха да им завидят.

— Ако точно сега спре животът, все пак ще си е заслужавало да бъде живян, само заради последните четири седмици, нали? — каза Анн. — Дори нямаше нито един дъждовен ден, откакто дойдохме тук.

— И не сме се карали нито веднъж — подразни я Гилбърт.

В атмосферата на новия им дом имаше някакъв романтичен и авантюристичен нюанс, какъвто Анн никога не беше намирала в Авонлий. Там, въпреки че беше живяла с изглед към морето, то не беше навлязло интимно в живота ѝ. В „Четири вятъра“ то я заобикаляше и предизвикваше непрекъснато. От всеки прозорец на новия си дом тя виждаше все по-различна негова страна. Обсебващото му нашепване непрестанно звучеше в ушите ѝ. Всеки ден плавателни съдове се отправяха през залива към пристана на Глен или излизаха от него на фона на залязващото слънце, отправени към далечни пристанища. Рибарските лодки тръгваха с опънати бели платна надолу по канала сутрин и се завръщаха натоварени вечер. Моряците и рибарите вървяха по червеникавите, извиващи пътища край залива безгрижни и доволни.

— Сега разбирам защо някои хора трябва да отидат в морето — каза Анн. — Не съм учудена, че капитан Джим е избягал от дома си заради него. Всеки път, когато видя кораб да плава по канала, ми се иска да съм на палубата.

— Ще си стоиш тук с мен, моето момиче — каза Гилбърт мързеливо. — Няма да те пусна да отплаваш от мен в сърцата на ураганите.

Те седяха на прага си от червен пясъчник в късния следобед. Около тях всичко беше в покой — земята, морето, небето. Над тях кръжаха сребърни чайки. Хоризонтът беше извезан с дълги следи от крехки, розови облаци. Притихналият въздух беше пронизан от ромолящия напев на ветрове и вълни. Между тях и залива бледи богородички се поклащаха в изсъхналите и облачни ливади.

— Лекарите, които трябва да бодърстват по цели нощи край болните, не се чувстват готови за приключения — каза Анн снизходително. — Ако се беше наспал добре през нощта, Гилбърт, щеше да си готов като мен за полет на въображението.

— Свърших добра работа миналата нощ — каза тихо Гилбърт. — По божия милост спасих живот. За пръв път мога да твърдя това. В други случаи сигурно бих се предал; но, Анн, ако снощи не бях останал в Алонби и не се бях борил очи в очи със смъртта, тази жена щеше да умре още преди разсъмване. Опитах един метод, който със сигурност никога не е бил правен в „Четири вятъра“. Миналата зима това беше новост дори в болницата в Кингспорт. Никога не бих се осмелил да го опитам тук, ако не бях напълно сигурен, че няма друга възможност. Рискувах — и успях. Резултатът е, че една съпруга и майка е спасена, за да бъде щастлива и полезна дълги години. Докато карах към къщи тази сутрин, а през това време слънцето изгряваше над залива, благодарих на Бога, че съм избрал тази професия. Сражавах се в достойна битка и спечелих — помисли си за това, Анн, спечелих срещу Великия рушител. Това мечтаех да направя, когато си говорехме двамата какво искаме да постигнем в живота. Тази мечта се осъществи сутринта.

— Тази ли беше единствената от мечтите ти, която се осъществи? — попита Анн, която отлично знаеше какъв ще бъде отговорът му, но искаше да го чуе отново.

— Ти знаеш, Анн — каза Гилбърт и я погледна с усмивка в очите.

В този миг несъмнено имаше двама напълно щастливи съпрузи, които седяха на прага на малка бяла къща на брега на залива „Четири вятъра“.

Внезапно Гилбърт каза с променен тон:

— Сънувам ли, или наистина виждам един кораб, разперил платна, да плава нагоре по нашата алея?

Анн погледна и подскочи.

— Това е или госпожица Корнелия Брайънт, или госпожа Мур, която идва на посещение — каза тя.

— Отивам в кабинета и ако е госпожица Корнелия, предупреждавам те, че ще подслушвам — каза Гилбърт. — От всичко, което съм чувал относно госпожица Корнелия, си вадя заключение, че разговорът с нея няма да е скучен, най-общо казано.

— Може да е госпожа Мур.

— Мисля, че госпожа Мур не е замесена от същото тесто. Не изглежда много склонна да общува, защото все още не те е посетила, макар че е най-близката ти съседка.

— Тази гостенка е, мисля, госпожица Корнелия.

Това наистина беше госпожица Корнелия и не беше дошла да направи кратко светско посещение на младоженци. В едно големичко вързопче тя носеше ръкоделието си и когато Анн я поздрави, тя изведнъж свали обемистата си шапка за слънце, която наистина приличаше на малък кораб с издути платна. Шапката я предпазваше от непочтителните септемврийски ветрове с помощта на стегнат ластик. Никакви игли за шапка не признаваше госпожица Корнелия, и туй то! Щом ластичите са били достатъчно добри за майка ѝ, те бяха добри и за нея. Тя имаше свежо, кръгло, розово лице и весели кафяви очи. Ни най-малко не изглеждала като традиционна стара мома и нещо в изражението ѝ веднага спечели Анн. Със старата си инстинктивна бързина да разпознава сродни души тя разбра, че ще хареса госпожица Корнелия, въпреки някои странности в облеклото ѝ.

Никой, освен госпожица Корнелия, не би дошъл да направи посещение, издокаран в престилка на сини и бели райета и роба от шоколадова на цвят басма, с огромни розови рози, пръснати върху нея. И никой, освен госпожица Корнелия, не би могъл да изглежда поизпълнен с достойнство и по-подходящо облечен в нея.

— Донесох си ръкоделието, госпожо Блайт, скъпа — отбеляза тя, като развиваше някакъв ефирен плат. — Бързам да го завърша, нямам никакво време за губене.

Анн погледна с известно учудване бялата одежда, простряна върху пищния скут на госпожица Корнелия. Това със сигурност беше бебешка рокля, ушита възможно най-красиво, с мънички волани и бастички. Госпожица Корнелия нагласи очилата си и се залови да бродира с изящни бодове.

— Това е за госпожа Фред Проктър горе в Глен — обяви тя. — Очаква осмото си бебе всеки ден и няма нито шев готов за него. Останалите седем са износили всичко шито за първото и тя никога нямаше време, сили и дух да ушие нещо повече. Тази жена е мъченик, госпожо Блайт, повярвайте ми. Когато се омъжи за Фред Проктър, знаех какво ще стане. Той беше един от онези проклети очарователни мъже. След като се ожени, престана да бъде очарователен и продължи да бъде проклет. Пие и пренебрегва семейството си. Това ли е мъж? Не зная как госпожа Проктър изобщо щеше да поддържа децата си прилично облечени, ако съседите не ѝ помагаха.

Както разбра по-късно Анн, госпожица Корнелия беше единствената съседка, която се безпокоеше за приличието на младите Проктъррови.

— Когато чух, че това осмо бебе е на път, реших да му уشيا някои неща — продължи госпожица Корнелия. — Това е последното и искам да го завърша днес.

— Наистина е много хубаво — каза Анн. — Ще си взема ръкоделието и ще си направим малко празненство с напръстници за двама. Вие сте прекрасна шивачка, госпожице Брайънт.

— Да, аз съм най-добрата шивачка по тези места — каза госпожица Корнелия сдържано. — Трябва да съм! Боже, шила съм за много повече деца, отколкото ако имах сто собствени, повярвайте! Сигурно съм глупачка, та да слагам ръчна бродерия на тази рокля за осмото бебе. Но, за бога, госпожо Блайт, то не е виновно, че е осмо, и аз искам то да има поне една хубава рокля. Никой не иска горкото дребосьче — затова си направих труда да сложа някои допълнителни украси върху дрешките му.

— Всяко бебе би се гордяло с тази рокля — каза Анн, като чувстваше още по-силно, че ще хареса госпожица Корнелия.

— Сигурно сте си помислили, че никога няма да дойда да ви посетя — започна отново госпожица Корнелия. — Но този месец се прибира реколтата, знаете, и бях заета — и много допълнителни гърла

имаше наоколо, ядяха повече, отколкото работеха, също както мъжете. Щях да дойда вчера, но бях на погребението на госпожа Родерик Макалистър. Тя беше на сто години.

— Как мина церемонията? — попита Анн, като забеляза, че вратата на кабинета беше отворена.

— Кое? О, да, беше огромно погребение. Родът ѝ е много голям. В процесията имаше над сто и двацет файтона. Случиха се едно-две странни неща. Мислех си, че ще умра, преди да видя този неверник Джо Брадшоу, чиято сянка никога не е падала върху прага на църквата, да пее с толкова силно увлечение. Той се гордее с пеенето си — затова никога не пропуска погребение. Горката госпожа Брадшоу не изглеждаше склонна да пее, изтощена е от робуване. Старият Джо отива от време на време да ѝ купува подарък и донася вкъщи някакъв нов вид земеделска машинария. Но какво друго можете да очаквате от мъж, който никога не влиза в църква, дори в методистка? Наистина бях благодарна да ви видя с младия доктор в презвитерианската църква в първата неделя след пристигането ви. За мен не е доктор онзи, който не е презвитерианец.

— Миналата неделя вечер бяхме в методистката църква — каза Анн лукаво.

— О, предполагам, че доктор Блайт трябва да ходи понякога в методистката църква, иначе няма да практикува сред методистите.

— Службата много ни хареса — заяви смело Анн. — Помислих си, че молитвата на методисткия свещеник е най-хубавата, която някога съм чувала.

— О, не се съмнявам, че може да чете молитви. Не съм чувала някого да съчинява по-красиви молитви от стария Саймън Бентли, който вечно беше пиян, и колкото по-пиян беше, толкова по-добре се молеше.

— Методисткият свещеник изглежда много добре — каза Анн заради откренатата врата на кабинета.

— Да, доста е гиздав — съгласи се госпожица Корнелия. — О, и много запален по жените. И си мисли, че всяко момиче, което го погледне, се влюбва в него — сякаш един методистки свещеник, който се скита насам-натам като евреин, е такава награда! Ако вие и младият доктор послушате съвета ми, няма много да се занимавате с

методистите. Мотото ми е — ако си презвитерианец, остани си презвитерианец.

— Не мислите ли, че методистите също така отиват на небесата, както презвитерианците? — попита Анн без усмивка.

— Не е наша работа да го решаваме. Това е в ръцете на по-висша сила от нас — каза госпожица Корнелия тържествено. — Но аз няма да имам вземане-даване с тях на земята, каквото и да правя в небесата. Този методистки свещеник не е женен. Съпругата на предишния беше най-глупавото, най-вятърничавото малко същество, което някога съм виждала. Веднъж казах на съпруга ѝ, че е трябвало да я изчака да порасне, преди да се ожени за нея.

— Доста е трудно да се вземат решения, когато човек не е пораснал — разсмя се Анн.

— Това е вярно, скъпа. Някои са пораснали по рождение, а други не са пораснали дори на осемдесет, повярвайте ми. Същата тази госпожа Родерик, за която говорех, никога не порасна. Тя беше толкова глупава на сто години, колкото е била и на десет.

— Може би затова е живяла толкова дълго — предположи Анн.

— Може би затуй. Аз по-скоро бих живяла петдесет разумни години, отколкото сто глупави.

— Но аз мисля колко скучен щеше да е светът, ако всички бяха разумни — застъпи се Анн.

Госпожица Корнелия не оцени тази остроумна мисъл.

— Госпожа Родерик беше от рода Милгрейв, а Милгрейв никога не са имали много разум. Братовчед ѝ, Ибънизър Милгрейв, дълги години беше невменяем. Мислеше се за мъртъв и се гневеше на жена си, защото не искаше да го погребат. Аз бих го направила.

Госпожица Корнелия гледаше с такава мрачна решителност, че Анн почти си я представяше с лопата в ръка.

— Не познавате ли никакви добри съпрузи, госпожице Брайънт?

— О, да, познавам мнозина — ей там — каза госпожица Корнелия и махна с ръка през отворения прозорец към малкото гробище на църквата отвъд залива.

— А живи — които се разхождат от плът и кръв? — настояваше Анн.

— О, има неколцина, само за да покажат, че с божията помощ всичко е възможно — призна неохотно госпожица Корнелия. — Не

отричам, че някой случаен мъж, ако е хванат от млад и подходящо обучен, и ако преди това майка му го е пляскала достатъчно, би могъл да стане приличен човек. Вашият съпруг, да речем, не е толкова лош, както повечето мъже. Предполагам — госпожица Корнелия изгледа Анн изпитателно над очилата си — вие смятате, че няма друг като него на света.

— Няма — отвърна Анн веднага.

— Е, чувала съм и друга младоженка да казва това веднъж — въздъхна госпожица Корнелия. — Джени Дийн си мислеше, когато се омъжи, че няма друг на света като съпруга ѝ. И беше права — нямаше! Нямаше и нищо добро у него, повярвайте! Той ѝ направи живота черен — ухажваше втората си съпруга, докато Джени умираше. Не е ли това съвсем по мъжки? Все пак, надявам се вашето доверие да бъде по-добре оправдано, скъпа. Младият доктор наистина се справя добре. Отначало се страхувах, че няма да успее, защото тукашните хора винаги са смятали стария доктор Дейв за единствения лекар на света. Доктор Дейв не беше много тактичен, но хората забравяха наранените си чувства, когато ги заболяваха стомасите. Ако беше свещеник, а не доктор, те никога нямаше да му простят. Душевната болка не тревожи хората толкова, колкото болките в стомаха. Като виждам, че и двете сме презвитерианки и наоколо не се виждат методисти, ще ми кажете ли откровеното си мнение за нашия свещеник?

— Защо... наистина... аз... добре — поколеба се Анн.

Госпожица Корнелия кимна.

— Точно така. Съгласна съм с теб, скъпа. Лицето му изглежда точно като един от онези дълги тесни камъни в гробището, нали? Никога няма да забравя първата му проповед, след като пристигна. Темата беше как всички трябва да правят това, за което са най-пригодни — много хубава тема, разбира се; обаче какви примери само използваше! Той каза: „Ако имате крава и ябълково дърво, и ако завържете ябълковото си дърво в обора и засадите кравата в овощната си градина с краката нагоре, колко мляко ще издоите от ябълковото дърво или колко ябълки от кравата?“. Чувала ли си нещо подобно, откакто се помниш, скъпа? Но най-много мразя навика му да се съгласява с всички, независимо какво казват. Ако му кажете: „Ти си негодник“, той ще каже с онази негова лъскава усмивка: „Да, така е“. Един свещеник трябва да е по-твърд. Накратко, смятам го за

преподобно магаре. Но, разбира се, това да си остане между нас. Когато ме слушат методисти, аз го възхвалявам до небесата. Някои смятат, че съпругата му се облича в твърде ярки дрехи, но бих казала, че щом е принудена да живее с физиономия като неговата, тя има нужда от нещо ободряващо. Никога няма да ме чуеш да упреквам жена заради роклята ѝ. Бих се ядосала, само ако съпругът ѝ е достатъчно подъл и свидлив, за да не ѝ разрешава да я носи. Не че самата аз много се безпокоя за облеклото. Жените се обличат за удоволствие на мъжете, а аз никога няма да падна толкова ниско. Животът ми винаги е бил спокоен и удобен, скъпа, и това е само защото за мен мнението на мъжете не струва и пукната пара.

— Защо мразите толкова мъжете, госпожице Брайънт?

— За бога, скъпа, не ги мразя. Те не го заслужават. Аз просто ги презирам. Мисля, че ще харесам твоя съпруг, ако и занапред продължава така, както е започнал. Но освен него, смятам, че старият доктор и капитан Джим са единствените мъже на света, от които има полза.

— Наистина, капитан Джим е великолепен — съгласи се Анн приветливо.

— Капитан Джим е добър човек, но някак си ме ядосва. Никога не можеш да го разсърдиш. Опитвам се от двайсет години, а той продължава да бъде спокоен. Това ме дразни. Предполагам, че жената, за която трябваше да се ожени, си е взела мъж, който избухва по два пъти на ден.

— Коя беше тя?

— О, не зная, скъпа. Не си спомням капитан Джим някога да е ухажвал някого. Той старее, откакто се помня. На седемдесет и шест години е, знаеш ли. Не съм чувала да има някаква причина, за да остане ерген, но трябва да има, повярвай ми. Той е плавал през целия си живот, допреди пет години, и няма кътче на света, където да не му е стъпвал кракът. Той и Елизабет Ръсъл бяха големи приятели, през целия си живот, но никога не са имали намерение да се влюбват. Елизабет не се омъжи, макар че имаше много възможности. Беше голяма красавица като млада. В годината, когато Уелският принц дойде на острова, тя беше на гости при чичо си в Шарлоттаун, а пък той беше правителствен чиновник, така че я поканиха на големия бал. Тя беше най-хубавото момиче там и принцът танцува с нея, а всички

останали жени, с които не танцува, бяха бесни, защото общественото им положение беше по-високо от нейното и казаха, че той не е трябвало да ги пропуска. Елизабет много се гордееше с този танц. Злите езици твърдяха, че тя не се е омъжила заради това — не можела да се примири с обикновен мъж, след като е танцувала с принц. Но не беше така. Веднъж тя ми каза причината — станало така, защото имала такъв характер, че се страхувала, че не би могла да живее мирно и тихо с никой мъж. Тя наистина имаше ужасен характер — имаше навика да се качва на горния етаж и буквално захапваше масата, за да се овладее. Но аз ѝ казах, че това не е причина да не се омъжи, щом иска. Няма причина да оставя мъжете да се разпореждат с характера ѝ, нали, госпожо Блайт, скъпа?

— И аз самата имам малко особен характер — въздъхна Анн.

— Добре е, че го имаш, скъпа. И наполовина няма да позволяваш да те тъпчат, повярвай ми! Ах, как цъфти този твой златен пламък! Градината ти изглежда прекрасно. Бедната Елизабет, винаги толкова се е грижела за нея.

— Обичам я — каза Анн. — Радвам се, че е пълна с толкова старомодни цветя. Като говорим за градинарство, искаме да наемем човек да прекопае онова малко парче отвъд елховата горичка и да го засади с ягоди за нас. Гилбърт е толкова зает, че няма да има време за това през есента. Познавате ли някого, когото можем да наемем?

— Ами, Хенри Хамънд от Глен се занимава с такива работи. Той е подходящ, може би. Той винаги се интересува много повече от надницата си, отколкото от работата, точно като мъж, и схваща толкова бавно, че стои пет минути, преди да се сети, че е спрял. Баща му хвърлил по него един пън, когато бил малък. Разбира се, момчето никога не можа да го преодолее. Но той е единственият, когото мога изобщо да препоръчам. Миналата пролет боядиса къщата ми. Сега наистина изглежда добре, не мислиш ли?

Анн беше спасена от часовника, който удари пет.

— Господи, толкова ли е късно! — възкликна госпожица Корнелия. — Как лети времето, когато ти е приятно! Е, трябва да си вървя у дома.

— Съвсем не! Ще останете за чая с нас — каза Анн настойчиво.

— Каниш ме, защото смяташ, че така трябва или защото наистина искаш? — попита госпожица Корнелия.

— Защото наистина искам.

— Тогава ще остана.

— Зная, че ще станем приятелки — каза Анн с усмивка, каквато само най-близките ѝ домашни бяха виждали.

— Да, ще станем, скъпа. Слава богу, че можем да избираме приятелите си. Трябва да приемаме роднините си такива, каквито са и да сме благодарни, че между тях няма престъпници. Не че аз имам много роднини и то не по-близки от втори братовчеди. Аз съм от типа на самотниците, госпожо Блайт.

В гласа на госпожица Корнелия имаше тъжна нотка.

— Бих искала да ме наричат Анн — възкликна Анн импулсивно. — Всички в „Четирите вятъра“, освен съпруга ми, ме наричат госпожа Блайт, и това ме кара да се чувствам като чужда. Знаете ли, че вашето име е много близко до онова, за което копнеех като дете? Мразех Анн и във въображението си се наричах Корделия.

— Харесва ми Анн. Така се казваше майка ми. По мое мнение старомодните имена са най-добрите и най-благозвучните. Ако отиваш да донесеш чая, можеш да изпратиш младия доктор да си поговори с мен. Той лежи на дивана в онзи кабинет откакто съм дошла и думите ми го карат да се превива от смях.

— Как разбрахте? — извика Анн, твърде ужасена от необичайната проникателност на госпожица Корнелия, за да отрече учтиво.

— Видях, че седи до теб, когато идвах нагоре по алеята, и зная хитрините на мъжете — отвърна госпожица Корнелия. — Ето, завърших моята малка рокличка, скъпа, и осмото бебе може да дойде когато си поиска.

VIII

ВЕЧЕР НА НОС „ЧЕТИРИТЕ ВЯТЪРА“

Едва в края на септември Анн и Гилбърт успяха да направят обещаното посещение на „Четириите вятъра“. Често бяха решавали да отидат, но винаги се случваше нещо, което да им попречи. Капитан Джим беше отскачал няколко пъти в малката къща.

— Не държа на условностите, скъпа госпожо Блайт — каза той на Анн. — Ще идвам, когато мога, и вие ще идвате, когато можете, и докато си имаме за какво да си побъбрим, няма никакво значение под чий покрив сме.

— Направили сте тази малка къща направо съвършена — каза той на Анн. — Никога не е била толкова хубава. Госпожа Селуин притежаваше вашия вкус и правеше чудеса. Но хората по онова време нямаха хубавите перденца, картини и джунджурии, които имате вие. А пък Елизабет — тя живееше в миналото. Щях да бъда напълно щастлив, дори ако изобщо не можехме да разговаряме, когато идвам тук — за мен щеше да е достатъчно само да си седя и да гледам вас и картините ви. Красиво е, красиво.

Капитан Джим беше пламенен поклонник на красотата. Всичко хубаво, което чуваше или виждаше му даваше дълбока, изтънчена вътрешна радост, която беше светлина в живота му. Той напълно осъзнаваше собствената си липса на външна привлекателност и се измъчваше от това.

— Хората казват, че съм добър — отбеляза той с почуда веднъж, — но понякога ми се иска Бог да ме беше направил само наполовина толкова добър и да беше вложил останалото във външния ми вид. Но пък смятам, че Той е знаел какво прави, както един добър капитан трябва да знае какво прави. Някои от нас трябва да са грозновати, иначе красивите — като госпожа Блайт — нямаше да могат да изпъкват така добре.

Една вечер Анн и Гилбърт най-после слязоха до фара на „Четириите вятъра“. Денят беше започнал тъжно в сива мъгла и облаци,

но беше завършил в алено и златно великолепие.

На север небето беше с пухести, огнено златисти облачета. Червената светлина пламтеше върху белите платна на кораб, който се носеше надолу по канала, отправил се към южни брегове в земята на палмите. Тя обагряше в кървавочервено прозорците на старата къща сред върбите.

— Онази стара къща нагоре до потока ми изглежда толкова самотна — каза Анн. — Никога не виждам посетители там. Разбира се, алеята ѝ излиза на горния път, но не мисля, че там влизат и излизат много хора. Изглежда странно, че още не сме срещнали никого от семейство Мур, а те живеят на петнайсет минути път пеш от нас. Може да съм ги виждала в църквата, разбира се, но ако е така, не съм ги познала. Съжалявам, че са толкова необщителни, макар да са единствените ни близки съседи.

— Очевидно не са сродни души — засмя се Гилбърт. — Разбра ли кое е момичето, което ти се стори толкова красиво?

— Не. Все не се сещам да питам за нея. Но не съм я виждала втори път, затова предполагам, че наистина е била гостенка. О, слънцето се скри.

Докато мракът се сгъстяваше, големият фар я прорязваше с откоси светлина, като очертаваше кръг над полето и пристанището, пясъчния насип и залива.

— Чувствам се така, сякаш би могъл да ме хване и да ме отнесе навътре в морето — каза Анн, докато един от лъчите ги обливаше със сияние. Тя почувства голямо облекчение, когато стигнаха толкова близо до носа, че бяха под обхвата на тези заслепяващи, повтарящи се проблясъци.

Докато завиваха по малката пътека, която водеше през нивите към носа, те срещнаха един мъж, който излизаше от него — човек, който изглеждаше толкова необичайно, че за момент те направо зяпнаха. Той определено изглеждаше добре — висок, широкоплещест, с правилни черти, римски нос и искрени сиви очи. Той беше облечен в най-хубавите неделни дрехи на преуспяващ фермер. Можеше да е който и да е обитател на „Четири вятъра“ или на Глен. Но на гърдите му почти до коленете се спускаше река от къдрава кестенява брада, а надолу по гърба му, под шапката му беше съответстващият водопад от гъста, вълниста кестенява коса.

— Анн — промърмори Гилбърт, когато вече не можеше да ги чуе, — да не би да си сложила уиски в лимонадата, която ми даде точно преди да тръгнем от къщи?

— Не съм — каза Анн, като заглуши смеха си, за да не би оттеглящата се загадка да я чуе. — Кой, за бога, може да е той?

— Не зная, но ако капитан Джим държи такива привидения долу във фара си, ще си нося хладно оръжие, когато идвам тук. Това не беше моряк, иначе човек би могъл да извини ексцентричния му външен вид. Сигурно е от клановете отвъд залива. Чичо Дейв казва, че там имало няколко чудаци.

— Чичо Дейв има някои предразсъдъци, мисля. Всички хора отвъд залива, които ходят в църквата на Глен, изглеждат много добри. О, Гилбърт, това не е ли красиво?

Фарът на „Четири вятъра“ беше построен върху една издатина на скала от червен пясъчник, стърчаща над залива. От едната страна, покрай канала, се простираше сребристият пясъчен бряг на насипа; от другата се виеше дълга редица червени скали, издигащи се стръмно от осеяните с камъчета дъна на вировете. Този бряг познаваше тайната магия на бури и звезди. Такива брегове са много уединени. Горите никога не са самотни — те са пълни с нашепващ, зовящ, приветлив живот. Но морето е горда душа, вечно стенеща от някаква голяма, несподелима тъга, която го затваря в себе си завинаги. Никога не можем да проникнем в безкрайните му загадки — можем само да се скитаме, възхитени и омаяни, върху неспокойната му повърхност. Горите ни се обаждат със стотици гласове, но морето има само един — гордият глас, който потапя душите ни във вълшебната му музика. Горите са като хората, а морето е побратим на архангелите.

Анн и Гилбърт свариха капитан Джим да седи на пейка пред фара, като довършваше чудесна, напълно екипирана шхуна играчка. Той стана и ги покани в дома си с несъзнателна любезност, която толкова му подходеше.

— Това беше хубав ден, госпожо Блайт, а сега, точно накрая, дойде най-хубавото. Искате ли да поседите малко тук отвън, докато има светлина? Тъкмо направих тази играчка за малкия ми правнук Джо от Глен. След като му обещах да я направя, съжалих, защото майка му се разсърди. Тя се страхува, че той ще иска да отиде в морето след време и тя не иска да го окуражава с нищо. Но какво можем да направя,

госпожо Блайт? Бях му обещал и мисля, че е наистина подло да нарушиш обещанието си към дете. Елате, седнете.

Вятърът духаше навътре в открито море и нарушаваше само равността на неговата повърхност в дълги сребристи къдри. Здрачът спускаше виолетова завеса над пясъчните дюни и носовете, където се сгушваха чайки. Армади от облаци стояха закотвени на хоризонта. Вечерницата беше изгряла.

— Не си ли заслужава да видиш тази гледка? — каза капитан Джим с горда собственическа любов. — Хубаво и лишено от суета, нали? Никакви покупко-продажби и печалби. Не трябва да плащате нищо — цялото това море и небе безплатно. Много скоро ще изгрее и луната — никога не ми омръзва да гледам изгрева на луната над тези скали.

Те си получиха изгрева на луната и наблюдаваха магията ѝ с безмълвие. После се качиха в кулата и капитан Джим им показа и обясни механизма на великолепната светлина на фара. Накрая се озоваха в трапезарията, където гореше огън в откритото огнище.

— Аз сам изградих това огнище — отбеляза капитан Джим. — Правителството не осигурява на пазачите на фарове такъв лукс. Ако искате малко дърва за вашия огън, госпожо Блайт, някой ден ще ви докарам една кола. Седнете. Ще ви направя чаша чай.

Капитан Джим постави стол за Анн, като първо премести оттам огромна оранжева котка и вестник.

— Слез долу, Матей. Мястото ти е на дивана. Трябва да прибера този вестник цял, докато намеря време да прочета романа в него. Казва се „Безумна любов“. Не ми е любимото четиво, но го чета, само за да видя колко дълго ще го увъртат. На шейсет и втората глава е сега и сватбата не е по-близо, отколкото беше в началото, доколкото мога да съдя. Когато идва малкият Джо, трябва да му чета пиратски истории. Не е ли странно как невинните малки същества като децата обичат най-кървавите истории?

Оказа се, че чаят на капитан Джим е истинска амброзия. Той се радваше на комплиментите на Анн като дете, но се преструваше на безразличен.

— Тайната е, че не пестя сметаната — подхвърли той самодоволно.

— Срецнахме една странна персона, когато излизахме от алеята ви — каза Гилбърт. — Кой е този мъж?

Капитан Джим се усмихна широко.

— Това е Маршал Елиът — много хубав човек само с една жилка глупост в себе си. Предполагам, забелязали сте, че целта му е била да се превърне в някакво долнопробно музейно чучело.

— Да не е назаретски или юдейски пророк, останал от древни времена? — попита Анн.

— Нито едно от двете. В дъното на лудостта му е политиката. Всичките Елиътовци, Крауфордъци и Макалистъровци са заклетни политици. Те се раждат виги или тори^[1], както се случи, и живеят като виги или тори, и умират като виги или тори; това ще правят и в рая, където вероятно няма политика. Този Маршал Елиът е роден виг. Самият аз съм умерен виг, но при Маршал няма умереност. Преди петнайсет години имаше особено тежки общи избори. Маршал се бореше със зъби и нокти за партията си. Той се кълнеше, че ще спечелят либералите — бе толкова сигурен, че свика публично събрание и се закле, че няма да се бръсне и да стриже косата си, докато вигите не дойдат на власт. Е, те не спечелиха — и досега не са спечелили — и тази вечер самите вие видяхте резултата. Маршал си удържа на думата.

— Какво мисли за това съпругата му? — попита Анн.

— Той е ерген. Но ако имаше съпруга, смятам, че тя не би могла да го накара да наруши тази клетва. В семейство Елиът винаги са били по-упорити, отколкото реалисти. Братът на Маршал Александър имаше куче, над което трепереше, и когато то умря, човекът решително настояваше да го погребат в гробището „до останалите християни“, така казваше. Разбира се, не му позволиха. И така, той го погребва точно отвън до оградата на гробището и никога повече не пристъпи прага на църквата. Но в неделя закарваше семейството си до църквата, сядаше до гроба на това куче и четеше Библията през цялото време, докато траеше службата. Казват, че преди да умре, помолил жена си да го погребат до кучето. Тя беше мека душа, но избухна при тези думи. Тя каза, че не желае да бъде погребвана до куче и че ако той предпочита в последния си покой да бъде до кучето вместо до нея, просто да ѝ го каже. Александър Елиът беше упорит като муле, но обичаше жена си, затова отстъпи и каза: „Добре, по дяволите, погребете ме където

искате. Но когато засвири тръбата на архангел Гавраил, очаквам моето куче да възкръсне, както всички останали, защото то имаше повече душа, отколкото който и да е проклет Елиът, Крауфорд или Макалистър“. Това бяха прощалните му думи. А пък що се отнася до Маршал, ние всички сме свикнали с него, но сигурно стряска непознатите с особения си вид. Познавам го от времето, когато беше на десет години — сега е на петдесет — и аз го харесвам. Днес той и аз ходихме да ловим треска. Сега само за това ме бива — от време на време да ловя по някоя пъстърва и треска. Но невинаги е било така — поне що се отнася до възможностите. Правех и други неща, както ще признаете, ако видите моята „Книга на живота“.

Анн тъкмо щеше да попита каква е книгата на живота му, когато Първия помощник отклони вниманието им, като скочи на коляното на капитан Джим. Той беше огромно животно с лице кръгло като луна, живи зелени очи и с два чифта грамадни бели лапи. Капитан Джим нежно го погали по гърба.

— Не обичах котките, преди да намеря Първия помощник — отбеляза той под съпровода на звучното мъркане на Помощника. — Спасих му живота и когато си спасил живота на някое същество, ти си длъжен да го обичаш. Това е второ по важност след даването на живот. Има ужасно безразсъдни хора на този свят, госпожо Блайт. Някои от онези градски хора, които имат летни къщи отвъд залива, са

безразсъдни до жестокост. Това е най-лошият вид жестокост — безразсъдството. Не можем да се примиряваме с него. Те гледат котки тук през лятото, хранят ги и ги глезят, кичат ги с панделки и якички. После през есента те си отиват и ги оставят да умрат от глад и от студ. Това ме вбесява, госпожо Блайт. Един ден миналата зима намерих мъртва на брега една нещастна котка, която лежеше до телата на трите си малки котенца. Беше умряла, опитвайки се да ги топли. Беше ги покрила с вкочанените си лапи. Господи, разплаках се. После започнах да ругая. После занесох бедните котенца вкъщи, нахраних ги и им намерих добри домове. Познавах жената, която беше изоставила котката и когато тя се върна това лято, аз просто отидох отвъд залива и ѝ казах мнението си за нея. Това беше смесване на класите, но аз обичам да се намесвам в името на добра кауза.

— Как го прие тя? — попита Гилбърт.

— Разплака се и каза, че „не била помислила“. Казвам ѝ: „Смятате ли, че това ще се приеме като добро извинение в деня на Страшния съд, когато ще трябва да дадете сметка за живота на тази нещастна майка? Господ ще ви попита за какво ви е дал ум, ако не мислите с него, така смятам“. Мисля, че тя друг път няма да оставя котки да умрат от глад.

— Беше ли Първия помощник един от изоставените? — попита Анн.

— Да. Открих го в един страшно студен ден през зимата, оплетен в клоните на едно дърво с глупавата си якичка с панделка. Беше почти умрял от глад. Ако можехте да видите очите му, госпожо Блайт! Той беше само едно малко котенце и беше оживял някак си, след като го бяха изоставили. Когато го освободих, той жално близна ръката ми. Не беше могъщият моряк, когото виждате сега. Беше кротък и плах. Това стана преди девет години. За котка животът му е доста дълъг. Той е добър стар приятел.

— Очаквах, че имате куче — каза Гилбърт.

Капитан Джим поклати глава.

— Някога имах куче. Толкова се бях привързал към него, че когато умря, не можах да понеса мисълта да си взема друго на негово място. То беше истински приятел — разбирате ли, госпожо Блайт? Матей е просто приятел. Привързан съм към Матей — още повече като знам какъв дявол е той — като всички котки. Но аз обичах кучето си.

Винаги съм изпитвал някакво необяснимо съчувствие към Александър Елиът заради кучето му. В едно добро куче няма нищо дяволско. Затова повече ги обичат, отколкото котките, мисля. Но проклет да съм, не са толкова интересни. Ето ме, говоря твърде много. Защо не ме прекъснете? Когато ми дадат възможност да говоря с някого, направо се забравям. Ако сте свършили с чая, имам няколко нещица, които можете да погледнете. Събрах ги из странните ъгълчета, където имах навика да си пъхам носа.

„Няколкото нещица“ на капитан Джим се оказаха най-интересната сбирка от любопитни, грозни, причудливи и красиви предмети. И почти всеки един от тях беше свързан с някоя удивителна история.

Анн никога не забрави с какво удоволствие ги слушаше през онази осветена от лунна светлина вечер пред буйния огън.

Капитан Джим никога не се хвалеше, но беше невъзможно да не се види какъв герой е бил — смел, верен, съобразителен, безкористен. Той седеше в малката си стаичка и караше миналите приключения да оживеят отново за слушателите му.

Някои от приключенията на капитан Джим имаха такъв прекрасен завършек, че Анн и Гилбърт тайно се чудеха дали той не ги доукрасява малко. Но, както разбраха по-късно, не бяха прави за това. Разказите му бяха истински до буквалност. Капитан Джим притежаваше дарбата на роден разказвач.

— Само ако можех да уцеля точните думи — каза капитан Джим — и да ги нанижа хубавичко една след друга на хартия, щях да направя велика книга. Би надминала „Луда любов“ и вярвам, че Джо би я харесал както пиратските истории. Да, преживял съм някои приключения, когато ми беше времето; и, знаете ли, госпожо Блайт, аз още копнея за тях. Да, може да съм стар и непотребен, но понякога ме връхлита неудържимото желание да отплувам.

— Като Одисей — каза Анн замечтано.

— Одисей ли? Чел съм за него. Да, точно тъй се чувствам — точно тъй се чувстваме всички стари моряци, мисля. Но ще умра на земята в края на краищата, предполагам. Е, каквото е писано, ще стане. Имаше един стар Уилям Форд в Глен, който никога през живота си не беше пътувал по вода, защото се страхувал да не би да се удави. Някаква врачка му предсказала това. Един хубав ден той изгубил

съзнание и паднал по лице в коритото за добитъка в обора и се удавил. Трябва ли да си тръгвате? Е, елате скоро пак и въобще идвайте често. Следващия път докторът ще говори. Той знае цял куп неща, които искам да науча. Понякога ми е самотно тук. Стана още по-лошо, откакто умря Елизабет Ръсъл. Двамата бяхме такива приятели.

Капитан Джим говореше с патоса на възрастните, които виждат как старите им приятели ги напускат един по един — приятели, чиито места никога не можеха да бъдат напълно заети от по-младо поколение, дори да бяха сродни души. Анн и Гилбърт обещаха да дойдат пак скоро и да идват често.

— Той е рядък екземпляр, нали? — каза Гилбърт, докато вървяха към дома.

— Някак си не мога да примиря простодушния му, любезен характер с дивия, пълен с приключения живот, който е водел — разсъждаваше Анн.

— Нямаше да ти се струва толкова трудно, ако го беше видяла онзи ден долу в рибарското селце. Един от мъжете в лодката на Питър Готие направи някаква грозна забележка за някакво момиче край брега. Капитан Джим направо изпепели с поглед нещастника. Той сякаш се преобрази. Не каза много — но по какъв начин го каза! Сякаш дереше кожата. Разбирам, че капитан Джим никога не би позволил да се каже нито една лоша дума срещу която и да е жена в негово присъствие.

— Чудно защо никога не се е оженил — каза Анн. — Сега трябваше да има синове, които да плават с корабите си в морето и внуци, които да се катерят върху него, за да чуят историите му — той е от този вид. Вместо това той има само една великолепна котка.

Но Анн грешеше. Капитан Джим имаше повече от това. Имаше спомени.

---

[1] Виги и тори — английски политически партии, от които произлизат днешните Либерална и Консервативна партия. — Бел.пр. ↑

IX ЛЕСЛИ МУР

— Отивам на разходка навън по брега тази вечер — каза Анн на Гог и Магог една октомврийска вечер. Нямаше на кого друго да го каже, защото Гилбърт беше отишъл от другата страна на залива.

Анн поддържаше малкото си владение в безупречен ред, което може да се очаква от всеки, отгледан от Марила Кътбърт, и чувстваше, че може да се скита по брега с чиста съвест. Много и прекрасни бяха разходките ѝ по брега, понякога с Гилбърт, понякога с капитан Джим, понякога сама със собствените си мисли и нови, горчиво-сладки мечти. Тя обичаше меките очертания на мъгливия бряг на залива и сребристия, обитаван от ветровете пясъчен бряг, но най-много обичаше каменистия бряг, с неговите скали, пещери и заливчетата с купища огладени от прибой камъни.

Беше преминала една есенна буря, която беше продължила три дни. Оглушителен беше сблъсъкът на морските талази със скалите, белите пръски и пяна хвърчаха над плитчината. Сега брегът лежеше чист и измит след бурята; нямаше и полъх от вятър, но все още имаше лек прибой.

— О, заслужава си заради този миг да преживееш седмици бури и напрежение — възкликна Анн и хвърли възхитен поглед в далечината към мятащите се вълни от върха на скалата, където стоеше. След малко тя слезе по стръмната пътека до малкото заливче долу, където сякаш беше затворена сред скали, море и небе.

— Ще танцувам и ще пея — каза тя. — Тук няма кой да ме види. Чайките няма да разкажат на никого. Мога да лудувам колкото си искам.

Тя хвана полата си и се завъртя на пръсти около твърдата ивица пясък точно извън обсега на вълните, които почти близнаха краката ѝ с пяната, която носеха. Като се въртеше в кръг и се смееше като дете, тя стигна до малкия нос, издаден на изток от каменистото заливче. После

спря внезапно и се изчерви като божур. Не беше сама. Имаше свидетел на танца и смеха ѝ.

Момичето със златната коса и морскосините очи седеше на объл камък на носа, наполовина скрито от една издадена скала. Тя гледаше право към Анн със странно изражение — беше силно учудена. Не носеше шапка и прекрасната ѝ коса, сплетена на плитка, беше увита около главата ѝ с алена панделка. Бе с рокля от някакъв тъмен плат, много обикновена; но около кръста ѝ грееше ярък пояс от червена коприна, който подчертаваше фините ѝ извивки. Ръцете, обхванали коляното ѝ, бяха мургави и някак си задебели от работа; но кожата на врата и бузите ѝ беше бяла като сняг.

— Вие... вие сигурно ме мислите за луда — запелтечи Анн, като се опитваше да си възвърне присъствието на духа. Да бъде видяна от непозната в такава детинска самозабрава — тя, госпожа Блайт, с цялото достойнство на една омъжена жена, което трябваше да спазва. — Чувствам се ужасно.

— Не — каза момичето. — Не ви мисля за луда.

Тя не каза нищо повече. Гласът ѝ беше безизразен, държанието ѝ леко отблъскващо, но имаше нещо в очите ѝ, което накара Анн да се откаже от намерението да си тръгне. Вместо това тя седна на заобления камък до момичето.

— Нека да се запознаем — каза тя с усмивка, която винаги беше успявала да спечели доверие и приятелство. — Аз съм госпожа Блайт — и живея в онази малка бяла къща горе на брега на залива.

— Да, знам — каза момичето. — Аз съм Лесли Мур, госпожа Мур — добави тя твърдо.

Анн замълча от удивление. Изобщо не беше предполагала, че това момиче е омъжено. И тя беше съседката, която Анн си беше представяла като обикновена домакиня от „Четири вятъра“! Анн не можеше бързо да пренастрои ума си за този изненадващ обрат.

— Тогава... тогава вие живеете в онази сива къща горе до потока — запъна се тя.

— Да. Отдавна трябваше да намина да ви посетя — каза другата жена. Тя не даде никакво обяснение или извинение за това, че не беше идвала.

— Искан ми се да бяхте дошли — каза Анн, като се съвзе. — Толкова близки съседи сме, че трябва да сме приятели. Това е

единственият недостатък на „Четири вятъра“ — няма достатъчно съседи. Иначе е свършено.

— Харесва ли ви?

— Дали ми харесва? Обичам го. Това е най-красивото място, което някога съм виждала.

— Не съм виждала много места — каза бавно Лесли Мур, — но винаги съм мислела, че тук е много хубаво. И... и на мен ми харесва. Аз често идвам на брега.

— Аз също — каза Анн. — Чудно защо досега не сме се срещали.

— Може би вие идвате по-рано, отколкото аз. Обикновено е късно — почти тъмно — когато идвам. А аз обичам да идвам точно след някоя буря — като тази. Не харесвам толкова морето, когато е тихо и спокойно. Обичам вълните и грохота на прибоя.

— Обичам го във всичките му настроения — заяви Анн. — Морето при „Четири вятъра“ за мен е това, което беше Пътеката на влюбените у дома. Снощи изглеждаше толкова необузвано, толкова освобождаващо. Ето защо танцувах на брега така диво. Не предполагах, че някой ме гледа, разбира се. Ако госпожица Корнелия Брайънт ме беше видяла, сигурно не би предсказала нищо добро за горкия доктор Блайт.

— Вие познавате госпожица Корнелия? — каза Лесли през смях.

Тя имаше прекрасен смях. Той се надигаше на мехурчета внезапно и неочаквано с нещо възхитително детско в него. Анн също се разсмя.

— О, да. Тя няколко пъти идва в моя „Дом на мечтите“.

— Вашият „Дом на мечтите“ ли?

— О, с това глупавичко име Гилбърт и аз наричаме нашия дом. Наричаме го така само между нас. Изскочи от устата ми, преди да помисля.

— Значи малката бяла къщичка на госпожица Ръсъл е вашият „Дом на мечтите“ — каза Лесли с учудване. — Веднъж аз имах дом на мечтите, но той беше дворец — добави тя със смях.

— О, някога и аз си мечтаех за дворец — каза Анн. — Предполагам, че всички момичета го правят. И после се установяваме със задоволство в къщи с осем стаи, които сякаш изпълват всички копнежи на сърцата ни — понеже нашият принц е там. Трябвало е

наистина да получите вашия замък — толкова сте красива. Трябва да ми позволите да го кажа; то трябва да бъде казано. Вие сте най-прекрасното същество, което някога съм виждала, госпожо Мур.

— Щом ще бъдем приятели, трябва да ме наричате Лесли — каза тя със странен порив.

— Разбира се. А моите приятели ме наричат Анн.

— Предполагам, че съм красива — продължи Лесли, като гледаше мрачно към морето. — Мразя красотата си. Бих желала да съм мургава и невзрачна, както най-мургавото и най-невзрачното момиче в рибарското село отсреща. Е, какво мислите за госпожица Корнелия?

Внезапната смяна на темата затвори вратата пред по-нататъшни откровения.

— Госпожица Корнелия е мила, нали? — каза Анн. — Миналата седмица Гилбърт и аз бяхме поканени в къщата ѝ на официален чай. Чувала си как щедро посреща гости. Масата на госпожица Корнелия се огъваше. Не би повярвала, че може да стотви толкова много само за двама души. Тя беше сервирала всички видове сладкиши, за които можеш да се сетиш, освен, мисля, лимонов пай. Тя каза, че е спечелила наградата за лимонов пай на изложбата в Шарлоттаун преди десет години и оттогава не е правила такива пайове от страх да не си изгуби репутацията.

— Изядохте ли достатъчно сладкиши, за да ѝ направите удоволствие?

— Аз не можах. Гилбърт спечели сърцето ѝ, като изяде — няма да ти кажа колко. Тя отбеляза, че не познава мъж, който не обича стомаха си повече от Библията. Знаеш ли, обичам госпожица Корнелия.

— Аз също — каза Лесли. — Тя е най-добрата ми приятелка на този свят.

Анн тайно се зачуди защо, ако е така, госпожица Корнелия никога не ѝ беше споменавала за госпожа Мур. Госпожица Корнелия със сигурност беше говорила свободно за всеки друг в залива „Четири вятъра“.

— Не е ли красиво? — каза Лесли след краткотрайно мълчание, като сочеше към прекрасния ефект от сноп светлина, който падаше през една цепнатина в скалата зад тях чак до дъното на тъмнозелен подмол.

— Ефектите от светлината и сенките по тези брегове са чудесни — съгласи се Анн. — Моята стая за шиене гледа към пристанището. Цветовете и сенките никога не остават същите дори за две минути.

— И никога не си самотна? — попита Лесли рязко.

— Не съм. Мисля, че никога през живота си не съм била самотна — отговори Анн. — Дори когато съм сама, имам истински добра компания — мечти, фантазии и представи. Обичам да съм сама понякога, просто да обмисля нещата и да ги вкуся. Но аз обичам приятелството. О, няма ли да идваш да ме виждаш често? Моля те. Вярвам — добави Анн през смях, — че ще ме харесаш, като ме опознаеш.

— Чудя се дали ти ще ме харесаш — каза Лесли сериозно.

Тя не си просеше комплимент. Погледна към вълните, които започваха да се обагрят с цветове от осветена от луната пяна и очите ѝ потъмняха.

— Сигурна съм, че ще те харесам — каза Анн. — И моля те не мисли, че съм безкрайно безотговорна, защото ме видя да танцувам на брега по залез. Все още се чувствам като момиче и понякога като дете.

— Аз съм омъжена от дванайсет години — каза Лесли.

Звучеше невероятно.

— Защо, не може да си по-стара от мен! — възкликна Анн. — Трябва да си била дете, когато си се омъжила.

— Бях на шестнайсет — каза Лесли, стана и вдигна шапката и жакета, които лежах до нея. — Сега съм на двайсет и осем. Е, трябва да се прибирам.

— Аз също. Гилбърт сигурно ще си е у дома. Но толкова съм щастлива, че тази вечер двете дойдохме на брега и се срещнахме.

Лесли не каза нищо и Анн беше леко попарена. Тя беше предложила приятелството си искрено, но то не беше прието много благосклонно, макар и да не бе напълно отхвърлено. Те изкачиха скалите в мълчание и тръгнаха през една ливада, дивите треви бяха като килим от млечно кадифе на лунната светлина. Когато стигнаха до крайбрежната пътека, Лесли се обърна.

— Аз ще вървя по този път, госпожо Блайт. Ще дойдете някой път да ме видите, нали?

Анн се почувства така, сякаш поканата не беше искрена. Тя остана с впечатлението, че Лесли Мур я отправи с нежелание.

— Ще дойда, ако наистина искаш да дойда — каза тя малко студено.

— О, да, разбира се, че искам — възкликна Лесли.

— Тогава ще дойда. Лека нощ... Лесли.

— Лека нощ, госпожо Блайт.

Анн си отиде у дома, потънала в размисъл, и разказа за срещата си на Гилбърт.

— Значи госпожа Мур не е сродна душа? — подразни я Гилбърт.

— Не-е-е, не точно. И все пак — мисля, че тя някога е била такава, но се е променила — каза Анн замислено. — Със сигурност тя много се различава от другите жени тук. Не можеш да говориш с нея за яйца и масло. Като си помисля, че си я представях като втора госпожа Рейчъл Линд! Виждал ли си някога съпруга ѝ Дик Мур?

— Не. Виждал съм няколко мъже да работят на нивите във фермата, но не зная кой е Мур.

— Тя не го спомена. Зная, че не е щастлива.

— От това, което ми разказваш, предполагам, че тя е била омъжена, преди да порасне достатъчно, и е открила твърде късно, че е направила грешка. Това е доста често срещана трагедия, Анн.

— Не вярвам, че нейният случай е толкова обикновен — каза Анн. — Ще разбереш очарованието ѝ, когато се запознаеш с нея, Гилбърт. То е нещо съвсем отделно от красотата ѝ. Чувствам, че тя притежава богат характер, но поради някаква причина тя се огражда от всички и затваря възможностите си в себе си, така че те не могат да се развият и да разцъфтят. Ще разпитам госпожица Корнелия за нея.

X

ИСТОРИЯТА НА ЛЕСЛИ МУР

— Да, осмото бебе се роди преди две седмици — обади се госпожица Корнелия от люлеещия се стол пред огъня на малката къща в един мразовит октомврийски следобед. — Момиче е. Фред крещеше като луд — каза, че искал момче — а истината е, че изобщо не го е искал. Ако беше момче, той щеше да крещи защо не е момиче. Преди това им се родиха четири момичета и три момчета, затова не виждам дали има значение какво е това бебе. Бебето наистина е хубаво. Има черни очи и най-сладките, мънички ръчички.

— Трябва да отида да го видя. Обичам бебето — каза Анн, като се усмихваше.

— Много са сладки — призна госпожица Корнелия. — Но изглежда някои хора имат повече, отколкото всъщност се нуждаят, повярвай ми. Горката ми братовчедка Флора роди единайсет, и каква робиня е! Съпругът ѝ се самоуби преди три години.

— Защо го е направил? — попита Анн, доста смутена.

— Не могъл да се наложи за нещо, затова скочил в кладенеца. Щастливо избавление! Той беше роден тиранин. Но, разбира се, развали кладенеца. Флора никога не можа да свикне с мисълта да го използва отново, горката! Затова накара да изкопаят друг и ѝ излезе ужасно скъпо. Щом е искал да се удави, има достатъчно вода в залива, нали? Не мога да търпя такива мъже. Доколкото си спомням, в „Четири вятъра“ сме имали само двама самоубийци. Другият беше Франк Уест — бащата на Лесли Мур. Впрочем, Лесли вече намина ли да те види?

— Не, но преди няколко вечери я срещнах на брега и случайно се запознахме — каза Анн и наостри уши.

Госпожица Корнелия кимна.

— Радвам се, скъпа. Надявах се, че ще се видите. Какво мислиш за нея?

— Помислих си, че е много красива.

— О, разбира се. Никой в „Четири вятъра“ не може да ѝ придирия за външния вид. Видя ли косата ѝ? Когато я пусне, стига до петите ѝ. Но аз имах предвид да те питам как ти се стори?

— Мисля, че бих могла да я харесвам много, ако тя ми позволи — каза бавно Анн.

— Но тя не ти позволи — отблъсна те и те задържа на една ръка разстояние. Горката Лесли! Нямаше да си много изненадана, ако знаеше какъв е животът ѝ. Трагедия — трагедия! — повтори натъртено госпожица Корнелия.

— Бих искала да ми разкажете за нея — каза внимателно Анн.

— Господи, скъпа, всички в „Четири вятъра“ знаят историята на горката Лесли. Не е тайна какво ѝ се е случило. Никой обаче, освен самата Лесли, не знае какво ѝ е отвътре и тя не се доверява на хората. Аз съм най-добрата ѝ приятелка на земята, мисля, и тя никога не ми се е оплаквала. Виждала ли си Дик Мур?

— Не.

— Е, мога и да започна отначало и направо да ти разкажа всичко, така ще го разбереш. Както казах, бащата на Лесли беше Франк Уест. Той беше умен и мързелив — точно като мъж. О, той имаше купища акъл — и го използваше добре! Тръгна в колеж, учи две години, после му се влоши здравето. Всички от фамилия Уест бяха склонни към туберкулоза. И така, Франк се завърна у дома и започна да се занимава със земеделие. Ожени се за Роуз Елиът отвъд залива. Роуз я смятаха за красавицата на „Четири вятъра“ — Лесли е наследила красотата от майка си, но тя има десет пъти повече дух и целеустременост, отколкото Роуз, и много по-хубава фигура. Сега знаеш, Анн, винаги съм била на мнение, че ние жените трябва да се поддържаме. Достатъчно сме принудени да търпим от мъжете. Господ ни е свидетел, затова смятам, че не трябва да се дразним взаимно, а и рядко ще ме видиш да презирам жена. Но никога не съм имала високо мнение за Роуз Елиът. Първо, тя беше разглезена, повярвай ми, не беше нищо друго, освен едно мързеливо, егоистично, хленчецо същество. Франк не беше пригоден за работа, затова бяха бедни като църковни мишки. Горките! Преживяваха с картофи и хляб, вярвай ми. Имаха две деца — Лесли и Кенет. Лесли има външността на майка си и ума на баща си, и нещо, което не е взела от тях. Тя го е наследила от баба си Уест — великолепна възрастна дама. Лесли беше най-ведрото, най-

приятелите, най-веселото създание като дете, Анн. Всички я харесваха. Тя беше любимка на баща си и страшно беше привързана към него. Бяха приятели, както казваше тя. Тя не виждаше нито един от недостатъците му — а той беше очарователен посвоему.

— Когато Лесли беше на дванайсет години, се случи първото ужасно нещо. Тя боготвореше малкия Кенет. Той беше с четири години по-малък от нея и беше много мило детенце. Един ден се уби — паднал от голяма купа сено, точно когато каруцата влизала в плевника и колелото ѝ минало през малкото му телце, като му взело живота. Да знаеш, Анн, Лесли го видяла. Тя гледала надолу от горната част на плевника. Изпищяла веднъж пронизително — ратаят каза, че никога през живота си не бил чувал такъв звук — каза, че ще му звъни в ушите, докато тръбата на архангел Гавраил го заглуши. Но тя повече не изпискала и не заплакала. Скосила от горния етаж на плевника върху купата сено и от купата сено на пода, после повдигнала малкото телце. Трябвало да го изтръгнат от нея, защото тя не го пускала. Изпратили да повикат мен — не мога да говоря за това.

Госпожица Корнелия избърса сълзите си и продължи да шие в горчиво безмълвие за няколко минути.

— Е — започна отново тя, — свърши се, погребяха малкия Кенет в онова гробище отвъд залива и не след дълго Лесли се завърна в училище и при уроците си. Тя никога не спомена името на Кенет — не съм го чувала от устата ѝ оттогава до ден-днешен. Мисля, че тази стара болка още я изгаря понякога. Но тя беше само дете, а времето наистина е снизходително към децата. Скоро тя започна отново да се смее — смехът ѝ е най-хубавото нещо. Сега рядко го чуваме.

— Онази вечер го чух веднъж — каза Анн. — Красив смях е.

— Франк Уест започна да пада духом след смъртта на Кенет. Не беше силен и това беше шок за него, защото наистина обичаше детето, макар че, както казах, Лесли му беше любимка. Той стана унил и меланхоличен и не можеше или не искаше да работи. И един ден, когато Лесли беше на четиринайсет години, той се обеси — и то, да знаеш, Анн, в гостната, точно в средата, на лампата, която висеше от тавана. Беше и годишнина от сватбата му. Хубаво, подходящо време беше избрал за това, нали? И, разбира се, горката Лесли беше тази, която го намери. Тази сутрин тя влязла в гостната, пеейки, с букет

свежи цветя за вазите, и видяла там баща си да виси от тавана, с почерняло лице като въглища. Било нещо ужасно, повярвай ми!

— О, колко страшно! — каза Анн и изтръпна. — Горкото, горкото дете!

— Лесли не плака на погребението на баща си повече, отколкото беше плакала на погребението на Кенет. Роуз крещеше и виеше за двама, обаче Лесли правеше всичко, за да успокои майка си. Бях отвратена от Роуз, както всички останали, но Лесли никога не губеше търпение. Тя обичаше майка си. Лесли е привързана към рода си — близките ѝ никога не можеха да грешат според нея. Е, погребяха Франк Уест до Кенет и Роуз му направи голям паметник. По-голям от него, повярвай ми! Във всеки случай, беше по-голям, отколкото можеше да си позволи Роуз, защото фермата беше ипотекирана за повече от стойността ѝ. Но скоро умря старата баба Уест и остави на Лесли малко пари — достатъчно, за да учи година в академията „Куинс“. Лесли беше решила да се изучи за учителка, ако можеше, и после да спечели достатъчно, за да завърши колежа „Редмънд“. Това беше мечтата на баща ѝ — искаше тя да получи това, което той беше загубил. Лесли беше изпълнена с амбиция, а главата ѝ беше пълна с ум. Тя отиде в „Куинс“, взе две години за една и получи първата си образователна степен. Когато се завърна у дома, получи училището в Глен. Тя беше толкова щастлива, изпълнена с надежди, живот и въодушевление. Като си помисля какво беше тя тогава и какво е сега, си казвам — по дяволите тези мъже!

Госпожица Корнелия откъсна края си толкова свирепо, сякаш отсичаше главата на целия мъжки род с един удар.

— Онова лято Дик Мур влезе в живота ѝ. Баща му, Абнър Мур, държеше магазин в Глен, но Дик беше наследил от майка си склонността да ходи в морето. Той плаваше през лятото и продаваше в магазина на баща си през зимата. Беше едър, красив мъж с дребна грозна душа. Винаги искаше нещо, а когато го получеше, спираше да го иска — точно като мъж. През повечето време беше наистина приятен и любезен, особено когато всичко вървеше добре. Но пиеше здравата, разказваха и някои неприятни истории за него и някакво момиче долу в рибарското село. Той не беше достоен дори да бърше прахта от краката на Лесли, накратко, това е. Той беше методист! Но беше направо полудял по Лесли — заради красотата ѝ, на първо място,

и понеже тя дори не би разговаряла с него, на второ. Той се закле, че ще я има — и я получи!

— Как го постигна?

— О, това беше долно нещо! Никога няма да простя на Роуз Уест. Виждаш ли, скъпа, Абнър Мур държеше ипотеката на фермата на Уест, лихвата беше просрочена от няколко години, и Дик просто отиде и каза на госпожа Уест, че ако Лесли не се омъжи за него, той ще накара баща си да обяви ипотеката за просрочена. Роуз го прие ужасно — припадна и плака и умоляваше Лесли да не допуска да я изгонят от дома ѝ. Каза, че сърцето ѝ ще бъде разбито, ако напусне дома, в който е родила децата си. Не бих я обвинявала, че се чувства ужасно — но ти не би повярвала, че е такава егоистка и заради това ще пожертва собствената си плът и кръв, нали? Е, Роуз беше такава. И Лесли се подчини — тя обичаше майка си толкова много, че би направила всичко, за да ѝ спести болката. Тя се омъжи за Дик Мур. Тогава никой от нас не знаеше защо. Не след дълго аз открих, че майка ѝ я беше накарала. Бях сигурна, че има нещо нередно, защото знаех как Лесли му се беше присмивала, а не беше в характера на Лесли така да се извърта. Освен това знаех, че Дик Мур не беше от този тип мъже, за когото Лесли някога би си мечтала, въпреки хубавата му външност и смелост. Разбира се, нямаше сватбено тържество, но Роуз ме помоли да отида на сватбената им церемония. Отидох, но съжالياх, че го направих. Бях виждала лицето на Лесли на погребенията на брат ѝ и баща ѝ — сега сякаш я виждах на собственото ѝ погребение. Но Роуз сияеше от щастие, повярвай ми!

Лесли и Дик се установиха в дома на Уест — Роуз не би понесла да се раздели със скъпата си дъщеря! — и живяха там през зимата. През пролетта Роуз хвана пневмония и една година по-късно умря! Лесли беше страшно съсипана. Не е ли ужасно как някои недостойни хора са обичани, докато други, които го заслужават много повече, както би си помислила, никога не получават много обич? А пък Дик се беше наситил на тихия семеен живот — точно като мъж. Пътуваше нагоре-надолу. Отиде до Нова Скотия да посети роднините си — баща му беше дошъл от Нова Скотия — и писа на Лесли, че неговият братовчед, Джордж Мур, тръгва на пътешествие до Хавана и че той ще го придружи. Името на кораба беше „Четири сестри“ и щяха да отплават след девет седмици.

Това сигурно е било облекчение за Лесли. Но тя не каза нищо. От деня на сватбата ѝ тя е такава, каквато е сега — студена и горда, и държаща на разстояние всички, освен мен. Аз не мога да бъда държана на разстояние, повярвай ми! Бях се залепила за Лесли както аз си знаех, въпреки всичко.

— Тя ми каза, че сте най-добрата ѝ приятелка — каза Анн.

— Така ли? — възкликна госпожица Корнелия с възторг. — Е, благодарна съм да го чуя. Понякога се чудех дали изобщо ме иска край себе си. Сигурно си я накарала да се отпусне повече, отколкото си мислиш, иначе тя нямаше да ти каже толкова много. О, бедното момиче с разбито сърце! Никога не виждам Дик Мур, но бих искала да го пробода с нож.

Госпожица Корнелия отново изтри очите си и като успокои своята кръвожадност, продължи разказа си.

— Лесли остана сама. Дик беше засадил нивите, преди да замине и старият Абнър ги наглеждаше. Лятото отмина, а „Четири сестри“ не се завърна. Семейство Мур от Нова Скотия разследва случая и откри, че корабът беше стигнал до Хавана и беше разтоварил стоката си. Беше натоварил друга и беше потеглил за дома; това беше всичко, което разбраха за него. Постепенно хората започнаха да говорят за Дик Мур като за мъртъв. Почти всички вярваха, че е загинал, макар че никой не беше сигурен, защото хора се бяха появявали в залива, след като бяха отсъствали дълги години. Лесли не мислеше, че е мъртъв — и беше права. Много жалко! Следващото лято капитан Джим беше в Хавана — преди да се откаже от морето, разбира се. Мислеше да подуши наоколо — капитан Джим обичаше да се рови в нещата, точно като мъж — отиде да разпитва в пансионите за моряци и подобни места, за да види дали не може да разбере нещо за екипажа на „Четири сестри“. По-добре да не беше разлайвал кучетата, така мисля! Е, той отишъл в някакво затънтено място и там намерил един мъж. От пръв поглед познал, че това е Дик Мур, макар че имал дълга брада. Капитан Джим поръчал да я обръснат и тогава вече нямало съмнение — това бил Дик Мур — поне тялото му. Умът му не бил там — а пък душа, така мисля, той никога не е имал!

— Какво се е случило с него?

— Никой не знае точно. Всичко, което могли да кажат собствениците на пансиона, било, че преди една година го открили да

лежи на прага им в ужасно състояние — главата му била почти размазана. Помислили, че са го ранили в някаква пиянска свада и може би това е истината. Прибрали го, като не мислели, че ще оживее. Но той оживял — и бил като дете, когато се оправил. Няма нито памет, нито ум, нито разум. Опитали се да разберат кой е, но не успели. Той дори не могъл да им каже името си — проронил само няколко кратки думи. У себе си имал писмо с обръщение „Скъпи Дик“ и подписано „Лесли“, но на него нямало адрес, пликът бил изчезнал. Оставили го в пансиона — работел каквото му падне — и там го намерил капитан Джим. Довел го у дома — и аз винаги съм казвала, че това е черен ден, макар че сигурно не е могъл да направи друго. Може би си е помислил, че когато Дик се върне у дома и види старата обстановка и познатите лица, паметта му ще се събуди. Но нямаше никаква полза. Оттогава е в къщата горе до потока. Той е като дете, нито повече, нито по-малко. Понякога става раздразнителен, но през повечето време седи бездеен, добродушен и безвреден. Склонен е към бягство, ако не го наблюдават. Това е бремето, което Лесли е принудена да носи от единайсет години — и то сама. Старият Абнър Мур умря скоро след като доведоха Дик у дома и след като разбра, че е разорен. Когато направиха равносметка, за Лесли и Дик не остана нищо, освен старата ферма на семейство Уест. Лесли я даде под аренда на Джон Уорд и живее само от арендата. Понякога през лятото взема наемател, за да си помогне. Но повечето посетители предпочитат другата страна на залива, където са хотелите и летните вили. Къщата на Лесли е твърде далече от брега за къпане. Тя се грижи за Дик и не го е напускала от единайсет години — завързана е за този идиот за цял живот. И то след всичките мечти и надежди, които някога имаше! Можеш да си представиш какво е това за нея, Анн — с нейната красота, дух, гордост и ум. Тя е направо жив труп.

— Горкото, горкото момиче! — каза Анн отново. Сякаш собственото ѝ щастие я упрекваше. Какво право имаше тя да е толкова щастлива, когато друга човешка душа беше толкова злочеста?

— Ще ми кажеш ли какво точно каза Лесли и как се държеше вечерта, когато я срещна на брега? — попита госпожица Корнелия.

Тя изслуша всичко внимателно и кимна удовлетворено.

— Ти си я помислила за груба и студена, но мога да ти кажа, че тя се е отпуснала и това е чудесно. Сигурно си ѝ направила силно впечатление. Толкова се радвам. Анн, ти можеш да ѝ помогнеш много.

Бях благодарна, когато чух, че двойка младоженци идват в тази къща. Ти ще бъдеш нейна приятелка, нали, Анн?

— Наистина ще бъда, ако тя ми позволи — отвърна Анн с цялата си искреност.

— Не, ти трябва да си нейна приятелка, независимо дали ще ти позволи, или не — каза госпожица Корнелия решително. — Не ѝ обръщай внимание, ако понякога е груба — не го забелязвай. Помни какъв е бил животът ѝ — и какъв е — и какъв ще бъде винаги, предполагам, защото съществува като Дик Мур живеят вечно. Трябва да видиш колко е надебелял, откакто се завърна у дома. Беше доста слаб. Просто я накарай да станете приятелки. Ти можеш да го направиш. Ти си една от онези, които имат подобна дарба.

XI

ЛЕСЛИ ИДВА НА ПОСЕЩЕНИЕ

Лесли дойде в „Дома на мечтите“ една мразовита вечер, когато осветени от луната мъгли бяха надвиснали над залива. Тя изглеждаше така, сякаш съжаляваше, че е дошла, когато Гилбърт отвори вратата, но Анн профуча край него, хвърли се върху нея и я дръпна вътре.

— Толкова се радвам, че си избрала тази вечер да наминеш — каза тя радостно. — Направих много хубав фондан днес следобед и искаме някой да ни помогне да го изядем пред огъня, докато разказваме истории. Може би капитан Джим също ще се отбие. Това е неговата вечер.

— Не. Капитан Джим си е у дома — каза Лесли. — Той... той ме накара да дойда тук — добави тя.

— Ще му благодаря, когато го срещна — каза Анн, като придърпваше кресла пред огъня.

— О, нямам предвид, че не съм искала да дойда — възрази Лесли, като леко се изчерви. — Аз... аз мислех да дойда — но невинаги ми е лесно да се измъкна.

— Разбира се, сигурно ти е трудно да оставяш господин Мур — каза Анн с безизразен тон.

Тя беше решила, че ще е най-добре да споменава Дик Мур от време на време като възприет факт и да не придава прекалена болезненост на въпроса, като го избягва. Тя беше права, защото стеснителността на Лесли изведнъж изчезна. Очевидно тя се беше питала колко знае Анн за условията на живота ѝ и беше облекчена, че не се налагаше да обяснява нищо. Тя позволи да вземат шапката и жакета ѝ и седна сгушена като малко момиче в големия фотьойл до Магог. Тя беше облечена изискано и грижливо. Красивата ѝ коса блестеше като разтопено злато на топлата светлина от огъня. Морскосините ѝ очи бяха пълни с нежен смях и чар. В момента, под влиянието на „Дома на мечтите“, тя отново беше малко момиче. Атмосферата на много любов, осветила малката къща, я обгръщаше

цялата. Присъствието на двама здрави и щастливи млади хора от собственото ѝ поколение я преобразяваше. Госпожица Корнелия и капитан Джим едва ли биха я познали. За Анн беше трудно да повярва, че това беше студената, неотзивчива жена, която беше срещнала на брега. И колко жално гледаха очите на Лесли към шкафовете с книги между прозорците!

— Библиотеката ни не е много богата — каза Анн, — но всяка книга в нея е приятел. Събирали сме нашите книги през годините, оттук и оттам, като никога не сме купували нито една, без първо да я прочетем и да знаем, че е подходяща за нас.

Лесли се смееше — красив смях, който изглеждаше сроден на веселата глъчка, отеквала в малката къща през изминалите години.

— Имам няколко книги от татко, не много — каза тя. — Чела съм ги, докато ги науча почти наизуст. Не получавам много книги. Има разменна библиотека в магазина на Глен — но не мисля, че комисията, която избира книгите за господин Паркър, има добър вкус към литературата — или може би не ги е грижа. Толкова рядко получавах някоя книга, която наистина ми харесваше, че се отказах да вземам.

— Нашите книги са и твои — каза Анн. — Ти си от сърце добре дошла да заемаш която и да е от библиотеката ни.

— Предлагаш ми богата плячка — каза Лесли развеселено.

После, когато часовникът удари десет, тя стана с нежелание.

— Трябва да вървя. Не разбрах, че е толкова късно. Капитан Джим винаги казва, че не е дълго да стоиш един час. Но аз стоях два — о, колко ми беше приятно — добави тя откровено.

— Идвай по-често — казаха Анн и Гилбърт.

Те бяха станали и стояха заедно пред отблясъците от огъня. Лесли ги погледна — млади, изпълнени с надежди, щастливи, олицетворяващи всичко, което ѝ беше липсвало и винаги щеше да ѝ липсва. Светлината от лицето ѝ изчезна. Изчезна самото момиче. Остана огорчената, измамена жена, която отвърна на поканата почти студено и се оттегли с наскърбена припряност.

Анн я гледаше, докато изчезна в сенките на мразовитата и мъглива нощ. После се обърна бавно към блясъка на собствената си камина.

— Не е ли прекрасна, Гилбърт? Косата ѝ ме очарова. Госпожица Корнелия казва, че стигала до петите ѝ. Руби Джилис имаше красива

коса — но косата на Лесли е жива — всеки косъм от нея е живо злато.

— Тя е много красива — съгласи се Гилбърт, толкова охотно, че Анна почти си пожела той да е по-малко ентузиазизиран.

— Гилбърт, щеше ли да харесваш косата ми повече, ако беше като на Лесли? — попита тя замислено.

— Не бих искал косата ти да е с друг цвят, освен с този, който е сега — каза Гилбърт и допълни убедително: — Ти нямаше да си Анна, ако имаше златна коса — или коса с какъвто и да е цвят, освен...

— Червен — каза Анна с мрачно удовлетворение.

— Да, червен, за да дава топлина на тази млечнобяла кожа и на тези твои искрящи сиво-зелени очи. Златна коса изобщо не би ти отивала, кралице Анна.

— Тогава можеш да се възхищаваш на косата на Лесли колкото си искаш — каза кралицата великодушно.

XII

ПРИЗРАЧНА ВЕЧЕР

Една вечер, седмица по-късно, Анн реши да изтича през нивята до къщата горе край потока на неофициално посещение. Беше вечер със сива мъгла, която беше пропълзяла откъм залива, беше обвила пристанището, изпълнила деретата и долините и плътно прилепнала към есенните ливади. Анн видя „Четирите вятъра“ в нова светлина, той ѝ се стори странен, загадъчен и прекрасен; но също предизвика у нея леко усещане за самота. Гилбърт беше излязъл и щеше да се върне чак на сутринта, беше на някакви медицински четения в Шарлоттаун. Анн копнееше за час в компанията на някоя приятелка. И капитан Джим, и госпожица Корнелия бяха „добри другари“, всеки посвоему, но младостта копнееше за младост.

„Само ако можеха Дайана, Фил, Прис или Стела да се отбият, за да си побъбрим, каза си тя, колко щеше да е хубаво! Тази вечер е толкова призрачна.“

Анн крачеше в мъглата с няколко нови списания под мишница за Лесли.

„Лесли умира за книги и списания, беше ѝ казала госпожица Корнелия, не може да си позволи нито да ги купува, нито да се абонира за тях. Наистина е окайващо бедна. Не мога да разбера как изобщо успява да живее от оскъдната рента, която носи фермата. Тя никога не се оплаква от бедността, но зная какво ѝ е. Радвам се, че тя изглеждаше толкова весела и щастлива вечерта, която прекара с теб. Не отлагай много да ѝ върнеш посещението. Ако се забавиш, тя ще помисли, че е защото не можеш да гледаш Дик и отново ще се затвори в черупката си. Дик е едно голямо, едро, безобидно бебе, но глупавата усмивка на лицето му изнервя някои хора. Слава богу, че самата аз нямам нерви. Сега харесвам Дик Мур повече, отколкото навремето, когато беше с всичкия си. Един ден бях слязла там да помогна на Лесли в чистенето на къщата и пържих понички. Дик се мотаеше наоколо, за да си вземе от тях, както обикновено, и съвсем неочаквано

грабна една, която пареше още, понеже току-що я бях извадила, и я изпусна на врата ми, когато се навеждах. После избухна в смях. Повярвай, Анн, тогава трябваше да събера цялата си добра воля, за да не грабна тенджерата с вряща мазнина и да не му я излея на главата.“

Анн се смееше на гнева на госпожица Корнелия, докато вървеше забързано в тъмнината. Но смехът звучеше зловещо тази вечер. Тя беше съвсем сериозна, когато стигна до къщата сред върбите. Всичко беше притихнало. Предната част на къщата изглеждаше тъмна и безлюдна, така че Анн се промъкна към страничната врата, която водеше от верандата към малка всекидневна. Там спря безшумно.

Вратата беше отворена. Вътре, в слабо осветената стая, седеше Лесли Мур, положила ръце на масата и склонила глава върху тях. Тя плачеше безутешно — с ниски, силни, задавени хлипания, сякаш в някаква агония се опитваше да изплаче душата си. До нея седеше старо черно куче, с нос в скута ѝ, големите му кучешки очи бяха изпълнени с безмълвно, умолително съчувствие и преданост. Анн се отдръпна смутено. Почувства, че не може да се намесва в тази мъка. Сърцето ѝ се свиваше от съчувствие, което не можеше да изкаже. Да влезе сега би означавало завинаги да затвори вратата към всякаква възможна помощ и приятелство. Някакъв инстинкт предупреди Анн, че гордото, страдащо момиче никога няма да прости на този, който я изненада в миг на слабост и отчаяние.

Анн слезе безшумно от верандата и тръгна през двора. В края му тя чу гласове в мрака и видя неясната светлина на лампа. На портата тя срещна двама мъже — капитан Джим с фенер и друг, който трябваше да е Дик Мур — огромен мъж, грозно надебелял, с широко, кръгло червендалесто лице и празен поглед. Дори на слабата светлина на Анн ѝ се стори, че в очите му има нещо необикновено.

— Вие ли сте, скъпа госпожо Блайт? — каза капитан Джим. — Не, не, не ви трябва да обикаляте сама в такава нощ. Като нищо ще се загубите. Само ме почакайте да прибера Дик на сигурно през вратата и ще се върна да ви осветявам пътя през полето. Няма да позволя доктор Блайт да се върне у дома и да разбере, че сте отишли право на нос Лефорс в мъглата. Една жена го направи преди четирийсет години.

— Значи сте идвали да видите Лесли — каза той, когато се върна при нея.

— Не влязох — каза Анн и му разказа какво беше видяла.

Капитан Джим въздъхна.

— Горкото, горкото малко момиченце! Тя не плаче често, скъпа госпожо Блайт — твърде смела е за това. Сигурно се чувства ужасно, когато плаче. Нощ като тази е тежка за бедните жени, които скърбят. Това ме кара да се сецам за всичко, което сме изстрадали или от което сме се страхували.

— Пълно е с призраци — каза Анн и потръпна. — Ето защо дойдох — исках да хвана човешка ръка и да чуя човешки глас. Сякаш тази вечер има толкова нечовешки присъствия. Дори собствената ми мила къща е пълна с тях. Те направо ме избутаха с лакти навън. Затова избягах тук за човешка компания.

— Хубаво сте направили, че не сте влезли, скъпа госпожо Блайт. На Лесли нямаше да ѝ хареса. Не би ѝ харесало аз да вляза с Дик, както бих направил, ако не ви бях срещнал. Дик беше с мен целия ден. Водя го със себе си, колкото мога, за да помогна поне малко на Лесли.

— Няма ли нещо странно в очите му? — попита Анн.

— Забелязали сте това? Да, едното око е синьо, а другото с лешников цвят — баща му имаше същите очи. Това е особеност на семейство Мур. По това го познах, когато за първи път го видях в Куба. Ако не бяха очите му, нямаше да се сетя, че е той с тази негова брада и дебелина. Знаете ли, че аз го намерих и го доведох у дома. Госпожица Корнелия все казва, че не е трябвало да го правя, но не мога да се съглася с нея. Това беше правилно. За това няма спор в главата ми. Но старото ми сърце го боли за Лесли. Тя е само на двайсет и осем и е изяла повече горчив хляб от повечето жени на осемдесет години.

Известно време те вървяха мълчаливо. Скоро Анн каза:

— Знаете ли, капитан Джим, не обичам да се разхождам с фенер. Все имам странното усещане, че извън кръга светлина, точно отвъд края му в тъмнината, съм заобиколена от лукави, зловещи същества, които ме гледат от сенките. Имам това чувство от детство. Каква ли е причината? Никога не се чувствам така, когато съм в пълен мрак.

— И аз усещам нещо подобно — призна капитан Джим. — Мисля, че когато тъмнината е близо до нас, тя ни е приятел. Но когато я отблъснем от себе си — когато се разделим с нея, тъй да се каже, със светлината на фенера — тя става враг. Но мъглата се вдига. Подухва западен вятър, ако забелязвате. Звездите вече ще са се показали, когато стигнете у дома.

Те се показаха; и когато Анн влезе отново в своя „Дом на мечтите“, червените въглени все още горяха в огнището и всички призрачни присъствия бяха изчезнали.

XIII НОЕМВРИЙСКИ ДНИ

Великолепието на цветовете, които искряха седмици наред по бреговете на пристанището „Четири вятъра“ бяха повехнали в мекото сиво-синьо на късната есен. Дойдоха много дни, когато полята и бреговете бяха закрити от мъгла и дъжд, когато Анн се събуждаше и се молеше никой кораб да не се приближи в мрачния северен бряг. Ако това станеше, дори огромната, ярна светлина на фара, която се въртеше безстрашно в мрака, не можеше да го изведе на сигурен пристан.

— Понякога през ноември се чувствам така, сякаш пролетта никога повече няма да дойде — въздъхна тя, опечалена от безнадеждната неугледност на измръзналите си саксии. Някогашната весела градинка сега беше доста унило място и ломбардските тополи бяха със свити платна, както казваше капитан Джим. Но боровата гора зад малката къща беше вечнозелена, а дори през ноември и декември имаше благи дни на слънчева светлина и пурпурна омара, когато пристанището танцуваше и блестеше така жизнерадостно, както в разгара на лятото.

Анн и Гилбърт прекараха много есенни вечери във фара. Това винаги повдигаше духа им. Дори когато морето беше мъртво сиво, сякаш слънчева светлина струеше около него. Капитан Джим и Гилбърт провеждаха дълги беседи на висок стил дори на най-незначителни теми.

— Обичам да размишлявам над всякакви проблеми, въпреки че не мога да ги разреша — каза капитан Джим. — Баща ми смяташе, че не трябва да говорим за неща, от които не разбираме, но ако не говорехме за всичко, докторе, темите ни за разговор щяха да бъдат много оскъдни.

Докато те си говореха, Анн ги слушаше или мечтаеше. Понякога Лесли отиваше с тях на фара и тя и Анн се разхождаха по брега в тайнствения полумрак или седяха на скалите под фара, докато

тъмнината ги върнеше към веселия огън. После капитан Джим им вареше чай и им разказваше приказки за земи и морета и за разни случки в големия свят отвън.

На Лесли, изглежда, тези веселби във фара винаги ѝ бяха много приятни и тя разцъфтяваше в остроумие и красив смях или мълчеше с блеснали очи. Когато присъстваше Лесли, разговорът имаше особен вкус и аромат, които им липсваха в нейно отсъствие. Дори когато не говореше, сякаш вдъхновяваше красноречието на останалите. Капитан Джим разказваше историите си по-добре, Гилбърт беше по-бърз в доводите и остроумните си отговори, Анн усещаше как някои сантиментални излияния напиреха на устните ѝ под влияние на Лесли.

— Това момиче е родено да бъде водач на обществени и интелектуални кръгове, далече от „Четири вятъра“ — каза тя на Гилбърт една вечер, когато се прибираха у дома. — Тук тя се похабява, похабява се.

— Слуша ли добре капитан Джим и мен онази вечер, когато обсъждахме общо този въпрос? Стигнахме до успокояващото заключение, че Създателят вероятно знае как да ръководи вселената толкова добре, колкото и нас. В крайна сметка, няма такива неща като „похабен“ живот, освен когато човек съзнателно пражосва и похабява собствения си живот — което Лесли Мур със сигурност не прави. Някои хора например биха си помислили, че Анн Блайт — бакалавър от „Редмънд“, когото редакторите бяха започнали да ценят — се е „похабил“ като съпруга на начинаещ селски доктор в провинциалната общност на „Четири вятъра“.

— Гилбърт!

— Ако се беше омъжила за Рой Гарднър обаче — продължи Гилбърт безмилостно, — ти можеше да бъдеш водач на обществени и интелектуални кръгове далече от „Четири вятъра“.

— Гилбърт Блайт!

— Знаеш, че навремето беше влюбена в него, Анн.

— Гилбърт, това е подло, много по мъжки, както казва госпожица Корнелия. Никога не съм била влюбена в него. Само си представях, че съм. Ти знаеш това. Ти знаеш, че предпочитам да съм твоя съпруга в нашата къща на сбъднатите мечти, а не кралица в палат.

Гилбърт отговори не с думи; но аз се страхувам, че и двамата забравиха бедната Лесли, която бързаше сама през нивята към къщата,

която не беше нито палат, нито сбъдване на мечта.

Луната се издигаше над тъжното тъмно море зад тях и го преобразяваше. Светлината ѝ още не беше стигнала до пристанището, чийто далечен край беше сенчест и изпълнен с мътни заливчета и светлинки като скъпоценни камъни.

— Как блестят в мрака тази вечер светлините на дома! — каза Анн. — Този наниз от тях отвъд пристанището прилича на огърлица. О, виж, Гилбърт, там е нашата къща. Толкова се радвам, че я оставихме да свети. Мразя да се прибирам в тъмна къща. Светлината на нашия дом, Гилбърт! Не е ли прекрасно за гледане?

— Когато някой си има дом и мила червенокоса женичка в него, какво повече трябва да иска от живота?

— Е, би могъл да поиска още едно нещо — прошепна Анн щастливо. — О, Гилбърт, чакаме дете.

XIV

КОЛЕДА В „ЧЕТИРИТЕ ВЯТЪРА“

Отначало Анн и Гилбърт възнамеряваха да си отидат у дома в Авонлий за Коледа, но накрая решиха да останат в „Четириите вятъра“. „Искам да прекараме първата семейна Коледа заедно в нашия дом“, отсъди Анн.

Стана така, че Марила, госпожа Рейчъл Линд и близнаците дойдоха в „Четириите вятъра“ за Коледа. Марила имаше изражението на жена, която е преплувала цялото земно кълбо. Никога не се беше отдалечавала на шейсет мили от дома си и никога не беше яла коледен обяд другаде, освен в „Грийн Гейбълс“.

Госпожа Рейчъл беше направила и донесла своя огромен пудинг от сливи. Нищо не можеше да убеди госпожа Рейчъл, че една възпитаничка на колеж от младото поколение може да прави коледен сливов пудинг както трябва. Затова тя удостои с одобрение къщата на Анн.

— Анн е добра домакиня — каза тя на Марила в стаята за гости вечерта, когато пристигнаха. — Погледнах в кутията ѝ за хляб и в кофата ѝ за боклук. Винаги преценявам домакините по тези неща, ето какво. Няма нищо в кофата, което не е трябвало да се изхвърля, а в кутията за хляб няма стари парчета. Разбира се, ти си я научила добре, но после тя отиде в колеж. Виждам, че е сложила моята кувертюра на тютюневи райета на леглото и твоя голям кръгъл плетен килим пред камината си в гостната. Това ме кара да се чувствам като у дома.

Първата Коледа на Анн в собствената ѝ къща беше толкова прекрасна, колкото беше желала. Денят беше хубав и светъл, първият сняг беше паднал в коледната нощ и беше направил света красив, пристанището все още беше отворено и блестеше.

Капитан Джим и госпожица Корнелия дойдоха за обяда. Лесли и Дик също бяха поканени, но Лесли се извини — винаги ходели у семейство Айзък Уест за Коледа, каза тя.

— Тя предпочита така — каза госпожица Корнелия на Анн. — Не понася да води Дик при непознати. Коледа винаги е трудно време за Лесли. За нея и за баща ѝ тя беше много важна.

Госпожица Корнелия и госпожа Рейчъл не се харесаха много. Два остри воденични камъка брашно не мелят. Но те изобщо нямаха противоречия, защото госпожа Рейчъл беше в кухнята и помагаше на Анн и Марила за обяда, а на Гилбърт се падна да забавлява капитан Джим и госпожица Корнелия — или по-скоро да бъде забавляван от тях, защото диалогът между тези двама стари приятели и противници без съмнение никога не беше скучен.

— От много години тук не е имало коледен обяд, скъпа госпожо Блайт — каза капитан Джим. — Госпожица Ръсъл винаги отиваше при приятелите си в града за Коледа. Но аз бях тук на първия коледен обяд, който беше изяден в тази къща. Беше преди шейсет години на днешния ден, скъпа госпожо Блайт — и в почти такова време — достатъчно сняг, за да побелеят хълмовете, а заливът беше син като през юни. Аз бях малко момче и никога преди това не ме бяха канили на обяд, затова се стеснявах да си взема достатъчно от яденето.

— Но сега си хапвате добре — каза госпожица Корнелия, като шиеше ожесточено.

Госпожица Корнелия не можеше да седи с празни ръце, дори на Коледа. Бебетата идваха, без изобщо да се съобразяват с празниците, очакваха едно в бедна къща на Глен Сейнт Мери. Госпожица Корнелия беше изпратила в тази къща обилен обяд за рояка малки нейни обитатели и възнамеряваше да изяде собствения си обяд с чиста съвест.

— Е, знаеш, Корнелия, че пътят към сърцето на мъжа минава през стомаха му — обясни капитан Джим.

— Вярвам ти, ако той има сърце — отвърна госпожица Корнелия. — Предполагам, че затова толкова много жени се убиват от готвене, точно както горката Амелия Бакстър. Тя умря сутринта на Коледа миналата година и това беше първата Коледа, откакто се бе омъжила, когато не трябваше да готви голям обяд от двайсет блюда. Сигурно е била приятна промяна за нея. Е, тя е мъртва от една година, сигурно скоро ще чуете, че Хорас Бакстър го е забелязал.

— Чух, че вече е забелязал — каза капитан Джим и намигна на Гилбърт. — Не идва ли той у вас, уважаема госпожице Корнелия, в

една от последните недели, с траурни дрехи и с колосана яка?

— Не, не е идвал. И няма защо да идва. Можех да се омъжа за него много отдавна, когато беше свеж. Не искам никакви стоки втора ръка, повярвайте ми. Колкото до Хорас Бакстър, ще отбележа, че миналата година през лятото той имаше финансови затруднения и се молеше на Господ да му помогне. Когато съпругата му умря и той получи застраховката й „живот“, каза, че според него това е бил отговорът на молитвата му. Не е ли това съвсем по мъжки?

— Имаш ли доказателства, че наистина е казал това, Корнелия?

— Имам честната дума на методисткия свещеник — ако това наричаш доказателство. Робърт Бакстър ми каза същото, но признавам, че това не е доказателство. Знае се, че Робърт Бакстър рядко казва истината.

— Хайде, хайде, Корнелия, мисля, че той по принцип казва истината, но толкова често сменя мнението си, че понякога то звучи като лъжа.

— Вие, мъжете, винаги се поддържате. Нямам илюзии за Робърт Бакстър. Той стана методист просто защото презвитерианският хор пееше „Вижте, младоженецът идва“ за волни пожертвувания, когато той и Маргарет излизаха от църквата в неделята, след като се венчаха. Той настояваше, че хорът го е направил нарочно, за да го обиди, сякаш беше важна клечка. Но всички от това семейство винаги са се смятали за нещо повече, отколкото са в действителност. Брат му Елифалет си въобразяваше, че дяволът винаги е на рамото му — но аз не вярвам дяволът да си е губел времето с него.

— Не... знам — каза капитан Джим замислено. — Елифалет Бакстър живя твърде дълго време сам — нямаше дори котка или куче, за да запазят човешкото у него. Човек трябва да избира компанията си, мисля. Щом дяволът винаги е бил на рамото на Лайф Бакстър, може би Лайф винаги е искал да го има.

— Мъже... — каза госпожица Корнелия и се потопи в мълчание над сложното подреждане на едни бастички, докато капитан Джим нарочно я подразни отново, като отбеляза небрежно:

— Миналата неделя сутринта бях в методистката църква.

— По-добре да си останал у дома и да си четеш Библията — беше отговорът на госпожица Корнелия.

— Хайде сега, Корнелия, не виждам какво лошо има да отида в методистката църква, когато в нашата няма проповеди. Презвитерианец съм от седемдесет и шест години и няма опасност религията ми да вдигне котва след толкова време.

— Даваш лош пример — каза госпожица Корнелия мрачно.

— Между другото — продължи дяволито капитан Джим, — исках да чуя хубаво пеене. Методистите имат добър хор. Не можеш да отречеш, Корнелия, че в нашата църква пеят ужасно, откакто има разцепление в хора.

— Какво като не пеят хубаво? Те се стараят и господ е свидетел, че няма разлика между гласа на гарвана и гласа на славея.

— Хайде, хайде, Корнелия — каза капитан Джим кротко, — имам по-добро мнение за слуха на Всевишния, отколкото твоето.

— Каква е причината за неразбирателството в нашия хор? — попита Гилбърт, който се измъчваше, че не може да се смее на воля.

— Свързана е със строежа на новата църква, отпреди три години — отвърна капитан Джим. — Ужасно беше, докато я построим. Първо имахме ядове с парцела. Двете предложени места бяха на разстояние не повече от двеста ярда, но ще си помислите, че са хиляда заради ожесточената битка. Бяхме разделени на три фракции — едни искаха източното място, други западното, а трети — старото. Спореха и в леглото, и на масата, и в църквата, и на пазара. Всички стари вражди на три поколения бяха извадени на бял свят. Бяха провалени три брака. А да не говорим за събранията, на които се опитвахме да разрешим въпроса! Корнелия, ще забравиш ли как старият Лутър Бърнс стана и произнесе реч? Той убедително заяви мнението си.

— Наричай нещата с истинските им имена, капитане. Искаш да кажеш, че той почервения от яд и ги нахока всичките, от горе до долу. Те си го заслужаваха — глупави некадърници. Но какво може да се очаква от мъжки комитет? Той проведе двайсет и седем събрания и в края на двайсет и седмото те не бяха по-близо до строежа на църквата, отколкото в началото. Ако не се брой един пристъп на активност, когато се хванаха за работа и разрушиха старата къща на избрания парцел.

— Методистите ни предложиха тяхната църква, Корнелия.

— Църквата на Глен Сейнт Мери нямаше да бъде построена и до ден-днешен — продължи госпожица Корнелия, без да обръща

внимание на капитан Джим, — ако ние, жените, не бяхме се заели с това. Казахме, че ние искаме да имаме църква, дори ако мъжете са решили да се карат до Второто пришествие. Бяхме уморени да бъдем мишена за присмеха на методистите. Ние проведохме едно събрание, избрахме комитет и организирахме подписка. Събрахме и парите. Когато някои от мъжете се опитваха да ни нагрубяват, ние им казвахме, че те са се опитвали две години да построят църквата и че сега е наш ред. Ние им затворихме устата, повярвайте ми, и след шест месеца имахме църква.

— Как е госпожа Луис Тейлър, докторе? — капитан Джим реши да промени темата за разговор.

— Тя бавно се възстановява, но има много работа — отвърна Гилбърт.

— Съпругът ѝ също работи много — каза госпожица Корнелия. — Отглежда прасета за конкурси. Той е известен с хубавите си прасета. Повече се гордее с прасетата, отколкото с децата си. Но пък, бъдете сигурни, неговите прасета са възможно най-добрите, докато децата му не струват много. Той им избра бедна майка и я оставяше да гладува, докато тя ги раждаше и ги отглеждаше. Прасетата му получаваха каймака, а децата му обезмаслено мляко.

— Понякога, Корнелия, съм принуден да се съглася с теб, въпреки че ми е болно — каза капитан Джим. — Това е точната истина за Луис Тейлър. Като видя тези негови клетки дечица, лишени от всичко, което трябва да имат децата, после дни наред ми присяда хапката.

Гилбърт отиде в кухнята, защото Анн го повика. Тя затвори вратата и му изнесе съпругеска лекция.

— Гилбърт, ти и капитан Джим трябва да престанете да се подигравате с госпожица Корнелия.

— Анн, на госпожица Корнелия ѝ е много приятно. Знаеш, че е така.

— Е, дори да е така, вие двамата не трябва да я дразните. Обядът е готов и, Гилбърт, не позволявай на госпожа Рейчъл да реже пуйката. Зная, че тя ще предложи да го направи, защото мисли, че ти не можеш да се справиш. Покажи ѝ, че можеш.

— Трябва да мога. Все пак съм изучавал хирургия — каза Гилбърт.

Гилбърт нарязва красиво печената пуйка. Дори госпожа Рейчъл трябваше да го признае. Първият коледен обяд на Анн имаше огромен успех и тя сияеше с гордостта на домакиня. Празникът беше весел и дълъг. Когато свърши, те се събраха около задушевния червен пламък на огнището и капитан Джим им разказа някои благоприлични истории, докато червеното слънце увисна ниско над пристанището на „Четири вятъра“ и дългите сини сенки на ломбардските тополи паднаха върху снега на алеята.

— Трябва да се прибирам на фара — каза той накрая. — Ще имам време само да си отида у дома, преди да залезе слънцето. Благодаря ви за красивата Коледа, скъпа госпожо Блайт. Доведете господин Дейви на фара някоя вечер, преди да си замине.

XV

НОВОГОДИШНА НОЩ НА ФАРА

Марила си тръгна за „Грийн Гейбълс“ след официално споразумение да се върне за един месец през пролетта. Още сняг валя преди Нова година и цялото пристанище замръзна, но заливът още беше свободен отвъд бялото затворено поле. Последният ден от старата година беше един от онези светли, студени, ослепителни зимни дни, в които всичко красиво изглеждаше десет пъти по-красиво. Вечерта бялото пристанище се облече в меко сиво и розово; далечните хълмове станаха аметистови.

— Старата година си отива красиво — каза Анн.

Тя, Лесли и Гилбърт отиваха към нос „Четиристе вятъра“, бяха решили да посрещнат Новата година заедно с капитан Джим на фара. Слънцето беше залязло и на югозапад сияеше Венера.

На фара те завариха Маршал Елиът. Отначало Анн се подразни от натрапничеството на този ексцентрик с дълга коса и брада в малкия кръг от познати. Но Маршал Елиът скоро доказа, че е сродна душа. Той беше остроумен, интелигентен, начетен млад мъж, който съперничеше на капитан Джим в умението да разказва интересни истории.

Малкият племенник на капитан Джим — Джо, беше дошъл да прекара Нова година заедно с чичо си и беше заспал на дивана с Първия помощник. Котаракът се беше свил на огромна златна топка в краката му.

— Не е ли сладък? — каза капитан Джим, като му се радваше. — Обичам да гледам как спят малките деца, скъпа госпожо Блайт. Това е най-прекрасната гледка на света според мен. Джо обича да идва при мен.

Стана им весело край буйния огън. Капитан Джим разказваше истории, после Маршал Елиът пях стари шотландски балади с красив тенор; накрая капитан Джим свали старата си кафява цигулка от стената и засвири. Свирише доста добре, което беше оценено от

всички, освен от Първия помощник, който скочи от дивана, сякаш стрелят по него, и се втурна нагоре по стълбите.

— По никакъв начин не мога да развия слуха на тази котка — каза капитан Джим. — Когато получихме органа в църквата на Глен, старият Елдър Ричардс скочи от стола си в мига, в който органистът засвири, и офейка с невиджана бързина. Напомни ми толкова много на Първия помощник, който се отскубва, щом започна да свирия на цигулката, че за малко да се разсмея на висок глас в църквата.

Имаше нещо много заразително във веселите мелодии, които свиреше капитан Джим, така че много скоро Маршал Елиът скочи на крака. На младини той беше знаменит танцьор. Протегна ръце към Лесли и двамата се завъртяха из осветената от огъня стая. Лесли танцуваше като омаяна; дивото, сладко звучене на музиката сякаш я беше хипнотизирало. Анн никога не я беше виждала така. Цялото ѝ вродено духовно богатство сякаш се бе освободило и струеше от искрящите очи и изящните движения. Дори видът на Маршал Елиът, с дългата му брада и коса, не можеше да развали гледката. Обратното, сякаш я подсилваше. Маршал Елиът изглеждаше като викинг в разцвета на силата си, танцуващ с една от синеоките, златокоси дъщери на Севера.

— Най-хубавият танц, който съм виждал, откакто се помня — заяви капитан Джим, когато най-накрая спря да свири.

Лесли падна в креслото си, като се смееше останала без дъх.

— Обичам да танцувам — каза тя настрани към Анн. — Не съм танцувала, откакто бях на шестнайсет, но ми харесва. Музиката сякаш тече през вените ми като живак. Под краката ми няма под, около мен няма стени, над мен няма покрив — нося се сред звездите.

Капитан Джим окачи цигулката си на мястото ѝ, до голяма рамка, в която имаше няколко банкноти.

— Познаваш ли някого, който може да си позволи да окачва на стените си банкноти вместо картини? — попита той. — Там има двайсетдоларови банкноти, които не струват пукната пара. Те са от старата банка на остров Принц Едуард. Получих ги, когато банката фалира, сложих ги в рамка и ги окачих на стената, за да ми напомнят да не се доверявам на банки. Хей, Матей, не се плаши. Сега можеш да се върнеш. За тази вечер музиката и пируването свършиха. Старата

година ще стои още един час с нас. Видял съм да идват седемдесет и шест Нови години, скъпа госпожо Блайт.

— Ще видиш сто — каза Маршал Елиът.

Капитан Джим поклати глава.

— Не, и не искам — поне мисля, че не искам. Смъртта не ме плаши. Макар че никой от нас не иска да умира, Маршал.

Те прекараха последния час от старата година в мълчание край огъня. Няколко минути преди дванайсет капитан Джим стана и отвори вратата.

— Трябва да пуснем вътре Новата година — каза той.

Навън беше прекрасна синя нощ. Блестяща панделка от лунна светлина украсяваше като гирлянда залива. Пристанището светеше с безброй светлинки. Всички чакаха — капитан Джим със зрелия си опит, Маршал Елиът с буйната си възраст, Гилбърт и Анн със скъпоценните си спомени и прекрасни надежди, Лесли с миналото на гладните години и безнадеждното си бъдеще. Часовникът върху малката полица над камината удари дванайсет.

— Добре дошла, Нова годинино — каза капитан Джим и направи дълбок поклон, докато заглъхваше последният удар. — Желая ви най-хубавата година през живота ви, екипаж. Мисля, че каквото и да ни донесе, то ще е най-доброто, което ни е подготвил Великия капитан — и някак си всички ще успеем да намерим убежище в добро пристанище.

XVI

ЗИМА В „ЧЕТИРИТЕ ВЯТЪРА“

Зимата настъпи мощно след новогодишните празници. Големи бели преспи се трупаха около малката къща, палми от скреж покриваха прозорците ѝ. Ледът на пристанището стана по-твърд и по-дебел, докато хората от „Четири вятъра“ започнаха обичайните си зимни пътешествия върху него. В лунни нощи Анн чуваше от своята къща звънчетата на шейните. Заливът също замръзна и фарът на „Четири вятъра“ вече не светеше. През месеците, когато корабоплаването беше затворено, капитан Джим нямаше никаква работа.

— Първия помощник и аз нямаме какво да правим до пролетта, освен да се топлим и да се забавляваме. Предишният пазач на фара винаги се прибираше в Глен за зимата, но аз предпочитам да остана на носа. Първия помощник може да се отрови или да го изядат кучетата в Глен. Малко е самотно, наистина, без фара и водата за компания, но ако нашите приятели често идват да ни видят, ще издържим някак си.

Капитан Джим имаше платноходка на колела за пътуване по леда и Гилбърт, Анн и Лесли много пъти правеха буйни разходки с нея по гладкия лед на пристанището. Анн и Лесли излизаха заедно на дълги преходи със снегоходки по полето, през залива или през горите от другата страна на Глен. Те станаха много добри приятелки. Имаха много да си дадат една на друга — всяка от тях усещаше живота си по-богат от приятелската размяна на мисли и приятелското мълчание; всяка от тях гледаше през белите полета между домовете им с приятното съзнание за приятелка от другата страна. Но въпреки всичко това Анн чувстваше, че между Лесли и нея винаги има преграда — стеснителност, която никога не изчезваше напълно.

— Не зная защо не мога да се приближа до нея — каза Анн една вечер на капитан Джим. — Толкова много я харесвам и ѝ се възхищавам, но никога не ме допуска до сърцето си.

— Била си твърде щастлива през целия си живот, скъпа госпожо Блайт — каза замислено капитан Джим. — Струва ми се, че заради

това ти и Лесли не можете да сблизите душите си.

— Детството ми, преди да отида в „Грийн Гейбълс“ не беше много щастливо — каза Анн, втренчила сериозен поглед през прозореца.

— Може и да не е било щастливо, но животът на горката Лесли е трагедия. Тя чувства, че има огромна част от живота ѝ, в която не можеш нито да влезеш, нито да я разбереш и затова трябва да те държи далече от нея. Да те спре, тъй да се каже, преди да я нараниш. Душата на Лесли е като кървяща рана — нищо чудно, че я крие.

— Ако това беше всичко, нямаше да имам нищо против, капитан Джим. Бих разбрала. Но понякога почти съм склонна да повярвам, че Лесли не... не ме харесва. Понякога ме изненадва погледът ѝ, който сякаш показва презрение и неприязън. И това ме обижда, капитан Джим. Не съм свикнала да не ме харесват — направих толкова усилия да спечеля приятелството на Лесли.

— Ти си го спечелила, скъпа госпожо Блайт. Не си въобразявай разни глупости, че Лесли не те харесва. Ако не те харесваше, щеше да дружи много по малко с теб, отколкото сега. Познавам Лесли много добре и съм сигурен в това.

— Първия път, когато я видях, тя подкарваше гъските надолу по склона. Тогава тя ме погледна със същото изражение — упорстваше Анн. — Почувствах го, дори когато се възхищавах от красотата ѝ. Тя ме гледаше с възмущение, капитан Джим.

— Възмущението сигурно е било заради нещо друго, скъпа госпожо Блайт, ти просто си получила дял от него, защото си била наблизно. Понякога Лесли се цупи, бедното момиче. Не мога да я обвинявам, когато зная с какво трябва да се примирява. В живота има много неразбираеми неща, нали, скъпа госпожо Блайт? Понякога нещата вървят както трябва, като при тебе с доктора. Но друг път сякаш всичко отива по дяволите. Ето я Лесли, толкова умна и хубава, ще помислите, че е родена за кралица, вместо това тя е поставена в клетка тук, лишена от всички женски ценности, без друга перспектива, освен да прислужва на Дик Мур през целия си живот. Макар че, забележи, скъпа госпожо Блайт, смея да кажа, че тя би предпочела сегашния си живот такъв, какъвто е, отколкото живота с Дик преди той да отпътува. Но ти много помогна на Лесли — тя е друго същество, откакто ти дойде в „Четири вятъра“. Онзи ден си говорихме за това с

госпожица Корнелия. Затова хвърли през борда всяка мисъл, че тя не те харесва.

Анн трудно можеше да отхвърли напълно тази мисъл, защото имаше моменти, когато чувстваше, че Лесли таеше странна, неясна неприязън към нея. Тя изпита остро то му жило един ден, когато ѝ каза, че очаква дете през пролетта. Лесли ѝ хвърли тежък, жесток, враждебен поглед.

— Значи ще имаш и това — каза тя с приглушен глас. И без нито дума повече тя се обърна и тръгна през полето към къщи.

Анн беше дълбоко засегната. В момента мислеше, че е намразила Лесли завинаги. Но когато Лесли дойде след няколко вечери, тя беше толкова приятна, дружелюбна, искрена, остроумна и очарователна, че Анн ѝ прости и забрави. Само че повече не спомена за скъпата си надежда пред Лесли. Но една вечер, когато зимата бе към края си, тя дойде в малката къща да си побъбри по здрач. Преди да си отиде, остави на масата малка бяла кутия. Анн я намери и я отвори с любопитство. В нея имаше мъничка бяла рокля с превъзходна изработка — нежна бродерия, чудни бастички, направо прелест. Върху нея лежеше картичка — „От Лесли с обич“.

— Колко ли часове е работила над нея — каза Анн. — А платът сигурно е струвал повече, отколкото може да си позволи. Много мило от нейна страна.

Но Лесли беше безцеремонна и рязка, когато Анн ѝ благодари — Анн отново се почувства отхвърлена.

Подаръкът на Лесли не беше единствен в малката къща. Госпожица Корнелия се беше отказала за момента от шиенето на дрехи за нежелани осми бебета и беше се впуснала в шиене за едно много желано първо дете. Филипа Блейк и Дайана Райт изпратиха чудесни дрехи; и госпожа Рейчъл Линд изпрати няколко, в които хубавият плат и здравите шевове заместваха бродериите и наборите. Самата Анн уши много неща, като прекара над тях най-щастливите часове от тази щастлива зима.

Капитан Джим беше най-честият гост в малката къща и никой не беше по-добре приет от него. Всеки ден Анн заобичваше все повече простодушния, искрен стар моряк. Капитан Джим беше от онези редки и интересни хора, които „винаги казват нещо, когато говорят“.

Сякаш нищо не можеше да разстрои или да обезсърчи капитан Джим.

— Май съм придобил навика да се радвам на нещата — каза той веднъж, когато Анн спомена за неизменната му бодрост. — Той е станал толкова хроничен, че май се радвам и на неприятните неща.

Една вечер на светлината от огнището Анн видя „Книгата на живота“ на капитан Джим. Нямаше нужда да го убеждава да я покаже и той с гордост ѝ я даде да я чете.

— Написах я, за да я оставя на малкия Джо — каза той. — Не ми харесва мисълта всичко, което съм направил и видял, да бъде забравено, след като се отправя на последното си плаване. Джо ще си спомня и ще разказва историите на децата си.

Беше стара книга, подвързана с кожа, в която бяха описани неговите пътешествия и приключения. Анн си помисли каква скъпоценна находка би било това за някой писател. Всяко изречение беше златно зърно. Самата книга нямаше литературни достойнства. Очарованието на разказвач изоставяше капитан Джим, когато стигнеше до писалка и мастило. Той можеше само да нахвърля грубо скелета на прочутите си разкази, обаче и правописът, и граматиката куцаха безнадеждно. Но Анн усети, че ако някой, притежаващ дарба, можеше да вземе това просто описание на смелия живот, пълен с приключения, от него можеше да стане чудесен роман.

Анн разказа за това на Гилбърт, докато вървяха към дома.

— Анн, защо не опиташ самата ти?

Анн поклати глава.

— Не. Бих искала да мога. Но това не е по силите на таланта ми. Ти знаеш в какво съм най-силна, Гилбърт — фантастичното, фееричното, красивото. За да се опише животът на капитан Джим както трябва, е необходима рядка комбинация от дарби. Пол би могъл да го направи, ако беше по-възрастен. Във всеки случай ще го помоля да дойде през лятото и да се запознае с капитан Джим.

„Ела ни на гости — писа Анн на Пол. — Страхувам се, че тук не можеш да откриеш Нора, Златната дама или Близнаците моряци; но ще намериш един стар моряк, който може да ти разкаже чудесни истории.“

Пол обаче отговори, че за съжаление тази година не може да дойде. Заминавал за две години да учи в чужбина.

„Когато се върна, ще дойда в «Четири вятъра», скъпа учителко“, пишеше той.

— Но междувременно капитан Джим остарява — каза Анн тъжно — и няма кой да напише неговата книга на живота.

XVII

ПРОЛЕТНИ ДНИ

Ледът на пристанището стана черен и разяден от мартенското слънце. През април морето в залива беше синьо и ветровито, с бели вълнички, а фарът на „Четири вятъра“ отново красеше здрача.

— Толкова се радвам да го видя пак — каза Анн в първата вечер, когато той светна отново. — Толкова ми липсваше цяла зима. Без него северозападното небе изглеждаше празно и самотно.

Земята беше мека с новите, златистозелени новородени листа. Над горите отвъд Глен имаше смараглова мараня. Призори долините откъм морето се изпълваха с феерични мъгли.

Трептящи ветрове идваха и си отиваха със солена пяна в дъха си. Херингата се събираше на пасажи и рибарското село се събуди за живот. Пристанището гъмжеше от бели платна, отпратили се към канала. Корабите отново започнаха да влизат и излизат от пристанището.

— В пролетен ден като този — каза Анн — зная точно как ще се чувства душата ми в утринта на възкресението.

— Понякога през пролетта чувствам, че можех да стана поет, ако ме бяха хванали на младини — отбеляза капитан Джим. — Сецям се за стари стихове и поеми, които съм чувал учителят да рецитира преди шейсет години.

Капитан Джим беше дошъл този следобед, за да донесе на Анн раковини за украса на градината ѝ и малък букет росица, която беше набрал на дюните по време на разходка.

— Все по-рядко се намира вече на този бряг — каза той. — Когато бях малко момче, имаше страшно много. Но сега само случайно можеш да намериш някой участък с нея. Обичам миризмата на росица. Винаги ме кара да се сецям за майка си.

Анн не беше ентузиизирана от идеята да огради цветните лехи с раковини — като украса те не съответстваха на първоначалната ѝ представа. Но тя за нищо на света не би обидила капитан Джим, затова му благодари от сърце. А когато капитан Джим гордо огради всички лехи с ръб от големи снежнобели черупки, Анн за своя изненада откри, че резултатът ѝ харесва. Върху някоя градска морава или тревна площ дори в Глен те щяха да бъдат неподходящи, но тук, в старомодната, заобиколена от морето градина на малката къща, те бяха съвсем на мястото си.

— Наистина изглеждат красиви — каза тя искрено.

— Булката на учителя винаги слагаше миди около лехите си — каза капитан Джим. — Тя беше майсторка с цветята. Поглеждаше ги, докосваше ги и те започваха да растат като луди. Някои хора имат тази дарба — мисля, че я имаш и ти, скъпа госпожо Блайт.

— О, не знам, но обичам моята градина и обичам да работя в нея. Чувствам се така, сякаш участвам в създаването на света.

Поради напредналата си бременност Анн вече не можеше да изминава дългия път до фара или нагоре до Глен. Но госпожица Корнелия и капитан Джим идваха много често в малката къща. Анн и Гилбърт се радваха на госпожица Корнелия. Те се смееха гръмогласно след всяко нейно посещение. Когато се случеше капитан Джим и тя да дойдат в дома им по едно и също време, имаше много шеги за слушане. Те водеха словесна война, тя атакуваше, той се защитаваше. Веднъж Анн упрекна капитана, че се подиграва с госпожица Корнелия.

— О, обичам да я дразня, скъпа госпожо Блайт — изкиска се непокаялият се грешник. — Това е най-голямото ми забавление в живота. Този неин език може да накара и камък да се изприщи.

Няколко вечери след това капитан Джим намина, за да донесе омайничета на Анн. Градината беше изпълнена с влажния, ароматен въздух на крайморска пролетна вечер. По края на морето имаше млечнобяла мъгла и сребърно веселие от звезди над Глен. Камбаната на църквата отвъд пристанището звънеше сънливо приятно. Напевната мелодия се носеше през здрача, за да се смеси с лекото пролетно стенание на морето. Омайничетата на капитан Джим допълниха очарованието на вечерта.

— Тази пролет още не съм ги виждала и ми липсваха — каза Анн и зарови лицето си в цветята.

— Не могат да се намерят около „Четири вятъра“, само ей там в пустошта зад Глен. Днес си направих малка разходка до Земята-където-няма-какво-да-правиш и ги намерих за теб. Май ще са последните, които виждат тази пролет, защото са почти преминали.

— Колко мил и досетлив сте, капитан Джим. Никой друг, дори Гилбърт — тя поклати глава — не си спомня, че пролетно време жадувам за омайничета.

— Е, имах и друга поръчка. Исках да занеса на господин Хауърд малко прясна пъстърва. Останах цял следобед при него да разговаряме. Той обича да говори с мен, макар че е много образован човек, а аз съм само един стар моряк. Той е от онези хора, които трябва да говорят, иначе се чувства зле, а тук няма много слушатели. Хората от Глен странят от него, защото го смятат за неверник. Бедата на господин Хауърд е, че е малко по-умен, отколкото трябва.

— Господин Хауърд е методист, първо на първо — каза госпожица Корнелия, сякаш смяташе, че той е езичник.

— Знаеш ли, Корнелия — отвърна капитан Джим сериозно, — често си мисля, че ако не бях презвитерианец, щях да съм методист.

— О, добре — отстъпи госпожица Корнелия, — ако не беше презвитерианец, нямаше да има голямо значение какъв си. Докторе — обърна се тя към домакина, — донесох книгата, която ми беше заел — „Природният закон в духовния свят“. Прочетох едва една трета от нея. Мога да чета умни мисли, мога да чета и глупости, но тази книга не е нито едно от двете.

— В някои кръгове я смятат за доста еретична — призна Гилбърт, — но аз ви казах това, преди да я вземете, госпожице Корнелия.

— О, нямаше да имам нищо против, че е еретична. Мога да устоя на греха, но не мога да търпя глупостта — каза госпожица Корнелия спокойно.

— Като говорим за книги, „Безумна любов“ завърши най-накрая преди две седмици — отбеляза капитан Джим замислено. — Стигна до сто и три глави. Когато се ожениха, книгата веднага спря. Рекох си — край на бедите им.

— Никога не чета романи — каза госпожица Корнелия. — Разбра ли как е днес Джорди Ръсъл, капитан Джим?

— Да, отбих се да го видя по пътя към дома. Той се поправя бързо, но е затънал в куп неприятности, горкият, както обикновено. Повечето сам си ги забърква, но смятам, че това не ги прави поносими.

— Той е страшен песимист — каза госпожица Корнелия.

— Не, не точно песимист, Корнелия. Просто никога не намира нищо, което да му е угодно.

— А това не е ли песимизъм?

— Не, не. Песимист е този, който никога не очаква да намери нещо, което да му е по вкуса. Джорди още не е стигнал дотам.

— Би намерил добра дума и за самия дявол, Джим Бойд.

— Не, Корнелия, не мога да кажа нищо добро за дявола.

— Вярваш ли изобщо в него? — попита госпожица Корнелия сериозно.

— Как можеш да питаш, като знаеш какъв добър презвитерианец съм, Корнелия? Как може един презвитерианец да мине без дявол?

— Вярваш ли? — настояваше госпожица Корнелия.

Капитан Джим изведнъж се натъжи.

— Вярвам в онова, което веднъж чух един свещеник да нарича „мощна и интелигентна зла сила, която действа във вселената“ — каза той тържествено. — Вярвам в това, Корнелия. Можеш да го наречеш Дявола или Законът на злото, или Рогатия, или каквото име ти харесва. То е тук и всички неверници и еретици на света не могат да го отрекат, както не могат да отрекат Бог. То е тук и действа. Но, забележи, Корнелия, вярвам, че в бъдеще ще му се случи най-лошото.

— И аз се надявам на това — каза госпожица Корнелия. — Но като говорим за дявола, с положителност смятам, че Били Бут е обсебен от него в момента. Чувал ли си за последното представление на Били Бут?

— Не, какво е направил?

— Отишъл и изгорил новия кафяв костюм на жена си от сукно, за който тя била платила двайсет и пет долара в Шарлоттаун, защото твърди, че мъжете я гледали с прекалено възхищение, когато го носела в църквата за първи път. Не е ли това съвсем по мъжки?

— Госпожа Бут е много хубава и кафявото е нейният цвят — каза капитан Джим замислено.

— А това достатъчна причина ли е да хвърля новия ѝ костюм в кухненската печка? Били Бут е ревнив глупак и прави живота на съпругата си отвратителен. Тя плака цяла седмица за костюма си. О, Анн, ако можех да пиша като теб. Щях добре да наредя някои от тукашните мъже.

— Тези Бут са малко странни — каза капитан Джим. — Били изглеждаше най-здравомислещият, докато не се ожени и след това тази ревнива жилка избуя в него. А пък брат му Даниел винаги си е бил особняк.

— На всеки няколко дни имаше пристъпи на гняв и не искаше да става от леглото — каза госпожица Корнелия оживено. — Жена му трябваше да върши цялата работа в обора, докато му минеше пристъпът. Когато умря, хората ѝ изпратиха съболезнователни писма; аз бих ѝ изпратила поздравления. Баща им, старият Ейбръм Бут, беше противен стар пияница. Беше пиян на погребението на жена си, клатушкаше се и хълцаше „Не съм п... и... и... л много, но се чувствам у... у... жасно н... не... раз... по... ложен“. Хубавичко го мушнах в гърба с чадъра си, когато приближи до мен, и това го отрезви, докато изнесоха ковчега от къщата. Младият Джони Бут трябваше да се ожени вчера, но не можа, защото хвана заушка. Не е ли това по мъжки?

— Но какво е виновен, горкият?

— Щеше да ми стане на горкичък, ако аз бях Кейт Стърнс. Не зная дали е виновен, че се е разболял от заушка, но зная как цялата сватбена вечеря беше готова и всичко пропадна. Такава загуба! Трябвало е да хване заушка, когато е бил малък.

— Хайде, хайде, Корнелия, не мислиш ли, че си малко крайна?

Госпожица Корнелия сметна, че е под достойнството ѝ да отговори и вместо това се обърна към Сюзън Бейкър, стара мома от Глен с мрачно лице и мило сърце, която беше назначена като домашна помощница в малката къща за няколко седмици. Сюзън беше ходила при болен в Глен и току-що се беше върнала.

— Как е бедната леля Манди тази вечер? — попита госпожица Корнелия.

Сюзън въздъхна.

— Много зле, много зле, Корнелия. Страхувам се, че скоро ще бъде на небето, бедничката!

— Е, това не е толкова зле! — възкликна госпожица Корнелия със съчувствие.

Капитан Джим и Гилбърт се спогледаха. После внезапно станаха и излязоха.

— Понякога — каза капитан Джим, като се превиваше — е грях да не се смееш. Ах, тези жени!

XVIII

ЗОРА И ЗДРАЧ

В началото на юни, когато дюните бяха в огромен ореол от розови диви рози и Глен беше залят от ябълкови цветове, Марила пристигна в малката къща. Носеше голям черен куфар от конски косъм, украсен с месингов обков, който половин век беше почивал необезпокояван на тавана в „Грийн Гейбълс“. Сюзън Бейкър, която след двуседмичния си престой в малката къща беше започнала да боготвори „младата госпожа докторша“, отначало прие Марила доста ревниво. Но понеже Марила не се опитваше да се меси в кухнята и не показваше желание да прекъсва службата на Сюзън за благо на госпожа докторшата, добрата помощница се примири с присъствието ѝ и каза на приятелите си в Глен, че госпожица Кътбърт е изискана възрастна дама и си знае мястото.

Една вечер, когато небето беше пълно с червено великолепие и червеношийките пееха в мрака, в малкия „Дом на мечтите“ внезапно настъпи суматоха. Позвъниха по телефона в Глен и доктор Дейв и сестра с бяла касинка припряно тръгнаха на път. Марила сновеше по градинските алеи между черупките от раковини, като мърмореше молитви между стиснатите си устни, а Сюзън седеше в кухнята с памук в ушите и престилка на главата.

Лесли погледна от къщата горе край потока, видя, че всички прозорци на малката къща светят и не спа тази нощ.

Юнската нощ беше къса. Но тя се стори вечност на онези, които чакаха и се молеха.

— О, ще свърши ли някога? — каза Марила. После видя колко сериозни бяха доктор Дейв и сестрата и не посмя да задава повече въпроси. Нима е възможно Анн да... но Марила не можеше да предполага това.

— Не ми казвай — каза Сюзън свирепо в отговор на страданието в очите на Марила, — че Господ може да е толкова жесток и да ни отнеме това мило агънце, което всички толкова обичаме.

— Отнемал е и по-обичани — каза Марила с пресипнал глас.

Но на разсъмване, когато изгряващото слънце разкъса мъглиците, надвиснали над пясъчния насип, в малката къща дойде радостта. Анн беше въвн от опасност, а до нея лежеше едно мъничко момиченце с очите на майка си. Гилбърт, с посивяло лице и изтощен от нощната си агония, слезе да го съобщи на Марила и на Сюзън.

— Слава богу — потрепери Марила.

Сюзън стана и извади памука от ушите си.

— А сега за закуската — каза оживено Сюзън. — Аз съм на мнение, че всички ще сме доволни да хапнем и да пийнем. Кажете на младата госпожа докторша да не се тревожи за нищо — Сюзън е насреща. Кажете ѝ да мисли само за бебето си.

Гилбърт се усмихна доста тъжно, докато излизаше. Но на Анн, с лице, пребледняло от болката, но с грейнали от майчинството очи, нямаше нужда да ѝ казват да мисли за бебето си. Тя не мислеше за нищо друго. За няколко часа тя бе вкусила толкова прекрасно щастие, че се чудеше дали ангелите на небето не ѝ завиждат.

— Малката Джойс — мърмореше тя, когато Марила влезе да види бебето. — Решихме да я наречем така, ако е момиченце. Имаше толкова много имена, които ни харесваха; не можехме да изберем, затова решихме да е Джойс. За по-кратко можем да я наричаме Джой. О, Марила, преди мислех, че съм щастлива. Сега зная, че е било само подобие на щастие.

— Не трябва да говориш, Анн. Почакай, докато си възвърнеш силите — предупреди я Марила.

— Знаеш колко ми е трудно да не говоря — усмихна се Анн.

Отначало тя беше твърде слаба и твърде щастлива, за да забележи, че Гилбърт и сестрата изглеждаха угрижени, а Марила натъжена. После незабележим, студен и безпощаден страх пропълзя в сърцето ѝ. Защо радостта на Гилбърт не е по-голяма? Защо не говори за бебето? Защо не ѝ го дават след първия божествено щастлив час? Беше... беше ли се случило нещо лошо?

— Гилбърт — прошепна Анн умолително, — бебето... е добре... нали? Кажи ми, кажи ми.

Много време отне на Гилбърт да се обърне. После се наведе над Анн и я погледна в очите. Марила, която слушаше уплашено пред

вратата, чу жален, отчаян стон и избяга в кухнята, където Сюзън плачеше.

— О, горкото агънце, горкото агънце! Няма да го понесе, госпожице Кътбърт! Страхувам се, че това ще я убие. Тя толкова искаше това бебе. Как може да не излезе нищо, госпожице Кътбърт?

— Страхувам се, че е така, Сюзън. Гилбърт казва, че няма надежда. Още в началото разбра, че малкото няма да оживее.

На залез-слънце малката душа, която беше дошла на бял свят на разсъмване, си отиде, като остави след себе си отчаяние.

На следващия ден положиха малкото телце в тапициран с кадифе ковчег, който Лесли беше покрила с ябълкови цветове, и я откараха в гробището на църквата отвъд залива. Госпожица Корнелия и Марила прибраха всичките направени с любов дрешки, заедно с кошчето, което беше украсено с дантели.

— Това е страшно разочарование за мен — въздъхна госпожица Корнелия. — Очаквах това бебе и исках да е момиче.

— Мога само да съм благодарна, че Анн остана жива — каза Марила, потрепервайки, като си припомняше мрачните часове, когато момичето, което обичаше, минаваше през долината на сенките.

— Горкото, горкото агънце! Сърцето ѝ е разбито — каза Сюзън.

— Завиждам на Анн — каза Лесли неочаквано и грубо. — Бих ѝ завиждала, дори ако беше умряла! Беше майка за един хубав ден. С радост бих дала живота си за това!

— Не бих говорила така, скъпа Лесли — каза госпожица Корнелия неодобрително. Тя се страхуваше, че достопочтената госпожица Кътбърт ще помисли Лесли за ужасна.

Възстановяването на Анн беше дълго и мъчително заради много неща. Разцъфналите цветя и слънчевата светлина в света на „Четири вятъра“ силно я терзаеха. Но когато валеше пороеен дъжд, тя си представяше, че той удря безмилостно малкия гроб отвъд залива. А когато вятърът разпиляваше листата, тя чуваше тъжни гласове в него, които преди не беше чувала.

Любезните посетители също я огорчаваха с добронамерените си баналности, с които се стремяха да прикрият непрежалимата тежка загуба. Допълнителна рана причини писмото на Фил Блейк. Фил беше научила за раждането на детето, но не за смъртта му, и беше написала

на Анн поздравително писмо с радостни благопожелания, от което силно я заболя.

— Щях щастливо да му се смея, ако бебето ми беше живо — ридаеше тя пред Марила. — Но като го няма, това изглежда просто като безпричинна жестокост — макар да знам, че Фил не би ме наранила за нищо на света. О, Марила, не знам как някога бих могла отново да бъда щастлива. Всичко ще ме наранява до края на живота ми.

— Времето ще ти помогне — каза Марила, която се разкъсваше от съчувствие, но никога не можа да се научи да го изразява по друг начин, освен с остарели фрази.

— Не е честно — извика Анн. — Бебета се раждат и живеят на места, където не ги искат — където ще бъдат пренебрегвани, където няма да имат никакви възможности. Толкова щях да обичам моето бебе, да се грижа за него толкова нежно и да се опитам да й дам най-добрите възможности. А не ми беше позволено да я запазя.

— Това беше Божията воля, Анн — каза Марила, безпомощна пред загадката на вселената — каква е причината за незаслуженото страдание. — А на малката Джой й е по-добре там.

— Не мога да повярвам — проплака Анн горчиво. После, като видя, че Марила изглежда потресена, тя добави разпалено: — Защо изобщо трябваше да се ражда? И откъде знаеш, че е била Божията воля? Може би просто силите на злото са попречили на Божиите намерения. Не може да се очаква от нас да се примирим с това.

— О, Анн, не говори така — каза Марила, искрено обезпокоена да не би Анн да се понесе в дълбоки и опасни води. — Не можем да разберем всичко, но трябва да имаме вяра. Трябва да вярваме, че всичко е за добро. Зная, че сега ти е трудно да мислиш така. Но опитай се да бъдеш смела — заради Гилбърт. Той толкова се безпокои за теб. Ти не възстановяваш силите си толкова бързо, колкото би трябвало.

— О, зная, че съм голяма егоистка — въздъхна Анн. — Обичам Гилбърт повече от всякога и искам да живея заради него. Но сякаш част от мен е погребана в онова малко гробище край залива. И ме боли толкова, че се страхувам от живота.

— Няма винаги да боли толкова много, Анн.

— Мисълта, че понякога може да спира да ме боли, ме наранява повече от всичко друго, Марила.

— Да, зная. И аз съм го изпитвала, за други неща. Но всички ние те обичаме, Анн. Капитан Джим идва всеки ден да пита за теб. И госпожа Мур непрекъснато е тук, а госпожица Брайънт прекарва повечето от времето си да готви вкусни неща за теб. На Сюзън това много не ѝ харесва. Тя мисли, че може да готви толкова добре, колкото госпожица Брайънт.

— Скъпата Сюзън! О, всички са толкова мили с мен, Марила. Не съм неблагодарна и навярно когато тази ужасна болка понамалее, ще открия, че мога да продължа да живея.

XIX

ИЗГУБЕНАТА МАРГАРЕТ

Анн откри, че би могла да продължи да живее. Дойде и денят, когато тя се усмихна отново на една от речите на госпожица Корнелия. Но имаше нещо, което не се беше появявало преди в усмивката на Анн.

Първия ден тя успя да отиде на разходка с двуколка до носа на „Четири вятъра“, където я заведе Гилбърт. Той я остави там, докато преплава канала, за да посети пациент в рибарското селище. Безгрижен вятър се плъзгаше по залива и дюните, като разбиваше водата на бяла пяна и плискаше пясъка на брега с дълги линии сребристи разбиващи се вълни.

— Наистина съм щастлив, че те виждам тук отново, скъпа госпожо Блайт — каза капитан Джим. — Седни, седни. Страхувам се, че днес тук е доста прашно. Но няма защо да гледаш прахта, когато можеш да гледаш такъв пейзаж, нали?

— Не ми пречи прахта — каза Анн. — Но Гилбърт казва, че трябва да стоя на чист въздух. Мисля да отида да седна там долу на скалите.

— Искаш ли компания, или предпочиташ да си сама?

— Ако под компания разбираш своята, предпочитам я много повече, отколкото да съм сама — каза Анн и се усмихна. После въздъхна. Преди никога не бе имала нищо против да бъде сама. Сега това я плашеше. Сега, когато оставаше сама, се чувстваше страшно самотна.

— Ето едно хубаво местенце, където вятърът не може да те достигне — каза капитан Джим, когато стигнаха до скалите. — Често седя там. Чудесно място е да си седиш и да си мечтаеш.

— Ох... мечти — въздъхна Анн. — Сега не мога да мечтая, капитан Джим, приключих с мечтите.

— О, не си приключила, госпожо Блайт — о не, не си — каза капитан Джим замислено. — Зная как се чувстваш сега. Но ако

продължиш да живееш, отново ще си щастлива и първото нещо, по което ще познаеш това, ще са твоите възвърнати мечти. Ако не са мечтите ни, все едно сме мъртви. Как бихме понасяли живота, ако не бяха мечтите ни за безсмъртие? А това е мечта, която непременно ще се сбъдне, скъпа госпожо Блайт. Някой ден отново ще видиш малката си Джой.

— Но тя няма да бъде мое бебе — каза Анн с треперещи устни. — О, тя може да е, както казва Лонгфелоу, „красива девойка, нагиздена с небесна благодат“, но за мен ще е чужда.

— Господ ще се справи по-добре, вярвам — каза капитан Джим.

За момент и двамата замълчаха. После капитан Джим каза много внимателно:

— Госпожо Блайт, може ли да ти разкажа за изгубената Маргарет?

— Разбира се — отвърна Анн кротко.

Тя не знаеше коя е тази „изгубена Маргарет“, но почувства, че ще чуе романтичната история от живота на капитан Джим.

— Много пъти съм искал да ти разкажа за нея — продължи капитан Джим. — Знаеш ли защо, госпожо Блайт? Защото искам някой да я помни и да мисли за нея, след като си отида. Не бих понесъл името ѝ да бъде забравено от живите. А сега никой, освен мен не си спомня за изгубената Маргарет.

После капитан Джим разказа историята — стара, забравена история. Преди повече от петдесет години Маргарет беше заспала един ден в рибарската лодка на баща си, която я беше отнесла — или така предполагаша, защото не се знаеше нищо със сигурност за съдбата ѝ — по канала, отвъд насипа, за да намери гибелта си в черната буря, която се беше извила толкова неочаквано през онзи далечен летен следобед. Но за капитан Джим случилото се преди петдесет години сякаш бяха вчера.

— После месеци наред се скитах по брега — каза той тъжно, — за да търся тялото ѝ, но морето никога не ми го върна. Но някой ден ще я намеря, госпожо Блайт, ще я намеря някой ден. Тя ме чака. Ще ми се да ти кажа сега как изглеждаше тя, но не мога. Виждах прозрачната, сребриста мъгла над насипа при изгрева на слънцето, която приличаше на нея; после пък виждах бялата бреза в гората ей там отзад, която ме караше да мисля за нея. Тя имаше светлокафява коса и малко бяло

нежно лице, дълги пръсти като твоите, госпожо Блайт, само че помургани, защото беше момиче от брега. Понякога се събуждам през нощта и чувам морето да ме зове както някога, сякаш е гласът на Маргарет. А когато има буря и вълните ридаят и стенат, чувам нейните вопли сред тях. А когато се смеят във весел ден, това е нейният смях. Морето ми я отне, но някой ден ще я намеря, госпожо Блайт. То не може да ни разделя завинаги.

— Радвам се, че ми разказа за нея — каза Анн. — Често съм се чудела защо си прекарал сам целия си живот.

— Не можех да обичам никоя друга. Изгубената Маргарет отнесе сърцето ми със себе си — каза старият влюбен, който вече петдесет години беше верен на удавената си любима. — Няма да ми се сърдиш, ако поговоря повечко за нея, нали, госпожо Блайт? За мене е удоволствие, защото цялата болка от спомена за нея отдавна е изчезнала и е останала само нейната благодат. Зная, че никога няма да я забравиш, госпожо Блайт. А ако следващите години, както се надявам, донесат други малки същества на дома ти, искам да ми обещаеш, че ще им разкажеш историята на изгубената Маргарет, за да не бъде забравено името ѝ сред човешкия род.

XX

ПРЕМАХНАТИ ПРЕГРАДИ

— Анн — каза Лесли, като рязко прекъсна настъпилата за кратко тишина, — не знаеш колко е хубаво отново да седя тук с теб, да работим, да разговаряме и да мълчим заедно.

Те седяха сред синеоките цветя на брега на потока в градината на Анн. Водата блещукаше и си тананикаше нещо край тях; брезите хвърляха върху тях шарените си сенки; покрай пътеките цъфтяха рози. Слънцето започваше да се спуска, а въздухът беше изпълнен със смесена музика. Имаше една музика на вятъра в боровете зад къщата, друга — на вълните върху насипа, и трета — от далечната камбана на църквата, край която спеше вечен сън мъничкото момиченце. Анн обичаше тази камбана, макар че сега ѝ навяваше тъжни мисли.

Тя погледна с любопитство към Лесли, която беше захвърлила ръкоделието си и говореше без задръжки, което беше крайно необичайно за нея.

— В онази ужасна нощ, когато ти беше толкова болна — продължи Лесли — си мислех, че може би повече няма да разговаряме, да се разхождаме и да работим заедно. И разбрах какво означава за мен приятелството ти и какво противно зверче съм била.

— Лесли! Лесли! На никого не разрешавам да обижда приятелите ми.

— Истина е. Точно такава съм — противно зверче. Трябва да ти кажа нещо, Анн. Предполагам, че то ще те накара да ме презираш, но трябва да го призная. Анн, през изминалата зима и през пролетта имаше време, когато те мразех.

— Знаех — каза спокойно Анн.

— Знаела си?

— Да, виждах го в очите ти.

— И въпреки това продължи да ме обичаш и да бъдеш моя приятелка.

— Е, ти ме мразеше само понякога, Лесли. През останалото време ме обичаше, мисля.

— Да, със сигурност. Но това друго неприятно чувство винаги се завръщаше в сърцето ми, като разваляше всичко. Мразех те, защото ти завиждах — о, понякога се разкъсвах от завист към тебе. Ти имаше скъп малък дом и любов, и щастие, и мечти — всичко, което винаги съм искала и никога не съм имала и не можех да имам. О, никога не можех да имам! Това ме измъчваше. Нямах да ти завиждам, ако имах надежда, че някога животът ми ще бъде различен. Но нямах, нямах... и това изглеждаше несправедливо. Това ме караше да се противопоставям и ме огорчаваше, затова те мразех толкова понякога. О, толкова се срамувах от това. И сега умирам от срам. Но не можех да го преодоля. През онази нощ, когато се страхувах, че може да не оживееш, си мислех, че ще бъда наказана за злобата си, и тогава много те обичах, Анн. Никога не съм имала кого да обичам, откакто умря майка ми, освен старото куче на Дик. Толкова е страшно да нямаш кого да обичаш — животът е толкова празен, а няма нищо по-лошо от празнотата.

Лесли трепереше и започваше да се обърква от силата на чувствата си.

— Недей, Лесли — помоли я Анн. — Разбирам, не говори повече за това.

— Трябва, трябва. Когато разбрах, че си жива, се заклет да ти кажа веднага, щом се оправяш, че няма повече да приемам приятелството и дружбата ти, без да ти кажа колко съм недостойна за тях. И толкова се страхувах, че заради това ще ме намразиш.

— Не трябва да се страхуваш от това, Лесли.

— О, толкова се радвам, толкова се радвам, Анн. — Лесли здраво стисна почернелите си и задебели от работа ръце, за да спре треперенето им. — Но искам да ти разкажа всичко, щом сега съм започнала. Предполагам, че не си спомняш първия път, когато ме видя. Не беше онази вечер на брега.

— Не, беше вечерта, когато Гилбърт и аз дойдохме у дома. Ти подарваше гъските си надолу по хълма. Спомням си много добре! Мислех си колко си красива. След това седмици наред умирах от желание да разбера коя си ти.

— Аз разбрах кои сте вие, макар че никога преди това не ви бях виждала. Бях чула за новия доктор и съпругата му, които щяха да дойдат да живеят в малката къща на госпожица Ръсъл. Аз... аз те намразих в онзи миг, Анн.

— Усетих омразата в очите ти, а после се усъмних, помислих, че съм се излъгала. Защо беше това?

— Защото изглеждаше толкова щастлива. О, сега ще се съ согласиш с мене, че съм противно зверче — да мразя друга жена, само защото е щастлива, и то когато щастието ѝ не ми отнема нищо! Ето защо не идвах да те видя. Много добре знаех, че трябва, дори нашите прости обичаи в „Четири вятъра“ го изискват. Но не можех. Гледах те през моя прозорец. Виждах те да се разхождаш вечер с мъжа си в градината или да тичаш по алеята с тополите, за да го посрещнеш. И това ме огорчаваше. Но от друга страна исках да го преодоляя. Чувствах, че ако не бях толкова лоша, щях да те обикна и да откроя в теб онова, което никога не бях имала в живота си — близка, истинска приятелка на моята възраст. После, спомняш ли си онази вечер на брега? Ти се страхуваше, че ще те помисля за луда.

— Беше много странна среща, Лесли.

— Онази вечер бях много нещастна. Денят ми беше тежък. Беше много, много трудно да се справя с Дик този ден. По принцип той е добродушен и лесно се контролира. Но в някои дни е много различен. Бях толкова разстроена — веднага, щом той заспа, избягах на брега. Там беше единственото ми убежище. Седях там и си мислех как беше завършил животът на горкия ми баща и се чудех дали и аз няма да свърша така някой ден. О, сърцето ми беше изпълнено с черни мисли! И тогава ти дойде, танцувайки край залива като щастливо и безгрижно дете. В този момент те мразех повече от всякога. Но въпреки това копнеех за приятелството ти. Люшках се между тези две чувства. Когато се прибрах у дома онази вечер, плаках от срам за това, което сигурно си беше помислила за мен. Но винаги беше същото, когато идвах тук. Понякога бях щастлива и ми беше приятно гостуването. Но друг път това отвратително чувство помрачаваше всичко. Имаше времена, когато ме болеше от всичко около теб и около къщата ти. Ти имаше толкова скъпи малки нещица, които аз не можех да имам. Знаеш ли — нелепо е — но особено ме дразнеха онези твои порцеланови кучета. Понякога ми се щеше да грабна Гог и Магог и да ударя един в

друг нахалните им черни носове. Смейш се, Анн, но на мен не ми беше смешно. Идвах тук и виждах теб и Гилбърт с вашите книги и цветя, с домашните ви божества и с малките ви семейни шеги. И любовта ви един към друг, която личеше във всеки поглед и дума, дори когато не го забелязвахте, а аз трябваше да се завръщам у дома при... знаеш при какво се връщах у дома! О, Анн, не вярвам да съм ревнива и завистлива по природа. Когато бях малка, ми липсваха много неща, които моите съученици имаха, но никога не ме е било грижа, никога не съм ги мразела за това. Но май съм станала толкова омразна...

— Лесли, престани да се обвиняваш. Ти не си омразна, ревнива или завистлива. Животът, който е трябвало да живееш, малко те е пречупил може би — но той би съсипал дори по-добри и благородни характери от твоя. Позволявам ти да ми говориш всичко това, защото вярвам, че за теб е по-добре да го кажеш и да освободиш душата си от него. Но не се обвинявай повече.

— Добре, няма. Само исках да ме опознаеш такава, каквата съм. Онзи път, когато ми каза, че очакваш дете, беше по-лошо от всякога, Анн. Никога няма да си простя за начина, по който се държах тогава. Покаях се със сълзи. И наистина вложих много нежни и любящи мисли за теб в малката рокличка, която уших. Но трябваше да зная, че каквото и да направя, накрая завършва със саван.

— Лесли, това е мъчително и ужасно. Забрави тези мисли. Толкова се радвах, когато донесе рокличката.

— Анн, знаеш ли, вярвам, че винаги ще те обичам след това. Мисля, че никога повече няма да имам такова ужасно чувство към теб. Като разказах всичко, сякаш съм приключила с него по някакъв начин.

— Не, сега сме истински приятелки, Лесли, и аз съм много щастлива.

— Надявам се да не ме разбереш неправилно, ако кажа още нещо. Анн, бях потресена до дъното на сърцето си, когато ти изгуби бебето си. Ако можеш да я запазя, като отрежа една от ръцете си, щях да го направя. Но твоята скръб ни сближи. Твоето съвършено щастие вече не е преграда. О, не ме разбирай погрешно, скъпа — не се радвам, че щастиято ти вече не е пълно — мога да ти го кажа откровено; но щом не е, значи вече няма такава пропаст между нас.

— Разбирам, Лесли. Сега просто ще затворим миналото и ще забравим неприятните неща от него. Всичко ще бъде различно. Мисля,

че ти беше чудесна. И, Лесли, твърдо вярвам, че животът все още има да ти предложи нещо добро и красиво.

Лесли поклати глава.

— Не — каза тя равнодушно. — Няма никаква надежда. Дик никога няма да се оправи, а ако паметта му се възвърне... о, Анн, ще бъде по-лошо, дори по-лошо, отколкото сега. Това е нещо, което не можеш да разбереш. Госпожица Корнелия казвала ли ти е как се омъжих за Дик?

— Да.

— Радвам се. Исках да знаеш, но нямаше да мога да говоря за това, ако ти не знаеше. Анн, струва ми се, че още от дванайсетгодишна възраст животът ми е горчив. Преди това имах щастливо детство. Бяхме много бедни, но не ни беше грижа. Татко беше прекрасен — толкова умен, любящ, отзивчив. Бяхме приятели, доколкото мога да си спомня. А мама беше толкова мила. Тя беше много, много красива. Аз приличам на нея, но не съм толкова красива колкото нея.

— Госпожица Корнелия казва, че ти си много по-красива.

— Тя греши или има някакви предразсъдъци. Мисля, че моята фигура е по-хубава — мама беше дребна и прегърбена от тежка работа — но имаше ангелско лице. Просто я гледах с обожание. Всички ние я боготворяхме — татко, Кенет и аз.

Анн си спомни, че госпожица Корнелия беше изказала много по-различно впечатление от майката на Лесли. Но нямаше ли любовта по-истински поглед? Въпреки това беше егоистично от страна на Роуз Блейк да накара дъщеря си да се омъжи за Дик Мур.

— Бях много амбициозна — продължи Лесли. — Имах намерение да преподавам и да спечеля достатъчно за колеж. Имах намерение да се изкача на самия връх. О, и за това няма да говоря. Няма смисъл. Знаеш какво стана. Виждах милата ми майчица отчаяна, която беше такъв роб цял живот, изгонена от дома си. Разбира се, можех да спечеля достатъчно, за да преживеем. Но мама не можеше да напусне дома си. Беше дошла там като булка... и толкова беше обичала татко... и всичките й спомени бяха там. Дори, Анн, когато си помисля, че я направих щастлива през последната година от живота ѝ, не съжалявам за това, което направих. Колкото до Дик — не го мразех, когато се омъжих за него. Знаех, че пие, но никога не бях чувала историята за онова момиче долу в рибарското село. Ако я знаех,

нямаше да се омъжа за него, дори заради мама. След това го намразих, но мама никога не разбра. Тя умря и аз останах сама. Бях само на седемнайсет и бях сама. Дик беше отплавал на „Четири сестри“. Надявах се, че няма много да стои у дома. Морето винаги е било в кръвта му. Нямах на какво друго да се надявам. Е, капитан Джим го върна у дома, както знаеш, и това е всичко. Сега ме познаваш, Анн — най-лошото от мен — всички прегради са премахнати. А ти все още ли искаш да си ми приятелка?

Анн погледна нагоре през брезите.

— Аз съм твоя приятелка и ти си моя приятелка, завинаги — каза тя. — Никога не съм имала такава приятелка. Имала съм много скъпи и обичани приятели, но в теб има нещо, Лесли, което не съм откривала у други.

Те стиснаха ръце и се усмихнаха една на друга през сълзите, които изпълваха сивите и сините очи.

XXI

ГОСПОЖИЦА КОРНЕЛИЯ УРЕЖДА НЕЩАТА

Гилбърт настояваше да задържат Сюзън в малката къща и през лятото. Отначало Анн възрази.

— Животът ни тук е толкова приятен, Гилбърт. Би се развалил малко, ако има още някой. Сюзън е много мила, но тя е външен човек. Няма да ми стане нищо да върша работата тук.

— Трябва да послушаш съвета на доктора си — каза Гилбърт. — Има стара поговорка за вярването, че жените на обуцарите ходят боси и съпругите на докторите умират млади. Нямам предвид, че това ще се сбъдне в моята къща. Ще задържиш Сюзън, докато се възстановиш и докато тези малки вдлъбнатини на бузите ти се напълнят.

— Не се безпокойте, госпожо доктор — каза Сюзън, като влезе внезапно. — Забавлявайте се и не се безпокойте за килера. Всичко е в ръцете на Сюзън. Няма смисъл да държите куче, ако си лаеете сами. Ще ви нося закуската в леглото всяка сутрин.

— В никакъв случай — разсмя се Анн. — Съгласна съм с госпожица Корнелия, че е възмутително жена, която не е болна, да закусва в леглото.

— О, Корнелия! — каза Сюзън с неизразимо презрение. — Мисля, че имате повече здрав разум, госпожо доктор, за да не обръщате внимание на думите на Корнелия Брайънт. Не виждам защо винаги трябва да хули мъжете, въпреки че е стара мома. Аз също съм стара мома, но никога няма да ме чуete да ругая мъжете. Харесвам ги. Бих се омъжила за някого от тях, ако можех. Не е ли странно, че никой не ми е искал ръката, госпожо доктор? Не съм красавица, но изглеждам толкова добре, колкото повечето омъжени жени, които виждате. Но никога не съм имала обожател. Каква смятате, че е причината?

— Може да е предопределението — предположи Анн сериозно.

Сюзън кимна.

— Това съм си мислела и аз често, госпожо доктор, и е голяма утеха за мен. Нямам нищо против това, че никой не ме иска, щом така е разпоредил Всевишният и това е Неговата воля. Но понякога в мен се промъква съмнение, госпожо доктор, и се чудя дали Рогатия няма пръст в тази работа. Но може би — добави Сюзън с просветнало лице — все пак ще имам шанса да се омъжа. Една жена никога не може да бъде сигурна, че няма да се омъжи, докато не я погребат, госпожо доктор, а междувремени ще запекат една фурна сладкиши с череши. Забелязах, че докторът ги обича, харесва ми да готвя за мъж, който цени храната.

Същия следобед се отби госпожица Корнелия, леко запъхтяна.

— На черешов сладкиш ли мирише? — попита тя. — Ако е така, поканете ме на чай. Това лято не съм яла черешов сладкиш. Онези негодници, момчетата на Гилман от Глен, ми откраднаха всичките череши.

— Хайде, хайде, Корнелия — запротестира капитан Джим, който четеше морски роман в ъгъла на всекидневната, — не трябва да говориш така за бедните момченца на Гилман, останали без майка, освен ако нямаш сигурно доказателство. Само защото баща им не е твърде почтен, не е причина да ги наричаш крадци. По-възможно е червеношийките да са ти отнесли черешите. Тази година са страшно много.

— Червеношийки! — каза госпожица Корнелия презрително. — Хм-м-м-м! Тези червеношийки са двукраки, повярвайте ми!

— Е, добре, повечето от червеношийките в „Четири вятъра“ са конструирани на този принцип — каза капитан Джим сериозно.

Госпожица Корнелия го изгледа втренчено за момент. После тя се облегна назад в люлеещия се стол и се смя дълго и звучно.

— Е, най-накрая улучи, Джим Бойд, признавам. Виж го колко е доволен, Анн. А пък за краката на червеношийките ще отбележа следното: ако червеношийките имат дълги, голи, загорели от слънцето крака, с висящи върху тях дрипави панталони, каквито видях на черешата си една сутрин на разсъмване миналата седмица, ще помоля момчетата на Гилман за извинение. Докато сляза в градината, тях вече ги нямаше. Не можех да разбера как са изчезнали толкова бързо, но капитан Джим ми обясни. Отлетели са, разбира се.

Капитан Джим се разсмя и си тръгна, като със съжаление отклони поканата да остане за вечеря и да хапне черешов сладкиш.

— Ще се отбия по пътя при Лесли и ще я попитам дали иска да вземе наемател — продължи госпожица Корнелия. — Вчера получих писмо от госпожа Дейли в Торонто, която ми беше за малко наемателка преди две години. Предлага ми да приема един неин приятел за лятото. Казва се Оуън Форд, занимава се с вестници, изглежда е внук на учителя, който построи тази къща. Най-голямата дъщеря на Джон Селуин се омъжи за човек от Онтарио, който се казваше Форд, а това е нейният син. Той иска да види къде са живели някога баба му и дядо му. През пролетта боледувал тежко от коремен тиф и още не се е оправил съвсем, затова лекарят му препоръчал да дойде на морето. Не иска да отсяда в хотел — иска просто тихо място в някой дом. Не мога да го взема, понеже през август няма да съм тук. Избрана съм за делегат на конгреса на женските дружества в Кингспорт и ще отида. Не зная дали Лесли ще иска да си направи труда за него, но не виждам друга възможност. Ако тя не може да го приеме, той ще трябва да отиде отвъд залива.

— След като я видиш, върни се и ни помогни да изядем черешовите ни сладкиши — каза Анн. — Доведи и Лесли и Дик, ако могат да дойдат. Значи отиваш в Кингспорт? Колко хубаво ще си прекараш. Трябва да ти дам писмо за една моя приятелка, която живее там — госпожа Джонас Блейк.

— Убедих госпожа Томас Холт да дойде с мен — каза госпожица Корнелия със задоволство. — Време е да си вземе кратка почивка, повярвай ми. Тя е изтощена до смърт от работа. Том Холт може да плете красиво на една кука, но не може да издържа семейството си. Той сякаш никога не става достатъчно рано, за да свърши някоя работа, но винаги може да стане рано, за да отиде на риба. Не е ли това съвсем по мъжки?

Анн се усмихна. Беше се научила да не взема на сериозно голяма част от мненията на госпожица Корнелия за мъжете от „Четирите вятъра“. Иначе трябваше да повярва, че те са събрани измежду най-отчаяните негодници и неудачници на света, със съпруги същински робини и мъченици. Този същият Том Холт, например, тя познаваше като мил съпруг, обичан баща и чудесен съсед. Макар да беше доста склонен към мързел, като обичаше повече риболова, отколкото

фермерството, и да притежаваше безвредната ексцентричност да плете, никой, освен госпожица Корнелия, нямаше нищо против него. Съпругата му беше въртокъщница, която се хвалеше с предприемчивостта си; семейството му живееше спокойно извън фермата; здравите му синове и дъщери, които бяха наследили енергичността на майка си, всички до един бяха на почтения път към преуспяването в живота. В Глен Сейнт Мери нямаше по-щастлив дом от този на семейство Холт.

Госпожица Корнелия се завърна удовлетворена от къщата горе край потока.

— Лесли ще го вземе — обяви тя. — Чак подскочи от радост при тази възможност. Исква да събере малко пари, за да препокрие покрива на къщата си тази есен. Очаквам капитан Джим да е повече от заинтригуван, когато чуе, че тук ще дойде внук на семейство Селуин. Лесли каза да ти предам, че копнее за черешов сладкиш, но не може да дойде за чая, защото трябва да намери гъските си. Били се изгубили. Но каза, ако остане някое парче, да го оставиш в килера, а тя ще дотича да го вземе по здрач, когато привърши с лова. Не знаеш, Анн, колко добре ми стана на сърцето, когато чух, че Лесли ти изпраща такова съобщение. Напоследък много се е променила. Смее се и се шегува като малко момиче, а от думите ѝ разбирам, че често идва тук.

— Всеки ден, или аз ходя при нея — каза Анн. — Не зная какво щях да правя без Лесли, особено сега, когато Гилбърт е толкова зает. Рядко си е у дома, освен за по няколко часа след полунощ. Наистина се труди до смърт. Толкова много хора отвъд залива го викат сега.

— Можеха да се задоволят със своя доктор — каза госпожица Корнелия. — Макар че не мога да ги упрекна, защото той е методист. Откакто доктор Блайт върна към живота госпожа Алонби, хората смятат, че той може да вдигне на крака и мъртвец. Мисля, че доктор Дейв малко му завижда — точно като мъж. Като говорим за доктори, ще ми се доктор Блайт да намине и да погледне онзи цирей на врата на Дик Мур. Той надхвърля възможностите на Лесли. Не знам защо му са на Дик Мур циреи — сякаш не причинява достатъчно грижи и без тях!

— Знаеш ли, Дик има слабост към мене — каза Анн. — Ходи по петите ми като куче и се усмихва като доволно дете, когато го забележа.

— Полазват ли те тръпки?

— Съвсем не. Горкият Дик Мур по-скоро ми харесва. Изглежда някак си жалостив и трогателен.

— Нямаше да го смяташ за много трогателен, ако го беше видяла в опаките му дни, повярвай ми. Но се радвам, че нямаш нищо против него — толкова по-добре за Лесли. Тя ще има повече работа, когато пристигне наемателят ѝ. Надявам се, че е свестен. Сигурно ще ти хареса — той е писател.

— Чудя се защо хората по принцип предполагат, че ако двама индивиди са писатели, те непременно трябва да са близки — каза Анн с голяма доза надменност. — Никой не очаква двама ковачи да са страстно привлечени един към друг, просто защото и двамата са ковачи.

Въпреки това тя очакваше пристигането на Оуън Форд с приятно чувство на нетърпение. Ако той беше млад и привлекателен, можеше да се окаже много приятно допълнение към обществото в „Четири вятъра“. Вратите на малката къща бяха винаги отворени за сродни души.

XXII

ОУЕН ФОРД ИДВА

Една вечер госпожица Корнелия се обади по телефона на Анн.

— Писателят пристигна току-що. Ще го докарам у вас и ти можеш да му покажеш пътя към дома на Лесли. По-напряко е, отколкото да обикалям по другия път, а пък и страшно бързам. Бебето на Рийс е паднало в кофа с вряла вода в Глен и е полумъртво от попарването. Искат да отида веднага — за да сложа нова кожа на детето, може би. Госпожа Рийс винаги е толкова нехайна, а после очаква другите хора да поправят грешките ѝ. Нали ще ме извиниш, скъпа? Могат да докарат куфара му утре.

— Много добре — каза Анн. — Как изглежда той, госпожице Корнелия?

— Ще видиш как изглежда отвън, когато го доведе. А как изглежда отвътре знае само Господ, който го е създал. Няма да кажа нито дума повече, защото всички слушалки в Глен са вдигнати.

— Госпожица Корнелия очевидно не може да открие нищо нередно във външността на господин Форд, иначе щеше да го каже, въпреки слушалките — каза Анн. — Следователно стигам до заключението, че господин Форд е по-скоро хубав, отколкото грозен.

— Е, госпожо доктор, обичам да виждам хубави мъже — каза Сюзън откровено. — Не е ли по-добре да му приготвя закуска? Има ягодов сладкиш, който се топи в устата.

— Не, Лесли го очаква и му е приготвила вечеря. Всъщност, искам този ягодов сладкиш за собствения ми беден мъж. Ще се прибере късно, така че остави за него отвън сладкиша и чаша мляко, Сюзън.

— Ще го направя, госпожо доктор. Сюзън държи нещата в ръцете си. В края на краищата, по-добре да даваш сладкиши на познати мъже, отколкото на непознати.

Когато Оуън Форд пристигна, Анн тайно си призна, докато госпожица Корнелия го влачеше след себе си вътре, че той наистина

изглежда много добре. Беше висок и широкоплещест, с гъста кестенява коса, с фино оформени нос и брадичка, с големи и блестящи тъмносиви очи.

— Забелязахте ли ушите и зъбите му, скъпа госпожо доктор? — запита по-късно Сюзън. — Той има най-добре оформените уши, които някога съм виждала на главата на мъж. Разбирам от уши. Когато бях млада, се страхувах, че ще трябва да се омъжа за човек с уши като мухоловки. Но не е трябвало да се тревожа толкова.

Анн не беше забелязала ушите на Оуън Форд, но видя зъбите му, когато устните над тях се разтвориха в искрена и дружелюбна усмивка. Когато не се смееше, лицето му беше доста тъжно и безизразно, почти като меланхоличния, загадъчен герой от моминските мечти на самата Анн; но те се осветяваха от веселие, настроение и обаяние, когато се усмихнеше. Със сигурност отвън, както беше казала госпожица Корнелия, Оуън Форд беше много представителен.

— Не можете да разберете колко се радвам, че съм тук, госпожо Блайт — каза той, като се оглеждаше с живи и умни очи. — Имам странното чувство, че съм си дошъл у дома. Майка ми е родена и е

прекарала детството си тук, знаете. Много ми е разказвала за стария си дом. Познавам разположението му така добре, като на дома, в който живеех. Разбира се, тя ми разказа историята за построяването на къщата и как дядо ми мъчително е очаквал пристигането на „Крал Уилям“. Мислех си, че толкова стара къща отдавна е изчезнала, иначе отдавна щях да дойда да я видя.

— Старите къщи не изчезват лесно на този вълшебен бряг — усмихна се Анн. — Това е „земя, където всички неща винаги изглеждат същите“. Къщата на Джон Селуин дори не е много променена. Розовите храсти отвън е посадил дядо ви за съпругата си — точно в тази минута те цъфтят.

— С ваше позволение трябва скоро да разгледам цялата градина.

— Вратите ни винаги ще са отворени за вас — обеща Анн. — А знаете ли, че старият морски капитан, който пази фара на „Четири вятъра“, е познавал добре Джон Селуин и съпругата му, когато е бил малко момче? Той ми разказа тяхната история вечерта, когато пристигнах тук.

— Не е възможно! Това е откритие. Трябва да го намеря.

— Няма да е трудно. Всички сме добри приятели на капитан Джим. Но мисля, че госпожа Мур ви очаква. Ще ви покажа пътя.

Анн го поведе към къщата горе до потока, по поляна, която беше бяла като сняг от маргаритките. Хора, препълнили една лодка, пееха далеч отвъд залива. Звукът се носеше над водата като лека, неземна музика, носена от вятъра над осветеното от звезди море. Светлината на големия фар проблясваше в мрака. Оуън Форд се огледа с удовлетворение.

— Значи това е „Четири вятъра“ — каза той. — Не бях подготвен, че ще е толкова красиво, въпреки всички възхвали на майка ми. За нула време ще стана здрав като кон. И ако вдъхновението идва от красотата, със сигурност ще мога да започна моя голям канадски роман тук.

— Не сте ли го започнали още? — попита Анн.

— Уви, не. Може би сред това спокойствие и красота ще успея да го завърша. Госпожица Брайънт ми каза, че пишете.

— О, само някои малки неща за деца. Не съм написала много, откакто се омъжих. И нямам планове за голям канадски роман — разсмя се Анн. — Това изобщо не ми е по силите.

Оуън Форд също се разсмя.

— Смея да кажа, че не е и по моите сили. Все едно, смятам да опитам някой ден. Един вестникар няма много време да пише романи. Писал съм доста разкази за списанията, но никога не съм имал достатъчно време да напиша цяла книга. Сега съм си взел три месеца отпуск, но пък нямам тема за роман. Няма за какво да пиша.

Една идея пробягна в ума на Анн толкова неочаквано, че тя подскочи. Но не я произнесе на глас, защото вече бяха стигнали до къщата на Мур. Когато влязоха в двора, Лесли излезе на верандата от страничната врата, като се взираше в мрака за очаквания гост. Беше застанала точно там, където топлата жълта светлина я обливаше през отворената врата. Носеше семпла рокля от евтин, кремав памучен муселин, с обичайния тъмночервен колан. Лесли никога не се разделяше с петното тъмночервено върху себе си. Беше казала на Анн, че никога не се чувствала добре без червен цвят някъде по себе си, дори да е само цвете. За Анн той символизираше пламтящата, затворена индивидуалност на Лесли, лишена от всякакъв външен израз, освен този горящ отблясък. Роклята на Лесли беше леко изрязана на врата и имаше къси ръкави. Ръцете ѝ се белееха като мраморни. Всички прекрасни извивки на тялото ѝ се очертаваха в мека тъмнина срещу светлината. Косата ѝ блестеше като пламък. Зад нея беше пурпурното небе, разцъфтяло със звездите над залива.

Анн чу как спътникът ѝ ахна. Дори в полумрака тя виждаше смайването и възхищението на лицето му.

— Кое е това красиво същество? — попита той.

— Това е госпожа Мур — каза Анн. — Тя е прекрасна, нали?

— Никога не съм виждал друга като нея — отвърна той, съвсем замаян. — Не бях подготвен. Господи, човек не очаква хазайката му да е богиня! Ако беше облечена в пурпурно с наниз аметисти в косата, щеше да бъде същинска морска царица. А тя взема наематели.

— Дори богините трябва да се издържат — каза Анн. — А Лесли не е богиня. Тя е просто много красива жена, човешко същество като всички нас. Госпожица Брайънт разказа ли ви за господин Мур?

— Да. Той е умствено изостанал или нещо подобно, нали? Но тя не ми каза нищо за госпожа Мур и аз предположих, че тя е обикновена чевръста домакиня, която приема наематели, за да припечели нещичко.

— Е, Лесли прави точно това — каза Анн сухо. — И въобще не ѝ е приятно. Надявам се да нямате нищо против Дик. Ако имате, моля ви, не го показвайте пред Лесли. Ще я обиди страшно. Той е просто едно голямо бебе и понякога доста досажда на околните.

— О, няма да му обръщам внимание. Не мисля, че ще се задържам много в къщата, във всеки случай, освен когато се храня. Но какво нещастие е всичко това! Животът ѝ сигурно е тежък.

— Тежък е. Но тя не обича да я съжаляват.

Лесли се беше прибрала в къщата и сега ги посрещна на предната врата. Тя поздрави Оуън Форд със студена учтивост и му каза с делови тон, че стаята и вечерята му са готови. Дик, с глупава усмивка, се затътри нагоре с куфара, и Оуън Форд беше въведен като квартирант на старата къща сред върбите.

XXIII

КНИГАТА НА ЖИВОТА НА КАПИТАН ДЖИМ

— Хрумна ми странна идея — каза Анн на Гилбърт, когато се прибра у дома.

Той се беше върнал по-рано, отколкото очакваше тя, и се наслаждаваше на черешовия сладкиш на Сюзън. Самата Сюзън се суетеше наоколо като дух пазител и наблюдаваше с удоволствие как Гилбърт яде сладкиша.

— Каква идея? — попита той.

— Още не бива да ти казвам, не и докато не се уверя, че ще мога да я осъществя.

— Какво представлява Форд?

— О, много е добър и изглежда много добре.

— Толкова красиви уши, скъпи докторе — подхвърли Сюзън пламенно.

— Той е около трийсет и пет годишен и обмисля да напише роман. Гласът му е приятен и усмивката му е очарователна, знае как да се облича. Някак си изглежда така, сякаш животът му изобщо не е бил лесен.

Оуън Форд дойде вечерта на другия ден с бележка за Анн от Лесли. Те прекараха времето до залез-слънце в градината и после отидоха на разходка на луна в залива с малката лодка, която Гилбърт беше приготвил за летните излети. Те харесаха Оуън извънредно много и имаха онова чувство, че го познават от много години.

— Той е толкова хубав, колкото ушите си, скъпа госпожо доктор — каза Сюзан, след като гостът си отиде.

Той беше казал на Сюзан, че никога не е вкусвал нищо подобно на нейния ягодов сладкиш и чувствителното сърце на Сюзън стана негово завинаги.

— Той има стил — размишляваше тя, докато разчистваше остатъците от вечерята. — Наистина е странно, че не е женен, мъж като него може да има която си поиска. Е, може би е като мен, още не е срещнал подходящата.

Сюзън изпадна в романтично настроение в хода на мислите си, докато миеше съдовете от вечерята.

След две вечери Анн заведе Оуън Форд на носа на „Четири вятъра“, за да го представи на капитан Джим. Поляните с детелина на брега се белееха от западния вятър, а капитан Джим можеше да се похвали с един от най-хубавите залежи. Самият той се беше завърнал току-що от обиколка на залива.

— Трябваше да прескоча от другата страна и да кажа на Хенри Ролък, че умира. Всички останали се страхуваха да му го кажат. Очаквах, че страшно ще се ядоса, защото е твърдо решен да живее и не преставаше да крои планове за есента. Жена му смяташе, че трябва да му се каже и че аз съм най-подходящ да му съобщя, че не може да се оправи. Хенри и аз сме стари приятели — години наред сме плавали заедно на „Сивия залив“. Отидох, седнах до леглото на Хенри и му го казах открито и просто, защото ако нещо трябва да се каже, то трябва да стане веднага и веднъж завинаги, та казвам му аз: „Помощник, мисля, че този път получи заповед за отплаване“. Отвътре треперех, защото е ужасно да кажеш на умиращ човек, който си няма представа, че умира. Но, о, чудо! Госпожо Блайт, Хенри ме поглежда с тези негови светли, стари, черни очи на сбръчканото си лице и казва: „Каж ми нещо, което не знам, Джим Бойд, ако искаш да ми дадеш информация. Зная го от една седмица“. Бях твърде изненадан, за да говоря, а Хенри захихика. „Като те видях да идваш тук, казва, с лице, сериозно като надгробен камък, сядаш тук с ръце, скръстени на корема и ми пробутваш плесенясала стара новина като тази! Щях да се пукна от смях, Джим Бойд“ казва. „Кой ти каза?“ недоумявам аз, глупакът. „Никой, казва той. Преди една седмица, през нощта във вторник, лежах тук буден и го разбрах. Преди бях подозирал за това, но тогава го разбрах. Държа се заради жената. И ми се ще да бях построил онзи хамбар, защото Ибън никога няма да го направи както трябва. Но както и да е, сега, след като ти олекна на душата, Джим, усмихни се и ми разкажи нещо интересно.“ Е, така стана. Толкова се бяха страхували да му го кажат, а той го знаел през цялото време. Странно е как природата

ни наблюдава, нали, и ни казва онова, което трябва да знаем, когато му дойде времето? Разказвал ли съм ти историята как Хенри надянал рибарска кука на носа си, госпожо Блайт?

— Не.

— Днес с него се смяхме на историята. Случи се преди близо трийсет години. Един ден той, аз и още няколко души отидохме да ловим скумрия. Беше прекрасен ден — никога не бях виждал толкова пасажни скумрия в залива — и сред всеобщото вълнение Хенри подивя и така замахна с въдицата си, че заби рибарската кука право в едната си ноздра. Стоеше си там; от единия ѝ край стърчеше острието, а от другия голямо парче олово, така че не можеха да я изтеглят. Искрахме веднага да го откараме на брега, но Хенри беше пощурял. Каза, проклет да е, ако остави такъв пасаж заради някакъв си тетанус; после продължи да си ловува, теглеше куката с ръка и от време на време пъшкаше. Накрая пасажът отмина и ние се завърнахме с пълен товар. Аз взех една пила и се опитах да изпиля тази кука. Опитвах се да бъда колкото може по-внимателен, но трябваше да чуете Хенри — не, не трябваше. Беше добре, че наоколо нямаше дами. Хенри обикновено не ругаеше, но беше чувал някои неща по брега на времето и си ги спомни всичките.

Накрая заяви, че повече не издържа и че съм безсърдечен тип. И така, впрегнахме колата и аз го откарах при доктор в Шарлоттаун, на трийсет и пет мили — по онова време нямаше доктори по-близо — с проклетата кука, която още му висеше от носа. Когато пристигнахме, старият доктор Краб просто взе една пила и разряза куката точно по същия начин, както аз се бях опитвал, само че ни най-малко не се стараеше да го направи внимателно.

Посещението на капитан Джим при стария му приятел беше съживило много случки в паметта му и сега той се носеше по течението на спомените.

— Днес Хенри ме питаше дали си спомням времето, когато старият отец Чиникуи благослови лодката на Александър Макалистър. Друга странна история — чиста истина. Самият аз бях в лодката. Излязохме, той и аз, в лодката на Александър Макалистър една сутрин по изгрев. Имаше и едно момче от Франция в лодката — католик, разбира се. Знаете, че старият отец Чиникуи беше станал протестант, така че католиците не му бяха от полза. Седяхме в залива, слънцето ни

пече до обед, но не бяхме хванали нищо. Когато отидохме на брега, старият отец Чиникуи трябваше да си тръгва, затова каза с неговия си учтив тон: „Много съжалявам, че не мога да изляза с вас следобед, господин Макалистър, но ви оставям своята благословия. Ще хванете хиляда риби днес следобед“. Е, не хванахме хиляда, а точно деветстотин деветдесет и девет — най-големият улов за малка лодка по целия северен бряг онова лято. Любопитно, нали? Александър Макалистър казва на Андрю Питърс: „Е, какво мислиш сега за отец Чиникуи?“. „Ами, изръмжа Андрю, мисля, че старият дявол има още благословии.“ Господи, колко се смя Хенри този ден!

— Знаете ли кой е господин Форд, капитан Джим? — попита Анн, като видя, че фонтанът от спомени на капитан Джим за момента беше спрял. — Можете ли да отгатнете?

Капитан Джим поклати глава.

— Никога не съм бил добър в гатанките, госпожо Блайт, и все пак, къде ли съм виждал преди тези очи, защото съм ги виждал?

— Помислете си за една септемврийска утрин преди много години — каза тихо Анн. — Помислете си за един кораб, който отплава нагоре към пристанището — кораб, очакван дълго и отчаяно. Помислете си за деня, когато пристигна „Крал Уилям“ и когато за първи път видяхте съпругата на учителя.

Капитан Джим скочи.

— Това са очите на Пърсис Селуин — почти изкрещя той. — Не може да сте неин син — трябва да сте неин...

— Внук; да, аз съм синът на Алис Селуин.

Капитан Джим сграбчи Оуън Форд и отново поклати глава.

— Синът на Алис Селуин! За бога, добре дошъл! Много пъти съм се чудил къде ли живеят наследниците на учителя. Знаех, че не са на острова. Алис, Алис — първото бебе, родено в тази малка къща. Никое бебе не беше носило толкова радост! Дундуркал съм я стотици пъти. От моето коляно направи първите си стъпки сама. Като днес виждам лицето на майка й, която я гледа — а беше преди почти шейсет години. Тя жива ли е?

— Не, умря, когато бях малко момче.

— Не е честно, че съм жив, за да чуя това — въздъхна капитан Джим. — Но се радвам от сърце, че ви виждам. За малко се върнах към

младостта. Още не знаете каква благодат е това. Госпожа Блайт умее този фокус — често го прави за мен.

Капитан Джим се развълнува още повече, когато разбра, че Оуън Форд е писател. Гледаше го като някакво висше същество. Капитан Джим знаеше, че Анн пише, но никога не беше приемал факта твърде сериозно. Капитан Джим смяташе, че жените са прекрасни същества, които трябва да получат правото да гласуват и всичко останало, което искаха, бог да ги поживи; но не вярваше, че могат да пишат.

— Само погледнете „Безумна любов“ — протестираше той. — Писано е от жена и само го погледнете — сто и три глави, когато всичко би могло да се разкаже в десет. Пишещата жена никога не знае кога да спре, това е проблемът. Същността на доброто писане е да знаеш къде да спреш.

— Господин Форд иска да чуе някоя от вашите истории, капитан Джим — каза Анн. — Разкажете му онази за капитана, който полудял и си представял, че е Летящия холандец.

Това беше най-добрата история на капитан Джим. Беше смес от ужас и хумор и въпреки че Анн я беше чувала няколко пъти, тя се смееше от сърце и трепереше от страх. Последваха други приказки, защото капитан Джим имаше публика, която му беше по сърце. Разказа как корабът му бил блъснат от параход; как е бил взет на абордаж от малайски пирати; как корабът му се подпалил; как помагал на политически затворници да избягат от Южноафриканската република; как една есен претърпял корабокрушение и заседнал на остров цялата зима; как един тигър се отвързал на палубата на кораба; как екипажът му се разбунтувал и го изоставил на пуст остров — тези и много други истории, трагични, хумористични или гротескни, всичките ги разказа капитан Джим. Загадките на морето, очарованието на далечните земи, примамливите приключения, смехът на света — слушателите му чуваха и виждаха всичко. Оуън Форд слушаше с глава, подпряна на ръката му, а Първия помощник предеше в краката му, втренчил блестящите си очи в грубоватото, сладкодумно лице на капитан Джим.

— Ще позволите ли на господин Форд да види вашия дневник, капитан Джим? — попита Анн, когато капитан Джим заяви окончателно, че не може да разкаже нито една история повече.

— О, той не иска да го безпокоя с това — възрази капитан Джим.

— Най-много от всичко бих желал да видя дневника ви, капитан Бойд — каза Оуън. — Ако е и наполовина толкова интересен, както вашите истории, си заслужава да се види.

С привидна неохота капитан Джим изрови книгата на живота си от стария си скрин и я подаде на Оуън.

— Мисля, че няма дълго да си правите труда да се борите с почерка на старата ми ръка. Не съм учил много — отбеляза той небрежно. — Писах го, за да забавлявам племенника ми Джо. Той все иска истории.

Докато говореше, капитан Джим наблюдаваше Оуън Форд с ъгълчето на окото си как последният разгръща книгата на живота му. Като видя, че гостът му се зачете, той се обърна с усмивка към шкафа и продължи да запарва чая. Оуън Форд остави книгата с такова нежелание, с каквото скъперникът се откъсва от златото си, само докато изпи чая си, после отново се обърна към нея жадно.

— О, можете да вземете това нещо със себе си у дома, ако искате — каза капитан Джим, сякаш „нещото“ не беше най-скъпото му притежание. — Трябва да слеза и да изтегля лодката. Задава се буря. Забелязахте ли небето тази вечер?

По пътя към дома Анн му разказа историята за изгубената Маргарет.

— Този капитан е чудесен старец — каза той. — Какъв живот! Човекът е имал повече приключения за една седмица, колкото повечето от нас имат за цял живот. Мислите ли, че историите му са истински?

— Да, несъмнено. Сигурна съм, че капитан Джим не може да лъже; освен това има много свидетели на приключенията му. Живи са много негови стари другари от морето, които могат да потвърдят. Той е един от последните морски капитани на остров Принц Едуард от този вид. Сега са почти изчезнали.

XXIV

НАПИСВАНЕТО НА КНИГАТА

Оуън Форд връхлетя в малката къща на следващата сутрин в състояние на силно вълнение.

— Госпожо Блайт, това е чудесен дневник. Ако мога да използвам този материал, чувствам, че непременно ще направя от него роман на годината. Мислите ли, че капитан Джим ще ми позволи да го направя?

— Да ви позволи? Сигурна съм, че ще бъде във възторг — извика Анн. — Признавам, че това ми се въртеше в главата, когато ви заведох долу снощи. Капитан Джим винаги е искал да намери някого, за да напише книгата на живота му както трябва.

— Ще дойдете ли с мен до фара тази вечер, госпожо Блайт? Ще попитам капитан Джим дали ще ми разреши да използвам дневника му като основа на моя роман.

Капитан Джим се развълнува повече от всякога, когато Оуън Форд му разказа за плана си. Най-накрая дълго лелеяната му мечта щеше да се осъществи и неговата „Книга на живота“ щеше да бъде дадена на света. Той беше доволен и че историята за изгубената Маргарет щеше да бъде втъкана в нея.

— Ще запазя името ѝ от забрава — каза той замислено. — Затова искам да бъде в романа.

— Ще си сътрудничим — извика Оуън възторжено. — Вие ще дадете душата и тялото. О, двамата ще напишем знаменита книга, капитан Джим. Веднага ще се заловим за работа.

— И като си помисля, че моята книга ще бъде написана от внука на учителя! — възкликна капитан Джим. — Момче, твоят дядо беше най-добрият ми приятел. Мислех, че няма друг като него. Сега разбирам защо е трябвало да чакам толкова дълго. Тя не можеше да бъде написана, преди да дойде подходящият човек. Ти принадлежиш към това място — в кръвта си носиш душата на този стар северен бряг — ти си единственият, който би могъл да я напише.

Уредиха да дадат малката стаичка до всекидневната във фара за работен кабинет на Оуън. Капитан Джим трябваше да бъде край него, докато пишеше, за консултация по много въпроси на мореплаването и с познанията за залива.

Той започна да работи върху книгата още на следващата сутрин и хвърли в нея душа и сърце. Капитан Джим беше щастлив това лято. За него малката стаичка, където работеше Оуън, беше светилище. Оуън обсъждаше всичко с капитан Джим, но не му позволяваше да види ръкописа.

— Трябва да почакате, докато я публикуват — казваше той. — Тогава ще я получите наведнъж цялата в най-добрия ѝ вид.

Оуън Форд свободно черпеше от съкровищата на „Книгата на живота“. Той фантазираше и размишляваше за изгубената Маргарет, докато тя стана жива действителност за него и оживя върху страниците му. Даваше ръкописа си на Анн и Лесли да го четат и да правят критични бележки. А заключителната глава на книгата, която по-късно критиците с удоволствие нарекоха идилична, беше съставена по предложение на Лесли.

Оуън Форд пишеше сутрин. Следобедите обикновено прекарваше на някой весел излет със семейство Блайт. Лесли също често отиваше с тях, защото капитан Джим поемаше грижите за Дик, за да я освободи. Караха лодката из залива и нагоре по трите красиви реки, които се вливаха в него. Печаха миди на насипа и върху скалите. Беряха ягоди по дюните, ходеха на лов за риба треска с капитан Джим, стреляха по дъждосвирци из полята край брега и по диви патици на скалистото заливче — поне мъжете го правеха. Вечер се разхождаха в ниските, покрити с маргаритки поляни на брега под златната луна или седяха в гостната на малката къща и разговаряха за хилядата и една теми, които едни щастливи, енергични, умни млади хора можеха да намерят.

От деня, когато направи признанието си на Анн, Лесли се промени. Нямахше и следа от предишната ѝ студенина и необщителност, нито сянка от предишната ѝ мъка. Моминските години, които ѝ бяха отнети, сякаш се завръщаха при нея със зрелостта на жената. Нямахше по-непосредствен смях и по-бърз ум от нейния в разходките по здрач през това вълшебно лято. Красотата ѝ беше озарена от пробудената ѝ душа. А за Оуън Форд Маргарет от неговата

книга доби характера на Лесли Мур, както се беше разкрил пред него в тези спокойни дни край залива на „Четири вятъра“.

Накратко, това беше незабравимо лято — едно от онези лета, които рядко настъпват в живота, но оставят богато наследство от красиви спомени — едно от онези лета, които са сполучлива комбинация от чудесно време, чудесни приятели и чудесни преживявания.

— Твърде е хубаво, за да продължи — въздъхна Анн през един септемврийски ден. Леко щипещият вятър и сянката от тъмносино върху водата в залива показваха, че есента вече е на прага.

Тази вечер Оуън Форд им каза, че е завършил книгата и че ваканцията му също трябва да свърши.

— Имам още много работа — да я прегледам, да я редактирам и така нататък — каза той, — но най-важното е свършено. Тази сутрин написах последното изречение. Ако успея да намеря издател, вероятно ще бъде публикувана догодина през лятото или през есента.

Оуън не се съмняваше, че ще намери издател. Той усещаше, че е написал голяма книга, която можеше да пожъне забележителен успех. Той знаеше, че ще му донесе и слава, и богатство; но когато написа последния ред, наведе глава над ръкописа и остана така дълго време. И мислите му не бяха за добрата работа, която беше свършил.

XXV

ПРИЗНАНИЕТО НА ОУЪН ФОРД

— Толкова съжалявам, че Гилбърт го няма — каза Анн. — Трябваше да излезе — Алън Лайънс в Глен е пострадал сериозно. Сигурно няма да се върне скоро. Но ми каза да ти предам, че сутринта ще стане навреме, за да те види, преди да си тръгнеш. Толкова е досадно. Сюзън и аз бяхме замислили хубаво малко празненство за последната ти вечер тук.

Тя седеше до градинското поточе на малка селска пейка, която беше направил Гилбърт. Оуън Форд стоеше пред нея, подпрян на бронзовия ствол на една бреза с пожълтели листа. Той беше много блед и лицето му носеше следи от безсънно прекарана нощ. Като го погледна, Анн се запита дали неговото лято му беше донесло силата, от която се нуждаеше. Беше ли работил твърде усилено над тази книга? Тя си спомни, че от една седмица той не изглеждаше добре.

— Радвам се, че докторът го няма — каза бавно Оуън. — Искан да те видя насаме, госпожо Блайт. Има нещо, което трябва да кажа на някого, иначе мисля, че ще полудея. От една седмица се опитвам да се изправа лице в лице срещу него и не успявам. Зная, че мога да ти имам доверие, а и без това ще ме разбереш. Жена с очи като твоите винаги разбира. Ти си от хората, на които човек инстинктивно разказва всичко. Госпожо Блайт, аз обичам Лесли. Обичам я! Думата изглежда твърде слаба.

Гласът му изведнъж пресекна от вълнение. Той извърна глава и покри лицето си с ръка. Целият се тресеше, пребледнял и ужасен. А никога не беше помисляла за това! Но все пак — как можеше да не се досети? Сега случилото се изглеждаше естествено и неизбежно. Чудеше се на собствената си слепота. Но... но... такива неща не се случваха в „Четири вятъра“. Другаде по света човешките страсти можеха да бъдат в разрез с човешките обичаи и закони — но не и тук, със сигурност. Лесли десет години беше имала летни наематели и нищо подобно не се беше случвало. Но може би те не бяха като Оуън

Форд; а и сияещата, жива Лесли от това лято не беше студеното, навъсено момиче от други години. О, някой трябваше да се сети за това! Защо не се беше сетила госпожица Корнелия? Госпожица Корнелия винаги беше готова да бие тревога, когато ставаше дума за мъже. Анн чувстваше безпричинен гняв към госпожица Корнелия. После тя въздъхна вътрешно. Независимо кой беше виновен, белята беше станала. А Лесли — какво за Лесли? Анн беше най-загрижена за Лесли.

— Лесли знае ли, господин Форд? — попита тихо тя.

— Не, не, освен ако се е досетила. Сигурно не мислиш, че съм такъв негодник, че да ѝ кажа, госпожо Блайт. Не можех да не се влюбя в нея. Това е. И мъката ми е повече, отколкото мога да понеса.

— А тя обича ли те? — попита Анн.

В момента, в който въпросът излезе от устните ѝ, тя почувства, че не трябваше да пита. Оуън Форд отговори със силно негодувание.

— Не, не, разбира се, че не. Но бих могъл да я накарам да ме заобича, ако беше свободна, зная, че бих могъл.

„Тя го обича и той го знае“ — помисли си Анн. На глас тя каза със съчувствие, но нерешително:

— Но тя не е свободна, господин Форд. И единственото нещо, което можеш да направиш, е да си отидеш тихо и мирно, и да я оставиш да живее собствения си живот.

— Зная, зная — въздъхна Оуън. Седна на тревистия бряг и унило се загледа в кехлибарената вода под себе си. — Зная, че не мога да направя нищо друго, освен да кажа както е редно: „Довиждане, госпожо Мур. Благодаря за любезността ви към мен това лято“. Същото, което бих казал на милата, суетяща се домакиня, каквато очаквах да е тя, когато дойдох. После ще си платя наема като честен наемател и ще си отида! О, толкова е просто. Никакво съмнение, никакво затруднение — прав път към края на света! И аз ще го извървя, не трябва да се страхуваш, че няма да го направя, госпожо Блайт. Но щеше да ми бъде по-лесно да ходя по нажежени въглени.

Анн се измъчваше от болката в гласа му. И не можеше да каже нищо подходящо за ситуацията. Не можеше да става и дума да го обвинява, той не се нуждаеше и от съвет. Тя можеше само да изпитва към него съчувствие и съжаление. Сърцето я болеше заради Лесли! Не беше ли страдало достатъчно и без това горкото момиче?

— Нямахте да ми бъде толкова трудно да си отида и да я оставя, ако беше щастлива — продължи развълнувано Оуън. — Но като си помисля за нейната смърт приживе, като зная в какво я оставям! Това е най-лошото. Бих дал живота си, за да я направя щастлива. А дори не мога да направя нищо, за да ѝ помогна, нищо. Тя е обвързана завинаги с този нещастник, без никаква друга перспектива, освен да остарее в следващите празни, безсмислени, безплодни години. Полудявам, като си помисля това. Аз трябва да премина през живота си, без да я виждам, но винаги да знам какво понася тя. Това е ужасно, ужасно!

— Много е тежко — каза Анн натъжено. — Ние, нейните приятели тук, знаем колко ѝ е тежко.

— А тя е толкова богато надарена за живот — каза Оуън непримиримо. — Красотата е най-малката от зложбите ѝ, а тя е най-красивата жена, която познавам. Този неин смях! Цяло лято гледах да предизвиквам този смях само заради удоволствието да го чувам. А очите ѝ — те са толкова дълбоки и сини, колкото залива там. Никога не съм виждал такова синьо и златно! Виждала ли си някога косата ѝ разпусната, госпожо Блайт?

— Не.

— Аз я видях веднъж. Бях слязъл до носа да ловя риба с капитан Джим, но морето беше твърде бурно, затова се върнах. Тя се беше възползвала от възможността, като беше очаквала, че ще е сама, за да измие косата си, и я сушеше на верандата на слънце. Тя я обгръщаше и падаше до петите ѝ като фонтан от живо злато. Когато ме видя, тя побърза да се прибере вътре, а вятърът подхвана косата ѝ и я завъртя около нея — Даная в облака. Някак си точно тогава бях осенен от съзнанието, че я обичам. Разбрах, че съм я обичал от момента, в който за първи път я видях да стои в тъмнината, огряна от светлина. И тя трябва да продължи да живее там да гали и да утешава Дик, да мизерства и да спестява само за едното оцеляване, докато аз прекарвам живота си в напразен копнеж по нея, лишен дори от възможността да ѝ помагам като приятел. Снощи ходих по брега, почти до разсъмване, и го обмислях отново и отново. Въпреки всичко не мога да съжалявам, че дойдох в „Четири вятъра“. Струва ми се, колкото и да е лошо, щеше да бъде още по-лошо, ако не познавах Лесли. Изгаря ме болката, че я обичам, но да не я обичам би било немислимо. Предполагам, всичко това звучи налудничаво. Всички тези ужасни чувства винаги

звучат глупаво, когато ги изразяваме с неточните си думи. Те не са предвидени да бъдат изговаряни — само да се усещат и да се понасят. Не трябваше да говоря, но ми помогна... малко. Поне ми даде сила да си отида с достойнство утре сутринта, без да правя сцени. Ще ми пишеш понякога, нали, госпожо Блайт, и ще ми казваш новините за нея?

— Да — каза Анн. — О, толкова съжалявам, че си тръгваш. Толкова ще ни липсваш. Всички бяхме такива приятели! Ако не се беше случило това, ти щеше да идваш толкова лета. Може би — все пак — когато забравиш...

— Никога няма да забравя... и никога няма да се върна в „Четири вятъра“ — каза Оуън накратко.

Тишина и мрак се спуснаха над градината. В далечината морето се плискаше нежно и монотонно в плитчината. Вечерният вятър в тополите звучеше като тъжно заклинание. Тънка и стройна млада трепетлика се издигаше пред тях на фона на бледорозово небе.

— Не е ли красиво? — каза Оуън, като го посочи с изражението на човек, който приключва разговор.

— Толкова е красиво, че ме боли — каза тихо Анн. — Съвършените неща като това винаги са ми причинявали болка. Спомням си, че я наричах „странната болка“, когато бях дете. Каква е причината тази болка да изглежда неразделна от съвършенството?

— Може би — каза Оуън замечтано — това е затворената безкрайност в нас, която вика сродната си безкрайност, изразена в това видимо съвършенство.

— Май имате треска, господин Форд. По-добре си разтрийте носа с малко лой, когато си легнете — каза госпожица Корнелия, която беше влязла през портичката между боровете навреме, за да улови последната реплика на Оуън. Госпожица Корнелия харесваше Оуън, но принципът ѝ беше да поставя на място всеки „екстравагантен“ израз на мъж.

Анн, чиито нерви бяха доста опънати, се засмя истерично, дори Оуън се засмя. Безусловно, чувствата и страстите имаха способността да се смаяват до изчезване в присъствието на госпожица Корнелия. На Анн вече не ѝ се струваше всичко така безнадеждно, мрачно и болезнено, както преди няколко минути. И все пак тази нощ сънят бягаше от очите ѝ.

XXVI

НА ПЯСЪЧНАТА ПЛИТЧИНА

На другата сутрин Оуън Форд си тръгна от „Четири вятъра“. Вечерта Анн отиде да види Лесли, но не намери никого. Къщата беше заключена и нямаше светлина в нито един прозорец. Приличаше на изоставен дом. Лесли не се появи на другата сутрин и Анн сметна това за лош знак.

Вечерта Гилбърт имаше работа в рибарското заливче, Анн отиде с него на носа, като имаше намерение да постои с капитан Джим. Но за големия фар, чиято светлина преминаваше на откоси през мъглата на есенната вечер, се грижеше Алек Бойд, а капитан Джим отсъстваше.

— Какво ще правиш? — попита Гилбърт. — Ще дойдеш ли с мен?

— Не искам да ходя в заливчето, но ще дойда на канала с теб и ще се поразходя по брега, докато се върнеш. Каменистият бряг е твърде хлъзгав и мрачен тази вечер.

Сама на пясъчната плитчина, Анн се отдаде на тайнственото очарование на вечерта. Беше топло за септември, макар че късният следобед беше много мъглив. Пълната луна беше превърнала пристанището, залива и заобикалящите ги брегове в странен, фантастичен свят от бледосива мъгла, през която всичко изглеждаше призрачно. Дори черната шхуна на капитан Джозая Крауфорд, която плаваше надолу по канала, натоварена с картофи за пристанищата на Нова Скотия, изглеждаше като призрачен кораб. Анн с удоволствие се отдаде на фантазии. Беше прекрасно и романтично, загадъчно да се скита тук сама на този омагьосан бряг.

Но беше ли сама? Нещо се мержелееше в мъглата пред нея, придоби очертания и форми и внезапно се втурна към нея през набраздения от вълните пясък.

— Лесли! — възкликна Анн от удивление. — Какво правиш тук?

— Ако става дума за това, ти какво правиш тук? — каза Лесли, като се опита да се усмихне. Усилието ѝ пропадна. Тя изглеждаше много бледа и уморена; но къдриците под алената ѝ шапка се извиваха около лицето и очите ѝ като малки кръгчета искрящо злато.

— Чакам Гилбърт, той е на заливчето. Искях да остана на фара, но капитан Джим го няма.

— Дойдох тук, защото исках да повървя — да вървя — и да вървя — каза Лесли неспокойно. — Не можех да го направя на каменистия бряг — приливът беше твърде висок и скалите ме заграждаха. Трябваше да дойда тук, иначе щях да полудея, струва ми се. Доплавах с лодката по канала в дома на капитан Джим. Бях там цял час. Ела, ела, нека да повървим. Не мога да стоя на едно място. О, Анн!

— Лесли, какво има? — попита Анн, макар че вече знаеше много добре.

— Не мога да ти кажа, не ме питай. Не бих имала нищо против да знаеш. Бих искала да знаеш, но не мога да ти кажа, не мога да кажа на никого. Бях такава глупачка, Анн, такава глупачка.

Тя се засмя с горчивина. Анн я прегърна.

— Лесли, да не би да си се научила да обичаш господин Форд?

Лесли се обърна поривисто.

— Как разбра? — извика тя. — Анн, как разбра? О, написано ли е на лицето ми, за да го видят всички? Толкова ли си личи?

— Не, не. Не мога да ти кажа как разбрах. Просто ми хрумна, ей така. Лесли, не ме гледай така!

— Презираш ли ме? — запита Лесли със заплашителен, нисък глас. — Мислиш ли, че съм порочна... недостойна? Или мислиш, че просто съм глупачка?

— Мисля, че не си нито едно от тези неща. Ела, скъпа, нека да го обсъдим разумно, както бихме обсъдили която и да е друга голяма криза в живота. Ти си размишлявала над нея и си се оставила да изпаднеш в ужас. Знаеш, че не си склонна да извършиш нещо нередно, и ми обеща, че ще се бориш срещу това.

— Но... ох... толкова е срамно — промърмори Лесли. — Да го обичам, при положение, че съм омъжена.

— Няма нищо срамно. Но много съжалявам, че си се научила да обичаш Оуън, защото, както стоят нещата, това само ще те направи още по-нещастна.

— Не съм се научила да го обичам — каза Лесли, като вървеше и говореше отвивисто. — Ако беше така, щях да го предотвратя. Не бях и сънувала за такова нещо, до онзи ден, преди една седмица, когато той ми каза, че е завършил книгата си и че скоро трябва да си тръгва. После... после разбрах. Почувствах се така, сякаш някой ми беше нанесъл страшен удар. Не казах нищо, не можех да говоря, не зная как съм изглеждала. Толкова се страхувам, че лицето ми ме е издало. О, бих умряла от срам, ако смятах, че знае или подозира.

Анн беше страшно мълчалива, пречеха ѝ заключенията от разговора с Оуън. Лесли продължи трескаво, сякаш намираще успокоение в разговора.

— Бях толкова щастлива цяло лято, Анн — по-щастлива отколкото съм била някога през целия си живот. Мислех, че е защото изяснихме всичко помежду си и поради приятелството ни. Така и беше отчасти, но не напълно. Сега зная защо беше толкова различно. А сега всичко свърши — той си отиде. Как мога да живея, Анн? Когато влязох обратно в къщата тази сутрин, след като Оуън си тръгна, самотата ме удари в лицето.

— След време няма да ти изглежда толкова тежко, скъпа — каза Анн, която винаги чувстваше болката на приятелите си толкова остро, че не можеше лесно да изрече подходящи утешителни думи. Освен това тя си спомняше как добронамерените изказвания я бяха наранявали в собствената ѝ мъка и не смееше да ги произнеса.

— О, струва ми се, че с времето ще става по-тежко — каза Лесли отчаяно. — Когато си тръгваше вчера сутринта, беше толкова студен и безразличен. Каза само: „Сбогом, госпожо Мур“ с най-студения тон на света, сякаш дори не сме били приятели, сякаш не означавам нищо за него. Зная, че не означавам нищо, не исках да ме обича, но можеше да е малко по-любезен.

„О, иска ми се Гилбърт вече да дойде“, мислеше си Анн. Тя знаеше защо Оуън се беше сбогувал толкова студено, защо не беше сърдечен, както изискваше доброто им приятелство, но не можеше да каже на Лесли.

— Не исках да стане така, Анн, не исках — каза горката Лесли.

— Зная.

— Обвиняваш ли ме?

— Изобщо не те обвинявам.

— И няма... няма да кажеш на Гилбърт?

— Лесли! Мислиш ли, че бих могла да направя такова нещо?

— О, не зная. Вие с Гилбърт сте такива приятели. Не виждам как би могла да не му казваш всичко.

— Всичко за собствените ми грижи — да. Но не и тайните на приятелите ми. А ето го и самият Гилбърт. Ти ще се прибереш заедно с нас — каза Анн, която нямаше намерение да остави Лесли да се скита сама по пясъчната плитчина в такава нощ и в такава настроение. — В нашата лодка има достатъчно място за трима, ще завържем отзад твоята плоскодънка.

— О, предполагам, че отново ще трябва да се примиря с мисълта, че съм излишна — каза горката Лесли и пак се засмя горчиво. — Прости ми, Анн, това беше отвратително. Трябва да съм благодарна, че имам двама добри приятели. Не обръщайте внимание на отвратителните ми приказки. Просто ми се струва, че съм голям товар за всички и че всичко ме наранява.

— Лесли изглеждаше много мълчалива тази вечер, нали? — каза Гилбърт, когато той и Анн се прибраха у дома. — Какво правеше тя, за бога, сама на плитчината?

— Знаеш, че обича да отива на брега след някой от лошите дни на Дик.

— Колко жалко, че не е срещнала и не се е омъжила за човек като Форд навремето — размишляваше Гилбърт. — Щяха да бъдат идеална двойка, нали?

— За бога, Гилбърт, не ставай сватовник — извика Анн доста силно, като се страхуваше, че Гилбърт ще открие истината, ако продължи тази линия на разсъждения.

— Опазил ме бог, малка Анн, не съм сватовник — възрази Гилбърт, доста изненадан от тона ѝ. — Само си мислех какво ли би станало, ако Оуън и Лесли се бяха запознали преди години.

— Добре, не си мисли. Това е загуба на време — каза Анн. После добави неочаквано: — О, Гилбърт, иска ми се всички да бяха така щастливи като нас.

XXVII

ОСТАНКИ

— Четях некролози — каза госпожица Корнелия, като остави „Дейли ентърпрайс“ и взе ръкоделието си.

Пристанището лежеше черно и навъсено под суровото ноемврийско небе. Мокрите, мъртви листа се притискаха към рамките на прозорците. Но малката къща беше весела с огъня и с пролетното настроение от папратите и здравеца на Анн.

— Тук е вечно лято, Анн — беше казала Лесли един ден. И всички гости на малката къща чувстваха същото.

— Тези дни „Ентърпрайс“ май се е ориентирал към некролози — обади се госпожица Корнелия. — Винаги има по две колонки от тях, а аз чета всеки ред. Това е един от начините ми да си почивам, особено когато в добавка към тях има някои оригинални стихотворения. Забелязала ли си, Анн, какви купища добри хора умират? Толкова е жалко. Ето десет некролога — всички в тях са светци и пример за подражание, дори мъжете. Например, старият Питър Стимсън, който „остави голям кръг от приятели, които скърбят за преждевременната му загуба“. За бога, Анн, този мъж беше на осемдесет години и всички, които го познаваха, му желаеха смъртта през последните трийсет. Чети некролози, когато си тъжна, Анн, особено на хора, които познаваш. Ако имаш някакво чувство за хумор, те ще те развеселяват, повярвай ми. Ще ми се аз да бях написала некролозите на някои хора. Некролог е страшно грозна дума, нали? Онзи Питър, за когото говорех, имаше лице точно като на некролог. Никога не съм го виждала, но непрекъснато се сещах за думата некролог. Има само една по-грозна дума, която знам, и това е вдовица. Боже, Анн, може да съм стара мома, но поне никога няма да бъда вдовица.

— Между другото, вчера получих писмо от господин Форд — каза Анн. — Той ме моли да ти предам любезните му поздрави.

— Не му искам поздравите — каза госпожица Корнелия рязко.

— Защо? — учуди се Анн. — Мислех, че го харесваш.

— Е, до известна степен — да. Но никога няма да му простя за това, което причини на Лесли. На горкото дете му се къса сърцето за него, като че ли си няма достатъчно грижи. А той гуляе в Торонто, не се съмнявам, че се забавлява както винаги. Точно като мъж.

— О, госпожице Корнелия, как разбра?

— За бога, Анн, да не съм сляпа? А Лесли познавам от дете. През цялата есен в очите ѝ има нова болка и зная, че онзи писател е виновен за това. Никога няма да си простя, че аз го доведох тук. Но откъде да знам, че е такъв. Мислех, че е като другите мъже, които бяха живели под наем у Лесли — надути млади магарета. Веднъж един от тях се беше опитал да флиртува с нея и тя го беше скастрила — толкова лошо, че оттогава не се е оправил. Ето защо никога не съм мислела, че има някаква опасност за нея.

— Не давай на Лесли да разбере, че знаеш тайната ѝ — каза Анн припряно. — Мисля, че това ще я обиди.

— Имай доверие в мен, Анн. Не съм вчерашна. О, чумата да ги тръшне всички мъже! Първо един съсипа живота на Лесли, а сега друг от тази пасмина идва и я прави още по-нещастна. Анн, този свят е ужасно място, повярвай ми.

— Сега пък какво са направили мъжете? — попита Гилбърт, като влизаше.

— Зло... зло! Какво друго могат да правят?

— Обаче Ева е изяла ябълката, госпожице Корнелия.

— Изкушена от дявола, а той е мъжко същество — отвърна госпожица Корнелия победоносно.

С течение на времето Лесли изглеждаше все по-добре. Но Анн не можеше да бъде заблудена, че приятелката ѝ е забравила Оуън Форд. Затова Анн винаги успяваше да разкаже на капитан Джим или на Гилбърт някои новини от писмата на Оуън, когато Лесли беше при тях. Изчервяването и пребледняването на младата жена в такива моменти говореше твърде ясно за чувствата, които я изпълваха. Но тя никога не говореше на Анн за него и не споменаваше онази вечер на пясъчната плитчина.

Анн отиде в Авонлий една седмица преди Коледа и остана до края на празниците. Гилбърт дойде за нея и в „Грийн Гейбълс“ весело отпразнуваха Нова година, семействата Бари, Блайт и Райт се събраха за празничната вечеря, грижливо приготвена от госпожа Рейчъл и

Марила. Когато се завърнаха в „Четири вятъра“, малката къща беше почти затрупана, защото третата зимна буря, развихрила се с всички сили, беше връхлетяла върху пристанището и беше натрупала огромни планини от сняг върху всичко срещнато по пътя. Но капитан Джим беше изринал снега от вратите и от алеите, а госпожица Корнелия беше идвала и беше палила огъня в камината.

— Хубаво е да те видя пак, скъпа Анн! Виждала ли си някога такива преспи? Изобщо не можеш да видиш къщата на Мур, ако не се качиш на горния етаж. Лесли много ще се зарадва, че си се върнала. Почти е погребана жива там. За щастие Дик може да рине сняг и мисли, че е голямо забавление. Сюзън ми каза да ти предам, че ще бъде на разположение утре. Къде отивате сега, капитане?

— Мисля да си проправам път до Глен и да поседя със стария Мартин Стронг — отвърна капитан Джим. — Не му остава много и е твърде самотен. Няма много приятели. Цял живот е бил твърде зает, но направи купища пари.

— Е, той реши, че като не може да служи едновременно на Бог и на Мамон^[1], по-добре да се придържа към Мамон — каза госпожица Корнелия хладно. — Затова не бива да се оплаква, ако сега не намира Мамон за добра компания.

Капитан Джим излезе, но на двора се сети за нещо и се върна за малко.

— Получих писмо от господин Форд, госпожо Блайт, казва, че романът му е приет и ще бъде публикуван през есента. Като си помисля, че ще го видя отпечатан.

— Този човек направо е полудял — каза госпожица Корнелия със съчувствие. — Аз мисля, че сега на света има твърде много книги, за да се радваме на още една.

---

[1] Мамон — лъжлив бог, олицетворение на алчността. — Бел.пр. ↑

XXVIII

ГИЛБЪРТ И АНН СЕ КАРАТ

Гилбърт остави тежкия медицински том, в който се беше задълбочил. Беше невъзможно да чете повече в увеличаващия се мрак на мартенската вечер. Той се облегна на стола си и се загледа мечтателно през прозореца. Беше ранна пролет — може би най-неприятното време през годината. Дори залезът не можеше да спаси мъртвия, мокър пейзаж и проядения лед на пристанището, към които гледаше той. Нямаше видими признаци на живот, освен един голям черен гарван, който летеше по самотния си път през оловносивото поле. Гилбърт лениво се замисли за този гарван. Имаше ли този гарван семейство — черна, но порядъчна жена гарванка, която да го чака в гората отвъд Глен? Или беше лъскав млад самец, който се беше запътил да ухажва избраницата на сърцето си? Или беше циничен гарван ерген, който смяташе, че най-бързо пътува този, който пътува сам? Каквото и да беше, гарванът скоро изчезна в настъпващия мрак и Гилбърт обърна поглед към по-веселите гледки вътре в къщата.

Светлината от огъня в камината трепкаше от предмет на предмет, блещукаше върху бяло-зелените палта на Гог и Магог, върху лъскавата кафява глава на красивия сетер, който се топлеше на килимчето, върху рамките на картините по стените, върху вазата, пълна с нарциси от парника; върху самата Анн, която седеше до малката си масичка с ръце, кръстосани върху скута ѝ. Изглеждаше дълбоко замислена.

— Анн — каза Гилбърт спокойно, — искам да говоря с теб за нещо.

Анн го погледна.

— Какво има? — попита тя весело. — Изглеждаш страшно официален. Днес наистина не съм направила никаква пакост. Попитай Сюзън.

— Не става дума за теб или за нас. Искам да поговорим за Дик Мур.

— Дик Мур? — повтори като ехо Анн и бързо стана. — Какво, за бога, имаш да ми кажеш за Дик Мур?

— Напоследък доста мислих за него. Спомняш ли си, когато миналото лято го лекувах от онези циреи на врата му?

— Да, да.

— Използвах случая да разгледам внимателно белезите на главата му. Винаги съм смятал Дик за много интересен случай от медицинска гледна точка. Напоследък изучавам историята на трепанацията и случаите, при които са я прилагали. Анн, стигнах до заключението, че ако заведат Дик Мур в добра болница и направят трепанация на черепа му, неговата памет и способностите му вероятно ще се възстановят.

— Гилбърт! — Гласът на Анн беше изпълнен с възмущение. — Сигурно не го мислиш сериозно!

— Мисля го, наистина. И реших, че е мой дълг да обсъдя въпроса с Лесли.

— Гилбърт Блайт, няма да правиш нищо такова — извика Анн яростно. — О, Гилбърт, няма, няма да го направиш. Не може да си толкова жесток. Обещай ми, че няма да го направиш.

— Защо, Анн, не очаквах, че ще го приемеш така. Бъди разумна...

— Аз съм разумна. Неразумният си ти. Гилбърт, мислил ли си някога какво би означавало за Лесли, ако Дик Мур бъде върнат към съзнание? Само си помисли! Сега тя е достатъчно нещастна; но животът като медицинска сестра и бавачка на Дик е хиляди пъти полесен за нея, отколкото животът като съпруга на Дик. Аз зная това! Немислимо е. Не се бъркай в тези неща. Остави ги на мира.

— Обмислил съм задълбочено този аспект на случая, Анн. Но вярвам, че дълг на лекаря е да помогне на всеки болен, независимо колко нещастен е той.

— Но Дик не е твой пациент — извика Анн. — Ако Лесли те беше попитала дали не може да се направи нещо за него, тогава щеше да е твой дълг да й кажеш какво мислиш по въпроса. Но нямаш право да се месиш.

— Не го наричам намеса. Преди дванайсет години чичо Дейв казал на Лесли, че нищо не може да се направи за Дик. Тя вярва на това, разбира се.

— А защо чичо Дейв ѝ го е казал, ако не е истина? — извика Анн победоносно. — Не знае ли той за медицината толкова, колкото ти?

— Мисля, че не. Макар че сигурно звучи превзето и самонадеяно да го кажа. А ти знаеш, че той има доста предрасъдъци срещу модерната медицина. Та той дори е против операцията на апандисит.

— Прав е — възкликна Анн, като премина изцяло на други позиции. — И аз самата смятам, че твоите модерни доктори са прекалено пристрастени към правенето на експерименти с човешка плът и кръв.

— Ронда Алонби нямаше да е жива днес, ако не бях направил експеримент — възрази Гилбърт. — Поех риска и спасих живота ѝ.

— Омръзна ми да слушам за Ронда Алонби — извика Анн най-несправедливо, защото Гилбърт не беше споменавал името на госпожа Алонби от деня, в който беше разказал на Анн за успеха си с нея. А той нямаше никаква вина, че другите хора го обсъждаха.

Гилбърт се почувства доста обиден.

— Не очаквах, че гледаш така на нещата, Анн — каза той малко студено, стана и се отправи към вратата на кабинета си. За първи път бяха близко до скарване.

Но Анн се втурна след него и го издърпа обратно.

— Сега, Гилбърт, няма да се оттеглиш ядосан. Седни тук и аз ще ти се извиня хубавичко. Не трябваше да го казвам. Но... ако знаеше...

Анн млъкна тъкмо навреме. Тя беше на път да разкрие тайната на Лесли.

— Ако знаеше какво чувства една жена... — завърши тя неубедително.

— Мисля, че зная. Разгледах въпроса от всички страни и стигнах до заключението, че е мой дълг да кажа; смятам за възможно Дик Мур да се възстанови; тук свършва моята отговорност. Тя ще трябва да реши какво да направи.

— Смятам, че не си прав да стоварваш такава отговорност върху нея. Тя понася достатъчно. Тя е бедна — как би могла да си позволи такава операция?

— Тя трябва да реши — упорстваше Гилбърт.

— Казваш, че според теб Дик може да бъде излекуван. Но сигурен ли си?

— Съвсем не. Никой не може да бъде сигурен в такова нещо. Вероятно е имало поражения в самия мозък, последиците от които никога не могат да се отстранят. Но ако неговата загуба на памет и на други способности се дължи просто на натиска върху определени мозъчни центрове поради някои вдлъбнати места на костите, той може да бъде излекуван.

— Но това е само възможност! — настояваше Анн. — Да предположим, че кажеш на Лесли и тя реши да направи операцията. Ще струва много. Ще трябва да вземе пари назаем или да продаде оскъдното си имущество. И да предположим, че операцията е неуспешна и Дик си остане така. Как ще успее тя да върне парите, които е заела, и как ще живее самата тя с това голямо безпомощно същество, ако продаде фермата?

— О, зная, зная. Но мой дълг е да ѝ кажа. Не мога да се освободя от това убеждение.

— О, познавам упоритостта на семейство Блайт — изпъшка Анн. — Посъветвай се поне с доктор Дейв.

— Вече го направих — каза Гилбърт неохотно.

— И какво каза той?

— Накратко, както казваш ти, да оставим нещата такива, каквито са. Като оставим предразсъдъците му срещу модерната хирургия, страхувам се, че той разглежда случая от твоята гледна точка — против е, заради Лесли.

— Тогава — извика Анн победоносно, — аз мисля, Гилбърт Блайт, че трябва да се съобразиш с мнението на един почти осемдесетгодишен човек, който е видял много и самият той е спасил много животи. Със сигурност неговото мнение тежи повече от мнението на едно момче.

— Благодаря ти.

— Не се смей. Твърде сериозно е.

— Това просто е моята позиция. Сериозно е. Имаме един човек, който е безпомощно бреме. Той може да възстанови разсъдъка си и да стане полезен...

— Колкото беше полезен преди — срази го Анн.

— Може да му се даде възможност да върши добрини и да изкупи миналите си грехове. Съпругата му не знае това. А аз зная.

Затова мой дълг е да ѝ кажа, че има такава възможност. Това, с две думи, е моето решение.

— Не казвай още „решение“, Гилбърт. Посъветвай се с някой друг. Попитай капитан Джим какво мисли за това.

— Много добре. Но не обещавам да се съобразя с мнението му, Анн. Това е нещо, което човек сам трябва да реши. Съвестта ми никога няма да е чиста, ако си замълча.

— О, твоята съвест! — въздъхна Анн. — Предполагам, че чичо Дейв също има съвест, нали?

— Да. Но аз не съм пазител на съвестта му. Хайде, Анн, ако случаят не се отнасяше за Лесли, ако беше чисто абстрактен случай, ти щеше да се съ согласиш с мен, знаеш, че щеше да се согласиш.

— Нямаше — заяви Анн, като се опита да повярва на себе си. — Можеш да спориш цяла нощ, Гилбърт, но няма да ме убедиш. Само попитай госпожица Корнелия какво мисли за това.

— Ти си притисната в ъгъла, Анн, щом викаш госпожица Корнелия за подкрепление. Тя ще каже: „Типично по мъжки!“, и ще побеснее. Няма значение. Госпожица Корнелия не може да разреши този случай. Лесли сама трябва да реши.

— Много добре знаеш как ще го реши — каза Анн, почти разплакана. — Тя също има идеали за дълга. Не виждам как можеш да поемеш такава отговорност. Аз не бих могла.

— „Защото правото си е право, следвай правия път и нека разумът да победи последствията“ — цитира Гилбърт.

— О, смяташ едно двустичие от стихотворение за убедителен аргумент! — подигра му се Анн. — Това е съвсем по мъжки.

После Анн се разсмя въпреки волята си. Звучеше като ехо на госпожица Корнелия.

— „Трябва да познаваш истината и истината ще те направи свободен!“ — каза Гилбърт сериозно. — Вярвам в това, Анн, с цялото си сърце. Това е най-великият и най-верният стих от Библията. А първостепенно задължение на мъжа е да казва истината, както я вижда и разбира.

— В този случай истината няма да направи горката Лесли свободна — въздъхна Анн. — Вероятно ще завърши с още по-мъчително робство за нея. Не мога да мисля, че си прав.

XXIX

ЛЕСЛИ РЕШАВА

Заради внезапно избухналата епидемия от грип в Глен и в рибарското селце, Гилбърт беше толкова зает през следващите две седмици, че нямаше време да направи обещаното посещение при капитан Джим. Анн от все сърце се надяваше, че е изоставил идеята си за Дик Мур, и решена да не разлайва кучетата, тя не каза повече нито дума по въпроса. Но непрестанно мислеше за това.

„Чудя се дали ще е редно да му кажа, че Лесли обича Оуън, мислеше си тя. Може би това ще го убеди да остави Дик Мур на мира. Не, в края на краищата нямам право да издавам тайната на Лесли. Но никога през живота си не съм се безпокоила толкова за нещо, както за това. Разваля ми пролетта, всичко разваля.“

Една вечер Гилбърт рязко предложи да слязат до фара и да видят капитан Джим. Анн се съгласи със свито сърце и те тръгнаха. Двете седмици благотворна слънчева светлина бяха направили чудо с мрачния пейзаж, над който беше летял гарванът на Гилбърт. Хълмовете и полята бяха сухи, кафяви и топли, готови да разцъфнат в цветове; пристанището отново се разтърсваше от вълни. Долу, на дюните, една тълпа момчета, които бяха излезли да ловят риба, горяха дебелия трева на дюните от предишното лято. Пламъците се носеха над дюните в розово, като хвърляха основните си сили срещу тъмния залив и осветяваха канала и рибарското село. Беше живописна сцена, която в друго време би възхитила Анн, но тази разходка не ѝ беше приятна. Нито на Гилбърт. След разговора за Дик в отношенията им имаше напрежение. Неодобрението на Анн се изразяваше във високомерно вдигнатата ѝ глава и в заучената учтивост на забележките ѝ. Устните на Гилбърт бяха присвити с цялата упоритост на рода Блайт, но в очите му имаше безпокойство. Той възнамеряваше да направи това, което смяташе за свой дълг, но да бъде скаран с Анн беше високата цена, която плащаше. И двамата се зарадваха, когато стигнаха до фара.

Капитан Джим остави настрана рибарската мрежа, над която се трудеше, и сърдечно ги поздрави. В силната светлина на пролетната вечер той изглеждаше по-стар, отколкото някога Анн го беше виждала. Косата му беше посивяла още повече, а силните стари ръце леко трепереха. Но сините му очи бяха ясни и спокойни, непоколебимата му душа гледаше през тях галантно и безстрашно.

Капитан Джим изслуша с изумление разказа на Гилбърт. Анн, която знаеше как старият човек боготвори Лесли, беше сигурна, че той ще застане на нейна страна. Затова беше извънредно изненадана, когато капитан Джим без колебание изрази мнението си, че трябва да кажат на Лесли.

— О, капитан Джим, не мислех, че ще кажете това — възкликна тя с укор. — Смятах, че няма да искате да ѝ причинявате повече неприятности.

Капитан Джим поклати глава.

— Не искам. Зная как се чувстваш, госпожо Блайт — точно както самият аз. Но в живота не трябва да се водим от нашите чувства. Не, не, щяхме да попадаме в корабкрушения твърде често. Само компасът е сигурен и ние трябва да държим курс според него — това е правилното. Съгласен съм с доктора. Ако има някакъв шанс за Дик, Лесли трябва да знае. Няма две мнения по този въпрос.

— Добре — каза Анн, като се предаде напълно, — почакайте госпожица Корнелия да узнае за тази идея.

— Корнелия ще ни захапе здраво, няма спор — съгласи се капитан Джим. — Вие, жените, сте очарователни същества, госпожо Блайт, но сте мъничко нелогични. Ти си високообразована дама, а Корнелия не е, но сте като две капки вода, когато се стигне до такива положения. Логиката е трудно и безмилостно нещо, мисля. Сега ще направя по чаша чай, ще пийнем и ще си поприказваме за приятни неща, просто да успокоим малко умовете си.

Чаят и разговорът с капитан Джим успокоиха ума на Анн поне до такава степен, че тя не накара Гилбърт да страда толкова силно по пътя към дома, както съзнателно беше решила. Тя изобщо не спомена парливия въпрос, а приятелски бърбореше за други неща. Гилбърт разбра, че му беше простено, макар и с нежелание.

— Капитан Джим изглежда много болнав тази пролет. Остарял е през зимата — каза тъжно Анн. — Страхувам се, че скоро ще отиде

при Маргарет. Не мога да понеса тази мисъл.

Следващата вечер Гилбърт отиде в къщата до потока. Анн не я свърташе, докато той не се завърна.

— Е, какво каза Лесли? — запита тя, когато той влезе.

— Много малко. Мисля, че беше зашеметена.

— Ще направи ли операцията?

— Ще помисли и ще реши много скоро.

Гилбърт се хвърли изтощен в креслото пред огъня. Изглеждаше уморен. Не беше лесно за него да каже на Лесли. И не му беше приятно да си спомня за ужаса, който видя в очите ѝ, когато тя осъзна какво ѝ казва. Сега, когато заровете бяха хвърлени, той беше обхванат от съмнения за собствената си мъдрост.

Анн седна на килимчето до него и положи лъскавата си червена глава на ръката му.

— Гилбърт, бях отвратителна. Моля те да ми простиш!

Някакъв инстинкт накара Анн да стои далече от Лесли през следващите три дни. На третата вечер Лесли дойде в малката къща и каза на Гилбърт, че е решила. Щеше да отведе Дик в Монреал и да направи операцията.

Тя беше много бледа и сякаш беше върнала предишната си надменност. Очите ѝ бяха студени и светли. Тя продължи да обсъжда подробностите с него в сух, делови стил. Трябваше да се състави план и да се уточнят много неща. Когато Лесли получи нужната информация, тя си отиде. Ан поиска да повърви до средата на пътя с нея.

— По-добре не — каза Лесли рязко. — Днес е доста кално от дъжда. Лека нощ.

— Изгубих приятелката си — каза Анн и въздъхна. — Ако операцията е успешна и Дик Мур отново открие себе си, Лесли ще се оттегли в някоя отдалечена крепост на душата си, където никой от нас няма да може да я намери.

— Може би тя ще го напусне — каза Гилбърт.

— Лесли никога не би направила това. Веднъж ми каза, че баба ѝ Уест винаги ѝ внушавала, че когато е поела някаква отговорност, тя не бива да се изплъзва от нея, независимо от последствията. Това е едно от основните ѝ правила. Мисля, че е много старомодно.

Седмица по-късно госпожица Корнелия се стовари като лавина върху малката къща. Гилбърт го нямаше и Анн беше принудена да отрази удара сама.

Госпожица Корнелия не издържа поне да свали шапката си, преди да започне.

— Анн, нима искаш да кажеш, че е истина това, което чух. Доктор Блайт бил казал на Лесли, че Дик можел да се излекува, а тя щяла да го заведе в Монреал да го оперират?

— Да, истина е, госпожице Корнелия — отвърна Анн смело.

— Е, това е нечовешка жестокост, ето какво е — каза госпожица Корнелия, силно развълнувана. — Смятах доктор Блайт за почтен човек. Не бих си помислила, че той е виновен за това.

— Доктор Блайт сметна за свой дълг да каже на Лесли, че има шанс за Дик — каза Анн храбро, — и аз съм съгласна с него.

— О, не, не си, скъпа — каза госпожица Корнелия. — Никой човек с мъничко съчувствие не би бил съгласен.

— Капитан Джим е съгласен.

— Не ми цитирай този стар глупак — извика госпожица Корнелия. — И не ме е грижа кой е съгласен с него. Помисли, помисли си какво означава това за горкото измъчено момиче.

— Ние мислим за това. Но Гилбърт смята, че един лекар трябва преди всичко да се грижи за болните.

— Това е точно по мъжки. Но аз очаквах нещо по-добро от теб, Анн — каза госпожица Корнелия, по-скоро натъжена, отколкото разгневена. После продължи да бомбардира Анн с досущ същите доводи, с които последната беше атакувала Гилбърт преди това. Анн доблестно защитаваше съпруга си с оръжията, които той беше използвал за собствена защита. Свадата продължи дълго, но накрая госпожица Корнелия се отказа.

— Това е долно безобразие! — заяви тя, почти разплакана. — Точно това е, долно безобразие! Горката, горката Лесли!

— Не мислиш ли, че би трябвало да се вземе пред вид и мнението на Дик? — умоляваше я Анн.

— Дик! Дик Мур! Той е достатъчно щастлив. Той е по-благовъзпитан и по-достоеен член на обществото сега, отколкото преди. Ами че той беше пияница и може би нещо по-лошо. Ще го освободите ли пак, за да буйства пиян по кръчмите?

— Той може да се поправи — каза бедната Анн.

— Как ли не! — отвърна госпожица Корнелия. — Дик Мур получи нараняванията, които го доведоха до това състояние, в пиянска свада. Той заслужава съдбата си. Тя го сполетя за наказание. Не мисля, че на доктора му е работа да се бърка в божие наказание.

— Никой не знае как е бил ранен Дик, госпожице Корнелия. Може изобщо да не е било в пиянска свада. Може да е попаднал в засада и да са го ограбили.

— Ще го повярвам на куково лято — каза госпожица Корнелия. — Добре, същността на това, което ми казваш, е, че всичко е решено и няма смисъл да се говори. Ако е така, ще си държа езика зад зъбите. Нямам намерение повече да предъвквам нещата. Когато е писано нещо да стане, аз съм безпомощна. Но бих искала да се уверя, че наистина трябва да стане. Сега ще посветя силите си да утешавам и да подкрепям Лесли. И в крайна сметка — добави госпожица Корнелия, озарена от надежда — може би нищо не може да се направи за Дик.

XXX

ИСТИНАТА ТЕ ПРАВИ СВОБОДЕН

Лесли, веднъж решила какво да прави, продължи да го прави с присъщата си решителност и бързина. Почистването на къщата трябваше да се свърши най-напред. Сивата къща горе, до потока, беше поставена в идеален ред и чистота, с активната помощ на госпожица Корнелия. Госпожица Корнелия, след като каза на Анн каквото имаше да казва, а по-късно и на Гилбърт и капитан Джим, като не им спести нищо, не продума нито веднъж по този въпрос на Лесли. Тя прие факта за операцията на Дик, говореше за нея в делови стил, но само когато се наложеше. Лесли никога не се опитваше да я обсъжда. Тя беше много вглъбена и тиха през онези красиви пролетни дни. Тя рядко посещаваше Анн и въпреки че беше неизменно любезна и дружелюбна, същата тази любезност беше ледена преграда между нея и хората от „Дома на мечтите“. Старите шегички, смях и единомислие за обикновените неща не достигаха до нея. Анн отказваше да се обижда. Тя знаеше, че Лесли беше сграбчена от ужасен страх — страх, който я отделяше от всички малки проблясъци на щастие и часове на удоволствие. Когато една голяма страст обхване душата, всички други чувства се изтласкват настрана. Никога през живота си Лесли Мур не беше треперела от бъдещето с такъв непоносим ужас. Но тя вървеше напред по пътя, който беше избрала, така неотклонно, както мъчениците в миналото бяха вървели към кладата.

Финансовият въпрос беше разрешен по-лесно, отколкото се беше страхувала Анн. Лесли зае необходимите пари от капитан Джим и по нейно настояване той взе като залог ипотеката на малката ферма.

— Едно нещо отпадна от грижите на горкото момиче — каза госпожица Корнелия на Анн. — И от моите също. Ако Дик се възстанови достатъчно, за да работи отново, ще може да спечели достатъчно, за да плати лихвите. Ако не може, зная, че капитан Джим ще изнамери някакъв начин Лесли да не плаща. Самият той ми го съобщи. „Остарявам, Корнелия, каза той. Лесли не би взела подарък от

жив човек, но може би ще вземе от мъртъв.“ Така че всичко ще се нареди. Иска всичко останало да се уреди по задоволителен начин. А пък този нещастник Дик — беше нетърпим през последните няколко дни. Дяволът се беше вселил в него, повярвай ми! Лесли и аз не можехме да си свършим работата заради номерата, които правеше. Един ден гони всичките ѝ гъски из двора, докато повечето от тях умряха. И не помогна нито веднъж. Понякога, знаещ, е доста услужлив, носи вода и дърва. Но тази седмица, щом го изпратехме на кладенеца, той се опитваше да скочи в него. Веднъж си помислих: „Ако го направи, всичко ще се подреди прекрасно“.

— О, госпожице Корнелия!

— Няма нужда да ме гледаш така, Анн. Всеки би си помислил същото. Ако докторите от Монреал успеят да направят мислещо същество от Дик Мур, тогава ще да са вълшебници.

Лесли отведе Дик в Монреал в началото на май. Гилбърт отиде с нея, за да ѝ помогне и да направи необходимите приготовления. Той се върна у дома с вестта, че хирургът от Монреал, с когото се бяха консултирали, също мислел, че шансовете на Дик да се възстанови са добри.

— Много успокояващо — беше саркастичният коментар на госпожица Корнелия.

Анн само въздъхна. Лесли беше много сдържана, когато се сбогуваха. Но беше обещала да пише. Десет дни след завръщането на Гилбърт писмото пристигна. Лесли пишеше, че операцията е била успешна и че Дик бързо се възстановява.

— Какво разбира тя под „успешна“? — попита Анн. — Иска да каже, че паметта на Дик наистина е възстановена?

— Не вярвам, след като не пише нищо за това — каза Гилбърт. — Тя използва думата „успешна“ от хирургическа гледна точка. Операцията е била извършена и е протекла нормално. Но е твърде рано да се разбере дали способностите на Дик ще се възстановят изцяло или отчасти. Може би паметта му няма да се завърне веднага. Процесът ще протече постепенно, ако изобщо настъпи. Това ли е всичко, което казва тя?

— Да, ето писмото ѝ. Много е кратко. Горкото момиче, сигурно е под страшно напрежение. Гилбърт Блайт, има цял куп неща, които желая да ти кажа, само че няма да бъдат достатъчно силни.

— Госпожица Корнелия ги казва вместо теб — каза Гилбърт с мрачна усмивка. — Тя ме подрежда добре всеки път, щом я срещна. Дава ми да разбера, че не ме смята за по-добър от убиец и че според нея е много жалко, че доктор Дейв ми е позволил да го наследя професионално. Дори ми каза, че методисткият доктор отвъд залива е за предпочитане пред мен. При госпожица Корнелия силата на порицанието стига най-далече.

— Ако Корнелия Брайнт е болна, няма да извика нито доктор Дейв, нито методисткия доктор — подсмърчаше Сюзън. — Тя би ви измъкнала от заслужената с тежък труд почивка посред нощ, скъпи докторе. Ако ѝ е зле, така би направила. И после ще каже, че сметката ви е безбожна. Но не ѝ обръщайте внимание, скъпи докторе. На света има всякакви хора.

Известно време нямаха никаква вест от Лесли. Майските дни се нижеха с приятна последователност и бреговете на пристанището „Четири вятъра“ зеленееха, цъфтяха и червенееха. Един ден в края на май, когато се прибра, Гилбърт беше посрещнат от Сюзън в двора на обора.

— Страхувам се, че нещо е разстроило госпожа докторшата, скъпи докторе — каза тя тайнствено. — Следобед получи писмо и оттогава се разхожда в градината и си говори сама. Знаете, че за нея не е хубаво да е толкова дълго време на крака, скъпи докторе. Тя не сметна за нужно да ми каже какви са новините, а и аз не обичам да си пъхам носа, където не ми е работата, но е ясно, че е разстроена от нещо. А за нея не е добре да се разстройва.

Гилбърт забърза разтревожен към градината. Да не би да се беше случило нещо в „Грийн Гейбълс“? Но Анн, седяща на селската пейка край потока, не изглеждаше разтревожена, макар че със сигурност беше много развълнувана. Очите ѝ бяха най-сиви, а на бузите ѝ горяха алени петна.

— Какво се е случило, Анн?

Анн се изсмя странно.

— Мисля, че няма да повярваш, когато ти кажа, Гилбърт. Самата аз още не мога да повярвам. Както Сюзън каза оня ден: „Чувствам се като муха, излязла на слънце — зашеметена“. Толкова е невероятно. Прочетох писмото двайсет пъти и всеки път е същото — не мога да повярвам на собствените си очи. О, Гилбърт, ти беше прав — толкова

прав. Сега разбирам добре и толкова се срамувам от себе си. Ще ми простиш ли някога?

— Анн, ще те разтърся, ако не дойдеш на себе си. „Редмънд“ би се срамувал от теб. Какво се е случило?

— Няма да повярваш, няма да повярваш...

— Ще се обадя по телефона на чичо Дейв — каза Гилбърт, като тръгна към къщата.

— Седни, Гилбърт. Ще се опитам да ти разкажа. Получих писмо и, Гилбърт, толкова е удивително... толкова невероятно удивително... никога не си го бяхме помислили... никой от нас дори не смееше да си го представи...

— Предполагам — каза Гилбърт, като седна примирено, — че единственото, което може да се направи в такъв случай, е да имаме търпение и да пристъпим към въпроса категорично. От кого е писмото?

— От Лесли... о, Гилбърт...

— От Лесли! Какво пише? Какви са новините за Дик?

Анн вдигна писмото и го задържа за момент, с драматична пауза.

— Дик не съществува! Мъжът, когото мислехме за Дик Мур — когото всички в „Четири вятъра“ са мислели за Дик в продължение на дванайсет години — е неговият братовчед Джордж Мур от Нова Скотия, който, изглежда поразително прилича на него. Дик Мур е умрял в Куба от жълта треска преди тринайсет години.

XXXI

ГОСПОЖИЦА КОРНЕЛИЯ ОБСЪЖДА СТАНАЛОТО

— Да не би да искаш да ми кажеш, че Дик Мур не е Дик Мур, а някой друг? Затова ли ми се обади по телефона днес?

— Да, госпожице Корнелия. Това е страшно удивително, нали?

— Това е... това е... съвсем по мъжки — каза госпожица Корнелия безпомощно.

Тя си взе шапката с треперещи пръсти. Веднъж в живота си госпожица Корнелия беше безспорно зашеметена.

— Не мога да го схвана, Анн — каза тя. — Чух те да го казваш и ти вярвам, но не мога да го възприема. Дик Мур е мъртъв. Бил е мъртъв през всичките тези години, а Лесли е свободна?

— Да. Истината я направи свободна. Гилбърт беше прав, когато каза, че този стих е най-великият в Библията.

— Разкажи ми всичко, Анн. Откакто се чухме по телефона, направо съм объркана, повярвай ми.

— Няма какво толкова да се разказва. Писмото на Лесли беше кратко. Тя ни обясни подробностите. Този човек — Джордж Мур — е възстановил паметта си и знае кой е. Той казва, че Дик хванал жълта треска в Куба и „Четири сестри“ трябвало да отпътува без него. Джордж останал при него да го гледа. Но много скоро след това Дик умрял. Джордж не писал на Лесли, защото искал да дойде направо у дома и сам да ѝ го каже.

— А защо не го е направил?

— Предполагам, че злополуката му е попречила. Гилбърт казва, че е напълно възможно Джордж Мур да не си спомня нищо за злополуката и може никога да не си спомни. Може би се е случило много скоро след смъртта на Дик. Може да разберем повече подробности, когато Лесли ми пише пак.

— Казва ли, че ще го направи? Кога се връща у дома?

— Тя казва, че ще остане с Джордж Мур, докато е в състояние да напусне болницата. Тя е писала на роднините му в Нова Скотия. Изглежда единствената близка роднина на Джордж е омъжената му сестра, много по-възрастна от него. Виждали ли сте някога Джордж Мур, госпожице Корнелия?

— Да. Сега си припомням всичко. Беше тук на гости на чичо Абнър преди осемнайсет години, когато той и Дик трябва да са били на седемнайсет години. Те бяха двойни братовчеди, виждаш ли. Бащите им бяха братя, а майките им бяха сестри близначки, страшно си приличаха. Разбира се — добави госпожица Корнелия презрително, — не беше от онези странни прилики, за които четеш в романите, където двама души толкова си приличат, че могат да сменят местата си и техните най-близки и най-скъпи хора не могат да ги различат. Тогава много лесно човек можеше да различи кой е Джордж и кой е Дик, ако ги видеше заедно един до друг. Отдалеч не беше толкова лесно. Те правеха много номера на хората и смятаха, че е много забавно. Джордж Мур беше малко по-висок и доста по-дебел от Дик — макар че нито един от двамата не би могъл да се нарече дебел — и двамата бяха слаби по природа. Дик беше по-румен от Джордж и косата му беше с една отсянка по-светла. Но чертите им бяха еднакви и двамата имаха тези странни очи — едното синьо, а другото лешников цвят. По нищо друго не си приличаха. Джордж беше наистина добър, макар че беше пройдоха и някои казват, че още оттогава обичал чашката. Той прекара около месец тук. Лесли не го видя. Тогава тя беше само на осем или на девет години и си спомням как прекара онази зима отвъд залива с баба си Уест. И капитан Джим го нямаше — това беше зимата, когато претърпя корабокрушение. Не мисля той или Лесли да са чували някога, че братовчедът от Нова Скотия толкова прилича на Дик. Никой не се сети за него, когато капитан Джим доведе Дик, би трябвало да кажа Джордж, у дома. Разбира се, всички си помислихме, че Дик много се е променил — беше станал толкова тромав и дебел. Но ние отдадохме това на случилото се с него. И нямаше друг начин да се досетим, понеже човекът съвсем си беше загубил разсъдъка. Според мен не е чудно, че всички бяхме заблудени. Но това е смайващо. А Лесли пожертва най-хубавите години от живота си като бавачка на мъж, на когото не дължи нищо! О, тези проклети мъже! Каквото и да направят, все е лошо.

— Гилбърт и капитан Джим са мъже и чрез тях истината беше най-накрая разкрита — каза Анн.

— Добре, признавам го — съгласи се госпожица Корнелия неохотно. — Съжалявам, че гълчах доктора така. За първи път през живота си се срамувам заради нещо, което съм казала на мъж. Не зная дали трябва да го призная пред него. Той трябва просто да го приеме за дадено. Е, Анн, късмет е, че Господ не изпълнява всичките ни молитви. Аз се молих усилено операцията да не излекува Дик. Разбира се, аз не поставях въпроса толкова открито. Но това ми се въртеше в главата и не се съмнявам, че Бог го знаеше.

— Е, той ти е отговорил в духа на молитвите ти. Ти наистина желаше нещата да не стават по-трудни за Лесли. Страхувам се, че също тайно се надявах операцията да не успее и напълно съм засрамена от това.

— Как приема тази промяна?

— Тя пише като зашеметена. Мисля, че не може да го осъзнае напълно. Тя пише: „Всичко ми изглежда като лош сън, Анн“. Това е единственото, което пише за себе си.

— Горкото дете! Предполагам, че когато му счупят веригите, известно време затворникът се чувства странно и необичайно без тях. Анн, една мисъл не ми дава покой. Какво става с Оуън Форд? И двете знаем, че Лесли го харесва. Минавало ли ти е през ума, че той я харесва?

— Да, веднъж — призна Анн, като чувстваше, че може да го каже.

— Е, аз нямах никаква причина да мисля, че я харесва, но просто ми хрумна, че може да е така. Сега, Анн, Господ знае, че не съм сватовница и че презирам тези неща. Но ако ти пишеш на Форд, спомени просто така какво се е случило.

— Разбира се, че ще го спомена, когато му пиша — каза Анн, доста въздържано. Някак си не можеше да обсъжда това с госпожица Корнелия. И все пак, тя трябваше да признае, че същата мисъл се таеше в ума ѝ, откакто чу за освобождението на Лесли.

— Разбира се, няма защо да бързаме, скъпа. Но Дик Мур е мъртъв от тринайсет години и Лесли е изгубила достатъчно от живота си заради него. Просто ще видим какво ще стане. А що се отнася до този Джордж Мур, който се върна към живот, когато всички го мислеха

за мъртъв и погребан, наистина го съжалявам. Изглежда няма да си намери място никъде.

— Той все още е млад и ако се възстанови напълно, както изглежда, отново ще може да намери своето място. Сигурно е доста странно за него, горкия. Предполагам, че всичките години от злополуката насам не съществуват за него.

XXXII

ЛЕСЛИ СЕ ЗАВРЪЩА У ДОМА

След две седмици Лесли Мур се завърна сама в старата къща, където беше прекарала толкова мъчителни години. В юнския здрач тя неочаквано се появи като призрак в градината, изпълнена с аромати.

— Лесли! — извика Анн от учудване. — Откъде изникна? Не знаехме, че се връщаш. Защо не ми писа? Щяхме да те посрещнем.

— Някак си не можех да ти пиша, Анн. Струваше ми се толкова безполезно да се опитвам да кажа нещо с писалка и мастило. Искан да се прибера без много шум и без да ме видят.

Анн прегърна Лесли и я целуна. Лесли върна целувката сърдечно. Изглеждаше бледа и уморена и въздъхна леко, когато се отпусна на тревата до голяма леха с нарциси, които блестяха в бледия, сребърен полумрак като златни звезди.

— И ти се завърна у дома сама, Лесли?

— Да. Сестрата на Джордж Мур дойде в Монреал и го отведе със себе си у дома. Горкият, беше му мъчно, че се разделя с мен — макар че за него бях чужда, когато си възвърна паметта. Той се беше вкопчил в мен през онези трудни първи дни, докато се опитваше да осъзнае, че смъртта на Дик не се беше случила вчера, както му се струваше. Всичко беше много трудно за него. Помогнах му, колкото можах. Когато дойде сестра му, за него беше по-лесно, защото му се струваше, че я беше видял за последен път едва предишния ден. За щастие, тя не се беше променила много и това също му помогна.

— Всичко е толкова странно и чудесно, Лесли. Мисля, че никой от нас не го осъзнава още.

— И аз не мога. Когато преди един час влязох в къщата, помислих, че е сън — че Дик сигурно е там, с детската си усмивка, както беше от много отдавна. Анн, сякаш все още съм смаяна. Нито се радвам, нито съжалявам... нито друго нещо. Чувствам се така, сякаш нещо от живота ми е било изтръгнато внезапно и е оставило огромна празнина. Чувствам се така, сякаш не съм аз — сякаш съм се

превърнала в друг човек и не мога да свикна. О, Анн, боя се от всичко — от клюките, от учудването, от въпросите. Когато си помисля за това, ще ми се изобщо да не се бях връщала у дома. Доктор Дейв беше на гарата, когато слязох от влака — той ме доведе у дома. Горкият старец, чувства се много зле, защото преди години ми каза, че нищо не може да се направи за Дик.

— А Дик... искам да кажа Джордж? Напълно ли възстанови паметта си?

— На практика, да. Разбира се, има страшно много подробности, за които още не може да си спомни, но всеки ден си припомня все повече и повече. Отишъл на разходка вечерта след погребението на Дик. У себе си носел парите на Дик и часовника му. Имал намерение да ми ги донесе у дома, заедно с писмото ми. Признава, че отишъл на място, където отсядали моряците — спомня си, че пил, и нищо повече. Анн, никога няма да забравя мига, когато си спомни собственото име. Видях как ме гледа с разум, но с объркано изражение. Казах му: „Познаваш ли ме, Дик?“. Той ми отговори: „Никога не съм те виждал. Коя си ти? И не се казвам Дик. Аз съм Джордж Мур, а Дик умря вчера от жълта треска! Къде съм? Какво се е случило с мен?“. Аз... аз припаднах, Анн. И оттогава се чувствам така, сякаш съм в сън.

— Скоро ще се приспособиш към новото положение, Лесли. Ти си млада, животът е пред теб, ще имаш още много хубави години.

— Може би ще мога да гледам така на нещата след време, Анн. В момента се чувствам твърде уморена и безразлична, за да мисля за бъдещето. Аз съм... аз съм... Анн, аз съм самотна. Липсва ми Дик. Не е ли странно? Знаеш ли, наистина бях привързана към горкия Дик, макар че може би трябва да го наричам Джордж, също както щях да бъда привързана към безпомощно дете, което зависи от мен за всичко. Никога не бих го признала — срамувах се от това — защото, виждаш ли, толкова много бях мразила и презирала Дик, преди да тръгне на път. Когато чух, че капитан Джим го води у дома, очаквах, че ще изпитвам абсолютно същото към него. Но не стана така, въпреки че продължавах да го ненавиждам такъв, какъвто си го спомнях от преди. От момента, в който се завърна у дома, чувствах само съжаление към него — съжаление, което ме нараняваше и измъчваше. Предполагам, просто защото злополуката го беше направила толкова безпомощен и

променен. Но сега смятам, че е било, защото той беше наистина друга личност.

— Не мисли повече за това, Лесли. Всичко свърши.

И Лесли положи прекрасната си златна глава върху коляното на Анн.

XXXIII

СБЪДНАТИ МЕЧТИ

Една сутрин, когато ветровитият златен изгрев се вдигаше над залива, едно бебе проплака в „Дома на мечтите“.

Половин час по-късно Гилбърт изтича в хола и почука на вратата на стаята за гости. Един сънлив глас му отговори и след миг бледото изплашено лице на Марила надникна зад вратата.

— Марила, Анн ме изпрати да ти кажа, че е пристигнал един млад господин. Не носи много багаж със себе си, но очевидно иска да остане.

— За бога! — каза Марила уплашено. — Не искаш да ми кажеш, че всичко е свършило. Защо не ме извикахте?

— Анн не ми позволи да те безпокоя без нужда. Никого не повикахме до преди два часа. Този път всичко бе наред.

— Гилбърт... това бебе ще живее ли?

— Със сигурност. Тежи десет фунта и... чуй го. Нищо му няма на дробовете, нали? Сестрата казва, че косата му ще е червена. Анн й е страшно ядосана, а аз ще се пръсна от радост.

Това беше един чудесен ден в малкия „Дом на мечтите“.

— Слава богу! — каза Анн, бледа и възторжена. — О, Марила, не смея да го повярвам, след онзи ужасен ден миналото лято. Оттогава все ме болеше сърцето.

— Това бебе ще заеме мястото на Джой — каза Марила.

— О, не, не, не, Марила. Не може, нищо не може да го заеме. Той си има собствено място, скъпото ми, малко момченце. О, Марила, погледни тези мили, сладки пръстчета! Не е ли странно, че са толкова свършени?

— Щеше да бъде странно, ако не бяха — каза Марила.

Сега, когато всичко беше минало благополучно, Марила беше дошла на себе си.

— О, зная, но ми се струва, че не биха могли да бъдат напълно завършени, знаеш, а те са, чак до мъничките нокти. А ръцете му —

само погледни ръцете му, Марила.

— Изглеждат като истински ръце — съгласи се Марила.

— Виж как се държи за пръста ми. Сигурна съм, че вече ме познава. Плаче, когато сестрата го вземе. О, Марила, мислиш ли... нали не мислиш, че косата му ще бъде червена?

— Не виждам много коса с какъвто и да било цвят — каза Марила. — На твоє място не бих се безпокоила за това, докато не си проличи.

— Марила, той има коса — погледни този красив пух по цялата му глава. Във всеки случай сестрата казва, че очите му ще са лешникови и челото му ще е точно като на Гилбърт.

— Има и най-хубавите малки ушички, скъпа госпожо доктор — каза Сюзън. — Първото нещо, което направих, беше да погледна ушите му. Косата лъже, а носовете и очите се променят, не можеш да кажеш какви ще станат, но ушите са си уши от начало до край и човек винаги е наясно с тях. Само погледнете формата им — поставени са точно отстрани на главичката. Никога няма да се срамувате от ушите му, скъпа госпожо.

Възстановяването на Анн беше бързо и щастливо. Хората идваха да видят бебето и поздравяваха щастливите родители. Лесли и госпожица Корнелия помагаша с каквото могат. Капитан Джим държеше малкото същество в големите си мургави ръце и го гледаше като някакво чудо.

— Как ще го наречете? — попита госпожица Корнелия.

— Анн е определила името му — отговори Гилбърт.

— Джеймс Матю — на двамата най-добри господа, които някога съм познавала, включително и от присъстващите — обясни Анн и хвърли жизнерадостен поглед към Гилбърт.

Гилбърт се усмихна.

— Никога не съм познавал добре Матю. Той беше толкова стеснителен, че ние, момчетата, не можехме да се запознаем с него. Но напълно съм съгласен с теб, че капитан Джим е една от най-редките и най-добрите души, които Господ някога е създавал от кал. Той е толкова възхитен, че сме дали неговото име на нашето малко момче. Изглежда няма друг съименник.

— Е, Джеймс Матю е достойно име — каза госпожица Корнелия. — Радвам се, че не го натоварихте с някое надуте, романтично име, от

което ще се срамува, когато стане дядо. Госпожа Уилям Дрю в Глен е нарекла бебето си Бърти Шекспир. Какво съчетание, нали? Радвам се и че изборът не ви е затруднил. Някои хора много се мъчат с това. Когато се роди първото момче на Станли Флагс, имаше такова съперничество на кого да нарекат детето, че горката малка душа остана без име две години. После дойде и братчето му и за известно време бяха голямото бебе и малкото бебе. Накрая ги нарекоха, голямото бебе — Питър, и малкото бебе — Айзък, на двамата им дядовци и ги кръстиха заедно. Всеки от двамата се опитваше да надвика другия. А познавате ли онова шотландско семейство от планините Макнаб в Глен? Имат дванайсет момчета и най-голямото и най-малкото се наричат Нийл — големият Нийл и малкият Нийл, в едно и също семейство. Предполагам, че са им свършили имената.

— Чела съм някъде — смееше се Анн, — че първото дете е поезия, но десетото е най-прозаичната проза. Може би госпожа Макнаб е мислела, че дванайсетото е просто преразказана стара приказка.

— Е, и аз мога да кажа нещо за големите семейства — каза госпожица Корнелия с въздишка. — Бях дете на осем години и мечтаех за брат или сестра. Мама ми каза да се моля — и се молих, повярвай ми. Един ден леля Нели дойде при мен и каза: „Корнелия, има едно малко братче за теб горе в стаята на майка ти. Можеш да се качиш и да го видиш“. Бях толкова развълнувана и възхитена, че просто летях нагоре. А старата госпожа Флаг вдигна бебето, за да го видя. Господи, скъпа Анн, никога през живота си не съм била толкова разочарована. Виждаш ли, бях се молила за братче, две години по-голямо от мене.

— Колко време ти трябваше, за да преодолееш разочарованието си? — попита Анн, като се заливаше от смях.

— Напук на съдбата седмици наред дори не исках да погледна бебето. Никой не знаеше защо, защото не им казах. После то започна да се разхубавява, протягаше ръчички към мен и аз започнах да се привързвам към него. Но не се примирих истински с него, докато един ден моя съученичка дойде да го види и каза, че според нея е страшно малък за възрастта си. Тогава полудях от гняв, нахвърлих се върху нея, казах й, че не е способна да познае едно хубаво бебе, когато го види, а нашето е най-хубавото бебе на света. След това просто го боготворях.

Мама умря, преди то да навърши три години и аз му бях и сестра, и майка.

Госпожица Корнелия въздъхна. Гилбърт беше слязъл долу и Лесли, която тананикаше на малкия Джеймс Матю при таванския прозорец, го остави заспал в кошчето му и си отиде. След като вече не можеше да ги чуе, госпожица Корнелия се наведе напред и каза със заговорнически шепот:

— Анн, вчера получих писмо от Оуън Форд. Сега е във Ванкувър, но ме пита дали след време мога да го приема като квартирант за месец. Ти знаеш какво означава това. Е, надявам се, че постъпваме правилно.

— Нищо не можем да направим. Не можем да му попречим да дойде в „Четири вятъра“, щом иска — каза бързо Анн.

Не ѝ харесваше чувството за сватосване, което ѝ даваше шепотът на госпожица Корнелия. После тя леко отстъпи.

— Не казвай на Лесли, че той ще дойде, докато не пристигне — каза тя. — Ако тя разбере, сигурна съм, че веднага ще си отиде. И без това има намерение да си върви през есента — така ми каза онзи ден. Ще отиде в Монреал, за да стане медицинска сестра и да се опита да започне нов живот.

— Добре си го намислила, Анн — каза госпожица Корнелия, като кимаше мъдро. — Това е всичко, което може да се направи. Ти и аз изиграхме ролята си и трябва да оставим другото в ръцете на по-висши сили.

XXXIV

КРАСОТА В ПРАХТА

— Имаш ли някакви новини от „Грийн Гейбълс“? — попита Гилбърт Блайт.

— Нищо особено — отвърна Анн, като сгъваше писмото на Марила. — Джейк Донъл е оправил покрива. Сега е пълноправен дърводелец, изглежда тръгнал е по свой път в избора на поприще. Спомняш си, че майка му искаше да е професор в колеж. Никога няма да забравя деня, когато дойде в училище и ме наруга, че съм пропуснала да го нарека Сейнт Клер.

— Сега някой нарича ли го така?

— Очевидно не. Изглежда напълно го е забравил. Дори майка му се предаде. Винаги съм мислела, че момче с брадичката и устата на Джейк накрая ще тръгне по собствен път. Дайана ми пише, че Дора си има обожател. Помисли си само — това дете!

— Дора е на седемнайсет — каза Гилбърт. — Двамата с Чарли Слоун бяхме луди по теб, когато ти беше на седемнайсет.

— Наистина, Гилбърт, как лети времето! — каза Анн с полусъжалителна усмивка.

— А знаеш ли, че Маршал Елиът се подстрига и обръсна — сети се внезапно Гилбърт. — Видях го вчера. След като неговата партия влезе в парламента, той спази обета си.

— Как изглежда? — полюбопитства Анн.

— Много е променен. В първия момент не можах да го позная. Определено изглежда по-добре.

— Вчера получих писмо от Джордж Мур — каза Лесли от ъгъла, където четеше.

— О, как е той? — попита Анн с любопитство.

— Добре е, но му е много трудно да се адаптира към всички промени в стария си дом и с приятелите. През пролетта отново ще отплава в морето. Пише, че морският занаят е в кръвта му.

— Като си помисля — каза Анн с въздишка на самообвинение, — че ако беше станало както исках аз, Джордж Мур никога нямаше да възкръсне от гроба. Как се противопоставях на идеята на Гилбърт! Е, бях наказана: повече никога няма да имам различно мнение от това на Гилбърт! Ако се опитам, той ще ме обезоръжи, като ми напомни за случая с Джордж Мур!

— Сякаш това би могло да обезоръжи една жена! — подигра я Гилбърт. — Поне не ставай мое ехо, Анн. Малко противопоставяне дава солта на живота. Не искам съпруга като на Джон Макалистър отвъд залива. Каквото и да каже той, тя веднага отбелязва с нейния безцветен, безжизнен гласец: „Това е много правилно, Джон“.

Анн и Лесли се разсмяха. Смехът на Анн беше сребро, а на Лесли — злато. Комбинацията от двете беше толкова добра, колкото един съвършен музикален акорд.

Сюзън, която се появи на вратата, въздъхна звучно.

— Какво има, Сюзън? — попита Гилбърт.

— За бога, тази седмица всичко ми върви наопаки. Развалих хляба, както добре знаете, изгорих отпред най-хубавата риза на доктора и счупих големия ви поднос. А сега, като връх на всичко, дойде вестта, че сестра ми Матилда си е счупила крака и иска да отида и да постоя при нея.

— О, много съжалявам, че със сестра ти се е случила такава злополука — възкликна Анн.

— Е, човек се ражда, за да страда, скъпа госпожо доктор. Звучи така, сякаш е от Библията, но ми казаха, че е написано от човек на име Бърнс. И няма съмнение, че сме родени да се мъчим и това е неизбежно. А пък за Матилда не знам какво да мисля. Никой от нашето семейство досега не си е чупил краката. Но каквото и да е направила, все още е моя сестра и чувствам за свой дълг да отида и да я гледам, ако можете да се оправите без мене няколко седмици.

— Разбира се, Сюзън, разбира се. Мога да намеря някого да ми помага, докато те няма.

— Ако не можете, няма да отида, скъпа госпожо доктор, въпреки крака на Матилда. Няма да ви оставя да се безпокоите и това прекрасно дете да страда заради нито един крак.

— О, веднага трябва да отидеш при сестра си, Сюзън. Мога да взема някое момиче от заливчето, което ще се справи засега.

— Анн, ще ми позволиш ли да дойда и да постоя при теб, докато Съюзът я няма? — възкликна Лесли. — Съгласи се! За мен ще бъде удоволствие, а за теб ще е акт на благотворителност. Страшно самотна съм в онази къща като голям хамбар. Имам толкова малко работа, а нощем е по-лошо от самотата — страх ме е и съм неспокойна въпреки заключените врати. Преди два дни наоколо се навърташе един скитник.

Анн се съгласи с радост и на другия ден Лесли беше тържествено въведена като обитател на малкия „Дом на мечтите“. Госпожица Корнелия с възторг одобри решението.

— Изглежда като знак на съдбата — каза тя на Анн поверително. — Съжалявам за Матилда Клоу, но щом е трябвало да счупи крака си, не можеше да стане в по-подходящо време. Лесли ще бъде тук, докато Оуън Форд е в „Четири вятъра“, а онези стари котки в Глен няма да могат да мяukat, както щяха да правят, ако тя живееше там сама и Оуън я посещаваше. Те достатъчно злословят, понеже тя не е в траур. Казах на една от тях: „Ако смятате, че тя трябва да сложи траурно облекло заради Джордж Мур, той ми изглежда по-скоро възкръснал, отколкото умрял; а ако имате предвид Дик, признавам, че не виждам каква полза има да ходи в траур заради човек, който е умрял преди тринайсет години“. А когато старата Луиза Болдуин отбеляза — според нея било много странно, че Лесли съвсем не подозирала, че това не е собственият ѝ съпруг, аз казах: „Ти също никога не си подозирала, че това не е Дик Мур, а цял живот си била негова най-близка съседка, а по природа си десет пъти по-подозрителна от Лесли“. Но не можеш да затвориш устите на някои хора, Анн, и аз съм наистина благодарна, че Лесли ще бъде под твоя покрив, докато Оуън е тук.

Оуън Форд дойде в малката къща една августовска вечер, когато Лесли и Анн бяха погълнати от боготворене на бебето. Той спря пред отворената врата на всекидневната, без да го видят двете отвътре, като съзерцаваше с жаден поглед красивата картина. Лесли седеше на пода с бебето в скута си, като възторжено пляскаше във въздуха с пълничките му ръчички.

— О, мило, красиво, сладко бебе — тананикаше тя, като хващаше мъничката му ръчичка и я обсипваше с целувки.

Внезапно се появи Оуън Форд. Лесли го забеляза първа. Дори в полумрака Анн видя внезапната бледност, която покри красивото ѝ лице, като заличи руменината на устните и бузите ѝ.

Оуън пристъпи напред нетърпеливо, като в момента не виждаше Анн.

— Лесли! — каза той и протегна ръка.

За първи път я наричаше по име, но ръката, която му подаде Лесли, беше студена. През цялата вечер тя беше много тиха, докато Анн, Гилбърт и Оуън се смееха и разговаряха. Преди да свърши посещенията му, тя се извини и се качи горе. Веселото настроение на Оуън се помрачи и той скоро си тръгна умърлушен.

Гилбърт погледна Анн.

— Анн, какво си намислила? Става нещо, което не разбирам. Тази вечер въздухът беше зареден е електричество. Лесли седи като муза на трагедията, Оуън Форд се шегува и се смее пресилено и гледа Лесли многозначително. Ти през цялото време сякаш ще се пръснеш от напрежение. Признай си. Каква тайна пазиш от измамения си съпруг?

— Не ставай смешен, Гилбърт — беше съпружеският отговор на Анн. — А пък Лесли се държи глупаво и ще ѝ го кажа.

Анн намери Лесли до таванския прозорец в стаята ѝ. Тясното пространство беше изпълнено с ритмичния прибой на морето. Лесли седеше със скръстени ръце в мъглявата лунна светлина.

— Анн — каза тя с нисък, укорителен глас, — знаеше ли, че Оуън Форд ще дойде в „Четири вятъра“?

— Знаех — каза Анн смело.

— О, трябваше да ми кажеш, Анн — извика Лесли разпалено. — Ако знаех, щях да си отида, нямаше да остана, за да са срещна с него. Трябваше да ми кажеш. Не беше честно от твоя страна, Анн — не беше честно!

Устните на Лесли трепереха и цялото ѝ тяло беше напрегнато от вълнение. Но Анн се разсмя безсърдечно. Тя се наведе и целуна извърнатото, оскърбено лице на Лесли.

— Лесли, ти си една очарователна глупачка. Оуън Форд не е тичал от Тихия до Атлантическия океан от горещо желание да види мене. Не мисля, че е бил вдъхновен и от някаква дива и тайна страст към госпожица Корнелия. Свали трагическата си маска, скъпа приятелко, и я прибери в скрина. Повече няма да ти трябва. Не съм пророк, но ще се осмеля да предскажа нещо. Мъката в живота свърши за теб. Занапред ще имаш радостите и надеждите, бих казала и болките, на щастлива жена. Тази година ти донесе най-хубавия

подарък в живота — любовта ти към Оуън Форд. Сега върви право в леглото и се наспи добре.

Лесли се подчини на заповедите, що се отнася до лягането, но не може да се каже дали спа много. Не мисля, че тя се осмеляваше да сънува будна. Животът беше толкова тежък за горката Лесли, пътеката, по която трябваше да върви, беше толкова стръмна, че не можеше да прошепне на собственото си сърце надеждите, които може би я очакваха в бъдеще. Но тя гледаше силния лъч светлина, който се въртеше и огряваше кратките часове на лятната нощ, и очите ѝ пак ставаха нежни, светли и млади. И не отказа на Оуън Форд, когато той дойде и я покани на разходка покрай брега.

XXXV

ГОСПОЖИЦА КОРНЕЛИЯ ПРАВИ ПОРАЗЯВАЩО СЪОБЩЕНИЕ

Госпожица Корнелия отплава към малката къща в един сънлив следобед, когато заливът беше с цвета на бледото, избелено синьо на горещото августовско море. Не че госпожица Корнелия се интересуваше от цвета на морето. Тя седеше в любимия си люлеещ се стол в необичайно безделие. Нито шиеше, нито предеше. Не казваше нито една пренебрежителна дума за мъжката част от човечеството. Накратко, речта на госпожица Корнелия беше учудващо лишена от пикантност този ден и Гилбърт, който беше останал вкъщи, за да я изслуша, вместо да излезе на риба, както беше възнамерявал, се почувства измамен. Какво се беше случило с госпожица Корнелия? Тя не изглеждаше потисната или разтревожена. Обратното, имаше някакво тържествуващо изражение.

— Къде е Лесли? — попита тя, не че имаше голямо значение за нея.

— Отидоха с Оуън да берат малини в гората зад нейната ферма — отговори Анн. — Няма да се върнат, преди да стане време за вечеря — дори тогава може да не дойдат.

— Изглежда нямат никаква представа, че съществува такова нещо като часовник — каза Гилбърт. — Не мога да стигна до дъното на тази история. Сигурен съм, че вие, жените дърпате конците. Но Анн, моята непокорна съпруга, не иска да ми каже. Вие ще ми кажете ли, госпожице Корнелия?

— Не, няма. Но — каза госпожица Корнелия с изражение на човек, който е решил да се хвърли във водата и да сложи край — ще ти кажа нещо друго. Нарочно дойдох днес, за да ви го кажа лично. Ще се омъжвам.

Анн и Гилбърт мълчаха. Ако госпожица Корнелия беше обявила намерението си да отиде на канала и да се удави, щяха да повярват. Но това не беше за вярване. И те чакаха.

— И двамата изглеждате смаяни — каза госпожица Корнелия с лукаво пламъче в очите. Сега, когато беше преминал неловкият момент на откровението, госпожица Корнелия беше пак същата жена. — Да не мислите, че съм твърде млада и неопитна за брачен живот?

— Знаете ли, направо е смайващо — каза Гилбърт, като се опитваше да се съвземе. — Чувал съм ви десетки пъти да казвате, че не бихте се омъжили и за най-добрия мъж на света.

— Няма да се омъжвам за най-добрия мъж на света — отвърна госпожица Корнелия. — Маршал Елиът далеч не е най-добрият.

— Ще се омъжите за Маршал Елиът? — възкликна Анн, като си възвърна способността да говори след този втори удар.

— Да. Можех да го направя по всяко време през тези двайсет години, само ако си бях помръднала пръста. Но нима предполагате, че бих застанала пред олтара с такъв скитник?

— Много се радваме и ти желаем цялото щастие на света — каза Анн, много банално и не на място, както се чувстваше. Не беше подготвена за такъв случай. Никога не си беше представяла, че ще отправя брачни благопожелания на госпожица Корнелия.

— Благодаря, зная, че се радвате — каза госпожица Корнелия. — Вие сте първите сред моите приятели, които го научават.

— Толкова ни е мъчно, че ще ви загубим, скъпа госпожице Корнелия — каза Анн, като започваше леко да се натъжава и да става сантиментална.

— О, няма да ме загубите — каза госпожица Корнелия без всякаква сантименталност. — Не смятате, че ще живея отвъд залива с

всичките онези Макалистър, Елиът и Крауфорд, нали? „От надменността на Елиът, от гордостта на Макалистър и от суетността на Крауфорд, Господ да ни избави.“ Маршал ще живее при мене. Омръзнаха ми ратаите. Този Джим Хейстингс, когото наех за лятото, е най-лошия сред човешкия род. Той би накарал когото и да било да се омъжи. Какво мислите? Вчера събори гюма и разсипа цялата сметана на двора! Каза, че сметаната е полезна за почвата. Не е ли това съвсем по мъжки? Казах му, че нямам навика да наторявам задния си двор със сметана.

— И аз ви желая много щастие, госпожице Корнелия — произнесе Гилбърт тържествено, — но — добави той, неспособен да устои на изкушението да подразни госпожица Корнелия, въпреки умолителния поглед на Анн, — страхувам се, че вашият ден на независимостта е свършил. Както знаете, Маршал Елиът е много решителен мъж.

— Обичам мъже, които си държат на думата — отвърна госпожица Корнелия. — Еймъс Грант, който ме преследваше навремето, не беше такъв. Никога не сте виждали такъв ветропоказател. Веднъж се хвърли в езерото, за да се удави, а после промени намерението си и изплува. Не е ли това съвсем по мъжки? Маршал би си удържал на думата и би се удавил.

— А имал и особен характер, казват — продължаваше да упорства Гилбърт.

— Иначе нямаше да бъде Елиът. Благодарна съм, че го има. Ще бъде много забавно да го вбесявам. И по принцип можеш да се справиш с мъж, който притежава характер, когато дойде време за разкаяние. Но не можеш да направиш нищо за мъж, който просто си стои спокойно и влошава нещата.

— Кога ще се ожените? — попита Анн.

— След един месец. Сватбената ми рокля ще е от коприна в морскосиньо. Бих искала да те попитам, Анн, дали според теб е подходящо да се носи воал на морско синьо? Винаги съм си мислела, че бих искала да нося воал, ако някога се омъжа. Маршал каза да нося, щом искам. Не е ли това съвсем по мъжки?

— Щом сте решили да се омъжите, госпожице Корнелия — каза Гилбърт тържествено, — ще ви дам чудесните правила за управление

на съпруг, който баба ми е предала на майка ми, когато тя се омъжила за баща ми.

— Е, мисля, че и сама ще мога да управлявам Маршал Елиът — каза госпожица Корнелия спокойно. — Но нека да чуем твоите правила.

— Първото е — хвани го.

— Хванат е. Продължавай.

— Второто е — храни го добре.

— С достатъчно сладкиши. После?

— Третото и четвъртото са — дръж го под око.

— Вижда ми се недостатъчно — каза госпожица Корнелия категорично.

XXXVI

ЧЕРВЕНИ РОЗИ

Градината на малката къща беше любимо място на пчелите и червенееше от късните рози на този август. Обитателите на малката къща прекарваха много време в нея и имаха навика да правят вечерни пикници на тревистото ъгълче отвъд потока и седяха там във вечерите, когато огромните нощни пеперуди се носеха през кадифения мрак. Една вечер Оуън Форд завари Лесли сама в градината. Анн и Гилбърт ги нямаше, а Сюзън, която очакваха да се прибере тази вечер, още не беше дошла.

Небето на север беше кехлибарено и бледозелено над върховете на боровете. Въздухът беше хладен, защото август приближаваше към септември, а Лесли носеше тъмночервен шал върху бялата си рокля. Мълчаливо се разхождаха заедно из малките, дружелюбни, пълни с цветя алеи. Оуън трябваше скоро да си отиде. Ваканцията му почти беше свършила. Лесли усети, че сърцето ѝ бие лудо.

— Странен аромат витае в тази градина през някои вечери — каза Оуън. — Никога не съм могъл да разбера от какво цвете е. Той е неуловим, тръпчив и в същото време страшно сладък. Тази градина е над шейсетгодишна и в цветята ѝ е написана историята на хиляди надежди и радости. Някои от тези цветя всъщност са посадени от съпругата на учителя, а тя е мъртва от трийсет години. Но те продължават да цъфтят всяко лято. Погледни тези червени рози, Лесли — как царстват над всичко останало!

— Обичам червените рози — каза Лесли. — Анн най-много обича розовите, а Гилбърт — белите. Но аз харесвам тъмночервените.

— Тези рози са много късни — цъфтят, след като другите са увехнали — каза Оуън, като откъсна няколко лъскави, полуотворени пъпки. — Розата е цветето на любовта, светът я почита от векове.

— На тържеството на любовта — каза Лесли с нисък глас.

— Да. Лесли, ти знаеш всичко. Обикнах те от пръв поглед. И ти знаеш, че ме обичаш, не трябва да те питам. Но искам да те чуя да го

казваш, мила моя!

Лесли каза нещо много тихо и с треперещ глас. Ръцете и устните им се срещнаха. Беше върховен момент в живота на двамата. Стояха в старата градина с нейните много години любов, радост, печал и величие.

Скоро Анн и Гилбърт се върнаха, придружени от капитан Джим. Анн запали няколко съчки в камината, понеже обичаше вълшебството на пламъците и те седнаха около нея за час приятен разговор.

— Когато седя и гледам огъня, лесно си представям, че отново съм млад — каза капитан Джим.

— Можете ли да предсказвате бъдещето по огъня, капитан Джим? — попита го Оуън.

Капитан Джим ги погледна с любов, после отново спря погледа си върху оживеното лице и искрящи очи на Лесли.

— Нямам нужда от огън, за да предскажа вашето бъдеще — каза той. — Виждам щастие за всички вас — за всички вас: за Лесли и за господин Форд, за доктора и за госпожа Блайт, и за малкия Джем — за всички още неродени деца, които ще се родят. Щастие за всички вас, макар че, знайте, ще имате своите мъки, тревоги и скърби, също. Те ще дойдат — никоя къща, независимо дали е палат или малък „Дом на мечтите“, не може да ги избегне. Но те няма да ви победят, ако се изправите срещу тях заедно с любов и вяра. Можете да се оправите във всяка буря с компас и щурвал.

Старият човек стана внезапно и сложи едната си ръка върху главата на Лесли, а другата върху главата на Анн.

— Две добри, любящи жени — каза той. — Вашите съпрузи ще се гордеят с вас, децата ви ще растат и ще ви благославят в предстоящите години.

Малката сцена стана странно тържествена. Анн и Лесли се почувстваха така, сякаш получиха благословия.

— Сега трябва да си вървя — каза бавно капитан Джим най-накрая. Взе шапката си и бавно огледа стаята.

— Лека нощ на всички — каза той и излезе.

Анн, пронизана от неочаквана мисъл, изтича до вратата след него.

— Елате пак скоро, капитан Джим — извика тя, докато той минаваше през малката портичка между двата бора.

— Хей, хей — отвърна ѝ весело той.

Но капитан Джим беше седял до старата камина в „Дома на мечтите“ за последен път.

Анн бавно се върна при другите.

— Толкова ми е жал, като си помисля как отива сам на този самотен нос — каза тя. — А там няма кой да го посрещне.

— Капитан Джим е толкова добра компания за другите. Човек не може да си представи, че не е добра компания за себе си — каза Оуън. — Но той сигурно често е сам. Тази вечер беше като пророк — говореше, сякаш думите му са внушени свише. Е, и аз трябва да си вървя.

Анн и Гилбърт се оттеглиха дискретно. Но когато Оуън си отиде, Анн се върна и завари Лесли до огнището.

— О, Лесли... зная... и толкова се радвам, скъпа — каза тя и я прегърна.

— Анн, моето щастие ме плаши — прошепна Лесли. — Изглежда твърде голямо, за да е истинско, страх ме е да говоря за него — дори да си помисля за него. Сякаш това е просто още един сън в този „Дом на мечтите“ и той ще изчезне, когато го напусна.

— Е, ти няма да си тръгваш отук, докато Оуън не те вземе. Ще стоиш при мен, докато настъпи този момент. Нима мислиш, че ще те оставя да отидеш пак в това самотно и тъжно място?

— Благодаря ти, скъпа. Исках да те попитам дали мога да остана при теб. Не исках да се връщам там. Щеше да е сякаш се завръщам отново в студа и пустотата на стария живот.

— Остани, Лесли! А сега трябва да заключа. Очаквах Сюзън тази вечер, но не дойде.

— О, тук съм, госпожо доктор — каза Сюзън, като влезе неочаквано от кухнята, — и пухтя като кокошка, която тегли железница! Доста голямо е разстоянието от Глен до тук.

— Радвам се да те видя пак, Сюзън. Как е сестра ти?

— Вече може да сяда, но, разбира се, още не може да ходи. Обаче много добре може да се справи без мен сега, когато дъщеря ѝ се завърна у дома за ваканцията. И аз се радвам, че се върнах, госпожо доктор. Кракът на Матилда беше счупен, няма грешка, но езикът ѝ не беше. На човек му се завива свят от приказките ѝ, тъй де, скъпа госпожо доктор, макар да съжалявам, че казвам това за собствената си

сестра. Винаги е била много приказлива и все пак беше първата в семейството, която се омъжи. Не ѝ беше много по сърце да се омъжва за Джеймс Клоу, но не можеше да го разочарова. Джеймс е добър мъж. И като говорим за женитба, госпожо доктор, истина ли е, че Корнелия Брайънт ще се омъжва за Маршал Елиът?

— Да, истина е, Сюзън.

— Е, госпожо доктор, това не ми изглежда честно. Ето ме мен, аз, която никога не съм казвала и думичка срещу мъжете, а пък по никакъв начин не мога да се омъжа. А Корнелия Брайънт, която винаги ги е обиждала, просто трябва само да си протегне ръката и да си вземе един, така е. Светът е много странен, госпожо доктор.

— Няма друг свят, Сюзън.

— Да — каза Сюзън с тъжна усмивка, — но, госпожо доктор, в него нямам никакви изгледи за женитба.

XXXVII

КАПИТАН ДЖИМ ПРЕМИНАВА В ОТВЪДНОТО

Един ден в края на септември книгата на Оуън Форд най-накрая беше публикувана. Капитан Джим цял месец предано беше ходил всеки ден в пощата на Глен, очаквайки я. Този ден не беше ходил в пощата и Лесли отнесе у дома неговия екземпляр заедно с екземпляра на Анн.

— Тази вечер ще му я занесем — каза Анн, развълнувана като ученичка.

Разходката до носа в тази ясна, омайна вечер по червения път край пристанището беше много приятна. После слънцето се скри зад хълмовете на запад в някаква долина, която сигурно беше пълна с изгубени залежи, а в същия момент големият фар светна от бялата кула на носа.

— Капитан Джим не закъснява дори за частица от секундата — каза Лесли.

Нито Анн, нито Лесли щяха някога да забравят лицето на капитан Джим, когато му дадоха книгата — неговата книга, преобразена и прославена. Бузите му, които напоследък бяха бледи, внезапно пламнаха с момчешка червенина, очите му заблестяха с пламъка на младостта; но ръцете му трепереха, когато я разтвори.

Беше озаглавена просто „Животът на капитан Джим“ и на заглавната страница бяха отпечатани имената на Оуън Форд и на Джеймс Бойд като съавтори. Отпред имаше снимка на самия капитан Джим, застанал на вратата на фара, гледащ към залива. Оуън Форд го беше „щракнал“ един ден, докато пишеше книгата. Капитан Джим знаеше за това, но не знаеше, че ще сложат снимката в книгата.

— Помислете си само — каза той — да ме сложат мен — старият моряк, точно в истинска печатна книга. Това е най-гордият ден от

живота ми. Ще празнувам, момичета. Тази нощ няма да спя. Ще прочета моята книга, преди да изгрее слънцето.

— Ще си отидем и ще те оставим да започнеш четенето — каза Анн.

Капитан Джим решително затвори книгата и я остави настрана.

— Не, не, няма да си тръгнете, преди да изпиете по чаша чай със стареца — възрази той. — Не искам и да чуя, че си тръгвате — нали, Матей? „Книгата на живота“ ще почака. Толкова години съм я чакал аз. Мога да почакам още малко, докато се забавлявам с приятелите си.

Капитан Джим стана, за да сложи чайника да ври и да извади хляба и маслото. Въпреки вълнението си не се движеше с предишната бързина. Движенията му бяха бавни и често се спираше. Но момичетата не му предложиха помощ. Знаеха, че това ще го обиди.

— Избрали сте най-подходящата вечер да ме посетите — каза той и извади един сладкиш от бюфета си. — Майката на малкия Джо днес ми изпрати пълна кошница със сладкиши. Бог да благослови всички добри готвачки, казвам аз. Вижте този хубав сладкиш, целият е с глазура и ядки. Не се забавлявам често по такъв начин. Започвайте, момичета, започвайте! Ще изпием „по чаша за добрите стари времена“.

Момичетата започнаха веднага с удоволствие. Капитан Джим беше сварил най-хубавия си чай. Сладкишът на майката на малкия Джо беше последна дума на сладкишите. Капитан Джим беше най-любезният домакин, като не позволи на очите си да гледат към ъгъла, където лежеше „Книгата на живота“ в цялото си великолепие от зелено и златно. Но когато вратата най-накрая се затвори зад Анн и Лесли, те разбраха, че веднага се е запътил към книгата и докато се прибираха у дома си представяха радостта на стареца, зачетен в печатните страници, където беше описан собственият му живот с цялото очарование и цвета на действителността.

— Чудя се как ще възприеме края — края, който предложих аз — каза Лесли.

Тя никога нямаше да разбере. Рано на другата сутрин Анн се събуди и видя Гилбърт над себе си, напълно облечен и със сериозно изражение на лицето си.

— Извика ли те някой? — попита тя сънливо.

— Не, Анн. Страхувам се, че на фара се е случило нещо лошо. Вече минава час след изгрева, а светлината още е включена. Знаеш, че винаги е било въпрос на чест за капитан Джим да запалва фара, щом залезе слънцето, и да го угася, щом изгрее.

Анн се изправи разтревожено. През прозореца си видя бледото примигване на светлината на утринното синьо небе.

— Може да е заспал над книгата на живота си — каза тя с безпокойство, — или толкова да се е задълбочил в нея, че да е забравил фара.

Гилбърт поклати глава.

— Това не е присъщо на капитан Джим. Във всеки случай отивам да видя.

— Почакай малко и ще дойда с теб — извика Анн. — О, да, трябва... малкият Джем ще спи още час, ще извикам Сюзън. Може да ти трябва помощ, ако капитан Джим е болен.

Беше прекрасна утрин, изпълнена с цветове и звуци, едновременно зрели и нежни. Заливът сияеше и се усмихваше, белите чайки кръжаха над дюните, отвъд пясъчната плитчина грееше чудесното море. Дългите ливади край брега бяха росни и свежи в тази първа нежна, чисто оцветена светлина. Вятърът танцуваше и свиреше нагоре по канала, за да измести красивата тишина с още по-красива музика. Ако не беше злокобната звезда на бялата кула, тази ранна разходка щеше да бъде удоволствие за Анн и Гилбърт. Но те вървяха разтреперани от страх.

Почукаха, но никой не отговори. Гилбърт отвори вратата и влязоха вътре.

Старата стая беше много тиха. На масата бяха останките от малкото вечерно празненство. Лампата все още гореше на поставката в ъгъла. Първия помощник спеше в квадрат от слънчева светлина на дивана.

Капитан Джим лежеше на дивана, стиснал книгата на живота си, която беше отворена на последната страница и лежеше върху гърдите му. Очите му бяха затворени и на лицето му бяха изписани пълен покой и щастие — изглеждаше като човек, който дълго е търсил нещо и най-после го е намерил.

— Спи ли? — прошепна Анн с разтреперан глас.

Гилбърт отиде до дивана и се надвеси над него за няколко секунди. После се изправи.

— Да — каза тихо той. — Анн, капитан Джим е преминал в отвъдното.

Те не знаеха точно в колко часа беше умрял, но Анн вярваше, че желанието му е било изпълнено и че той си е отишъл, когато утринта беше настъпила в залива. Духът му се носеше навън по блестящите вълни, по морето на изгрева там, където го чакаше изгубената Маргарет, отвъд бури и безветрие.

XXXVIII

СБОГУВАНЕ С ДОМА НА МЕЧТИТЕ

Погребаха капитан Джим в малкото гробище отвъд залива. Роднините му поставиха много скъп и много грозен паметник, на който той щеше да се подиграе, ако можеше да го види. Но истинският му паметник беше в сърцата на тези, които го познаваха, и в книгата, която щеше да надживее много поколения.

Лесли скърбеше, че капитан Джим не можеше да види удивителния успех на книгата.

— Колко щеше да се радва на рецензиите, почти всичките са толкова мили.

Но Анн, въпреки скръбта си, беше по-разумна.

— Той се вълнуваше от самата книга, Лесли, а не от това, което биха казали за нея. И той я получи. Беше я прочел цялата. Тази последна нощ сигурно е била най-щастливата за него — с бързия, безболезнен край, на който се беше надявал сутринта. Радвам се заради Оуън и заради теб, че книгата пожъна такъв успех — капитан Джим също беше доволен, зная.

Звездата на фара продължаваше нощното си бдение. Изпратиха нов пазач на фара, докато новото правителство реши кой от мнозината кандидати е най-подходящ за мястото — или кой има най-много протекции. Първия помощник се чувстваше като у дома си в малката къща, обичан от Анн, Гилбърт и Лесли и търпян от Сюзън, която не обичаше котки.

— Мога да се примиря с него заради капитан Джим, госпожо доктор, защото харесвах стареца. И ще се грижа да получава храна и всяка мишка от капаните. Но не ме молете да правя повече от това. Котките са си котки, и вярвайте на думата ми, никога няма да бъдат нищо друго. Госпожо доктор, поне го пазете от детето. Представете си колко ще е лошо, ако го нападне.

— Това не е тигър — каза Гилбърт.

— О, може да се смеете, докторе, но това не е смешно.

— Котките никога не нападат бебета — каза Гилбърт. — Това е само старо суеверие, Сюзън.

— О, добре, суеверие или не, скъпи докторе, но ако видя този жълт звяр да се навърта около нашето бебе, ще го цапна с ръжена.

Лесли беше заета с шиене, защото тя и Оуън щяха да се женят на Коледа. Анн се чудеше какво ще прави без Лесли.

— Непрекъснато стават промени. Щом нещо се нареди добре, веднага се променя — каза тя с въздишка.

— Старата къща на Морган в Глен се продава — каза Гилбърт между другото.

— Така ли? — попита Анн равнодушно.

— Да. След като господин Морган почина, госпожа Морган иска да отиде да живее с децата си във Ванкувър. Ще я продаде евтино, защото няма да е много лесно да се освободи от такава голяма къща в малко селце като Глен.

— Е, сигурно е хубава къща, лесно ще намери купувач — каза Анн разсеяно, като се чудеше дали да подгъне с ажур или с бод рибена кост „късите“ роклички на малкия Джем. Следващата седмица щяха да му ги облекат и Анн щеше да се разплаче при тази мисъл.

— Да речем, че я купим, Анн? — отбеляза Гилбърт тихо.

Анн изпусна ръкоделието си и го зяпна.

— Не говориш сериозно, Гилбърт?

— Напротив, скъпа.

— И да изоставим това приятно местенце — нашия „Дом на мечтите“? — каза Анн невярващо. — О, Гилбърт, това е... това е немислимо!

— Слушай ме внимателно, скъпа. Зная как се чувстваш. И аз се чувствам така. Но винаги сме знаели, че някой ден ще трябва да се преместим.

— О, но не толкова скоро, Гилбърт, не още.

— Може никога да не получим такава възможност. Ако ние не купим къщата на Морган, ще я купи някой друг. А в Глен няма друга къща, която бихме искали да притежаваме, няма и хубави места за строеж. Тази малка къща е... добре, беше това, което никоя друга къща не би могла да бъде за нас. Признавам, но знаеш, че е твърде отдалечена за докторска къща. Ние чувствахме неудобството, макар че

се справяхме с него. Може би след няколко години, когато Джем поиска собствена стая, ще бъде твърде малка.

— О, зная, зная — каза Анн и очите ѝ се напълниха със сълзи. — Зная за всичките ѝ недостатъци, но толкова я обичам, тук е толкова красиво.

— Ще ти бъде много самотно тук, след като Лесли си отиде. Капитан Джим също го няма. Къщата на Морган е красива и след време ще я обикнеш. Знаеш, че винаги си се възхищавала от нея, Анн.

— О, да, но... но... всичко става толкова неочаквано, Гилбърт. Замайна съм. Преди десет минути изобщо нямах представа, че някога ще напусна дома си. Правех планове за пролетта — какво ще правя в градината. И ако напуснем това място, кой ще го вземе? То е настрани от пътя, така че ще го наеме някое бедно, мързеливо семейство скитници и ще го опустоши, а това ще е оскверняване. Страшно ще ме боли.

— Къщата на Морган ще е подходяща за нас във всяко отношение — наистина не можем да си позволим да пропуснем такъв шанс. Помисли си за голямата поляна с онези великолепни стари дървета и за онази прекрасна широколистна горичка зад нея — дванайсет акра. Какво хубаво място да си играят деца! Има и хубава овощна градина, а ти винаги си се възхищавала на онази висока тухлена стена около градината с врата в нея — мислеше, че е като градина от книга с приказки. И от къщата на Морган има почти толкова прекрасен изглед към пристанището и дюните, колкото оттук.

— Оттам не се вижда звездата на фара.

— Напротив. Вижда се от таванската стая. Има друго предимство, Анн — ти обичаш големите мансарди.

— В градината няма поточе.

— Е, няма, но има едно, което тече през кленовата горичка към езерото на Глен. А самото езеро не е далеч. Ще можеш да си представиш, че отново имаш собствено Езеро на бляскавите води.

— Е, не казвай нищо повече точно сега, Гилбърт. Дай ми време да си помисля, да свикна с идеята.

— Добре. Не бързае, разбира се. Само че, ако решим да я купим, ще е по-добре да се преместим и да се настаним преди зимата.

Гилбърт излезе, а Анн остави късите роклички с треперещи ръце. Този ден повече не можеше да шие. С мокри от сълзите очи тя

тръгна из малкото си владение, което беше управлявала като кралица. Къщата на Морган беше всичко, което твърдеше Гилбърт. Градината беше красива, къщата беше достатъчно стара, за да има достойнство, солидност и традиции, и достатъчно нова, за да е удобна и съвременна. Анн винаги ѝ се беше възхищавала, но възхищението не означава обич. А тя толкова обичаше малкия си „Дом на мечтите“. Тя обичаше всичко в него: градината, за която се беше грижила, и за която се бяха грижили толкова много жени преди нея; блясъкът на малкото поточе, което пълзеше през ъгъла на двора; портата между скърцащите борове; старите стълби от червен пясъчник; величествените тополи; двете мънички старомодни стъклени шкафчета над камината във всекидневната; изкривената врата на килера в кухнята; двата странни тавански прозореца на горния етаж; малката вдлъбнатина на стълбите — ами тези неща бяха част от него! Как можеше да ги изостави?

И как тази малка къща, осветена едно време от любов и радост, беше повторно осветена от нейното щастие и скръб! Тук беше прекарала медения си месец; тук беше живяла малката Джой един кратък ден; тук радостта от майчинството беше дошла отново с малкия Джем; тук обичните приятели бяха седели край огнището. Радост и мъка, раждане и смърт бяха направили свещен завинаги този малък „Дом на мечтите“.

А сега трябваше да го напусне. Тя го знаеше, дори докато се бореше срещу идеята на Гилбърт. Анн седна на стълбите и плака дълго и горчиво. Сюзън я завари там и я попита много разтревожено какво е станало.

— Не сте се карали с доктора, нали, госпожо доктор? Но ако е така, не се безпокойте. Това е нещо, което често се случва с брачните двойки, казват, макар че самата аз нямам такъв опит. Той ще съжалява и скоро ще оправите нещата.

— Не, не, Сюзън, не сме се карали. Само... Гилбърт ще купи къщата на Морган и ще трябва да отидем да живеем в Глен. А това ще ми разбие сърцето.

Сюзън изобщо не споделяше чувствата на Анн. Тя наистина много се зарадва от перспективата да живее в Глен. Единственото ѝ оплакване беше, че малката къща е твърде отдалечена.

— Защо, госпожо доктор, ще бъде чудесно. Къщата на Морган е толкова хубава и голяма.

— Мразя големи къщи — хълцаше Анн.

— О, няма да ги мразите, когато имате половин дузина деца — отбеляза Сюзън спокойно. — А тази къща вече е твърде малка за нас. Нямаме стая за гости, понеже госпожа Мур е тук, а този килер е най-лошото място, на което някога съм се опитвала да работя. Натъкваш се на ъгли, накъдето и да се обърнеш. Освен това, мястото е вън от света. Няма нищо друго, освен пейзаж.

— Може би е извън твоя свят, Сюзън, но не и извън моя — каза Анн със слаба усмивка.

— Не ви разбирам напълно, госпожо доктор, но, разбира се, аз не съм добре образована. Но ако доктор Блайт купи къщата на Морган, няма да сгреша, а вие ще се привържете към нея. Имат вода вътре, килерите и шкафовете са красиви, а на остров Принц Едуард няма друга такава изба, така ми казаха. А избата тук, госпожо доктор, направо ми къса сърцето, както добре знаете.

— О, махни се, Сюзън, махни се — каза Анн отчаяно. — Избите, килерите и шкафовете не правят дом. Защо не плачеш заедно със скърбящите?

— Никога не съм била добра в плаченето, госпожо доктор. По-скоро бих се опитала да ободрявам хората, отколкото да плача с тях. Сега, не плачете и не разваляйте хубавите си очи. Тази къща е много добра и ви е служила, но вече е време да си вземете по-хубава.

Гледната точка на Сюзън съвпаднаше с тази на повечето хора. Лесли беше единствената, която съчувстваше на Анн и я разбираше. Тя също си поплака, когато чу новините. После и двете избърсаха сълзите си и се заловиха с подготовката на преместването.

— Щом ще трябва да вървим, нека да вървим колкото може по-скоро и да свършваме — каза горката Анн с горчиво примирение.

— Знаете, че ще ви хареса и прекрасната стара къща в Глен. Трябва само да поживеете в нея и да натрупате спомени — каза Лесли. — Приятелите ще идват и там, както идваха тук. Това е къща точно за теб, но годините ще я направят дом.

Една октомврийска сутрин Анн се събуди със съзнанието, че е спала за последен път под покрива на малката им къща. През деня беше твърде заета, за да се отдаде на съжалението, а когато настъпи вечерта, къщата беше празна. Анн и Гилбърт бяха сами в нея, за да ѝ кажат сбогом. Лесли, Сюзън и малкият Джем бяха отишли в Глен с

последния товар мебели. Светлината на залеза струеше през прозорците без завеси.

— Всичко изглежда толкова съсипано, нали? — каза Анн. — О, толкова ще ми бъде мъчно за дома довечера в Глен!

— Бяхме много щастливи тук, нали, Анн? — каза Гилбърт.

Анн се задави, неспособна да отговори. Гилбърт я чакаше до портичката при боровете, докато тя обикаляше къщата и се прощаваше с всяка стая. Тя си отиваше, но старата къща щеше да остане там, гледайки към морето през старомодните си прозорци. Есенните ветрове щяха да духат около нея печално, сивият дъжд щеше да я удря, а белите мъгли щяха да идват от морето, за да я обгрьцат.

— Но ние няма да сме тук — каза Анн през сълзи.

Тя излезе, затвори и заключи вратата зад себе си. Гилбърт я чакаше с усмивка. Звездата на фара блестеше на север. Малката градина, където още цъфтяха само невените, вече се забулваше в сенки.

Анн коленичи и целуна изтъркания стар праг, който бе прекрачвала толкова пъти.

— Сбогом, скъпа къщичке на мечтите — каза тя.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.